דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

בטאון פועלי ארץ ישראל

מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל

מאוחד עם למרחב

יום ראשון, כ"ח באדר א' תשמ"ו, 9 במארס 1986 ● גליון 18757

היום 12 עמודים ● המחיר 63 אגורות כולל מע"מ

היום בדבר

- צוואתה של צפורה — חגי
- הגמלאים, הפנתרים האפורים — ישראל לנדרס
- הצנזורה, התיאבון והאכילה — עליזה ולך
- מאחורי הסורגים — נתן רועי
- מן הקל אל הכבד — אהרן גבע
- כל הארץ, כל העולמות, מדע ורפואה, ספורט, כוכבים

מזג האויר

(ע). — הטמפרטורות החזויות להיום: ירושלים 7—15, רמת־הגולן 7—15, נהריה 10—19, צפת 6—13, חיפה 12—19, טבריה 8—21, נצרת 8—17, עפולה 7—21, הזורון 7—17, ת"א 10—20, נתב"ג 8—21, יריחו 9—24, עזה 10—19, ב"ש 8—21, אילת 14—24.

המשא ומתן על הסכמי השכר במשק מתחיל היום

חילוקי דעות הסת' ומעסיקים על תוספת יוקר ושחיקת שכר

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

המשא־ומתן על הסכמי ה־שכר החדשים בין ההסתדרות לבין ארגוני המעסיקים יחל היום אחר־הצהריים בלשכתו של יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, בסימן של חי־לוקי דעות על אופי הבריתם. נציגי ההסתדרות מבקשים למקד את הדיון בהסכמי תוספת היוקר לשנה הבאה, ורק בשלב מאוחר יותר לדון בהסכמי השכר עצמם ובתוספות שישולמו לשכירים: המעסיקים, לעומת זאת, רואים בדיונים על הסכמי השכר ותוספת היוקר מקשה אחת.

בהסתדרות מציעים להמשיך בהסדרי תוספת היוקר במתכונת הקיימת, דהיינו — תשלום תוספת יוקר בכל פעם שמצטברת התייק־רות במשק בשיעור של 4 אחוזים ובכל מקרה — אחת לשלושה חודשים. ואולם המעסיקים גורסים שלנוכח בלימתה של האינפלציה, די לשלם תוספת יוקר אחת לחצי שנה או שנה ואף לשקול את האפשרות לבטלה כליל.

באשר להסכמי השכר, יו"ר ה־אגף לאיגוד מקצועי אמר פעמים אחדות, כי ההסתדרות מעדיפה שהם ייחתמו למשך שנה אחת בל־בד ולא לשנתיים, כפי שהיה מקו־בל עד כה. נציג המעסיקים, יוסף גסניה, טוען כי אין לכך משמעות, שכן ממילא בכל חצי שנה נע־שית בדיקה משותפת לגבי היקף שחיקת השכר, ואם נמצא שהשכר אכן נשחק ריאלית בתקופה זו, מוסכם מיד על פיצוי לשכירים.

יו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות, ח"כ יעקב שמאי, טוען כי דרישת ההסתדרות שהסכמי השכר החד־שים ייחתמו רק למשך שנה אחת נובעת משיקולים פוליטיים. לדב־ריו, הנהגת ההסתדרות מעוניינת שהסכמי השכר החדשים יפוגו במארס 1987, באותו שהיא מתכ־ננת הפגנות ושיבושים במשק חו־דשים אחדים לאחר הרוטאציה, כדי לנסות להפיל את ממשלת שמיר.

אוירה מתוחה ויריבות גלויה לקראת כינוס ועידת חרות

הבוקר יפגשו ראשי התנועה לניסיון פישור נוסף

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

הוועידה הי"ד של תנועת "חירות", הראשונה אחרי "הה־פוגה" של כמעט שבע שנים, תיפתח הערב בבנייני־האומה בירושלים. באווירה מתוחה ו־תוך יריבות גלויה בין מנהי־גיה.

יריבות זו באה לידי ביטוי גם בתביעתם של השרים לוי שרון וארנס לברך את צירי הוועידה, אף שבתכנון המקורי יועד לפתי־חה ההנעיה רק נאומו של יצחק שמיר.

אין להוציא מכלל אפשרות ש־המאמצים לפשר בין המחנות, כדי להגיע להסכמות לפני שהצירים יגשו לבחירת ראשי הוועדות ה־קובעות והרכביהן, בכל זאת יעלו יפה.

ח"כ חיים קופמן, מראשי מחנה דוד לוי, אמר אמש ל"דבר", כי להערכתו "תימצא הנוסחה המפ־שרת מחר בבוקר, בכלל ההתמוד־דות בשני גושים גדולים, כמעט מאוזנים בכוחותיהם, גם אם הם צהובים. זה לא".

לעומתו, השר חיים קורפו, מ־מחנה שמיר־ארנס, סבור שאין אפשרות לגשר על הפערים ואמש אמר ל"דבר", כי הוא "חושש ש־אין במחנה שמנגד נכונות ללכת לפשרות".

בפגישת שרי "חירות" ביום ו' בלשכת שר החוץ בירושלים, דחו השרים שמיר וארנס את הצעת השרים לוי ושרון להעניק ל־שניהם את ראשות שתי הוועדות המכריעות: ועדת המינויים, ל־שרון, והוועדה המתמדת ללוי. השרים לוי ושרון אינם מוכנים להתפשר על ראשות הוועדות, ד־במיוחד דוד לוי, ששימש יו"ר הוועדה המתמדת גם בוועידה ב־1979.

במחנה שמיר־ארנס מדברים על מועמדותו של השר משה ארנס לראשות הוועדה המתמדת, ועל האפשרות שבנימין זאב בגין יוצע לראשות ועדת המינויים. אם יעלה בידי מחנה שמיר־ארנס להעביר בהצבעות את מועמדיהם, מאיי־מים השרים שרון ולוי לבזות את ההצבעה לבחירת יצחק שמיר ל־יו"ר התנועה.

יצויין, כי אין כמעט סיכויים שאחד משניהם יעמיד את מוע־מדותו ליו"ר התנועה, שכן אין הסכם בין שרון ללוי לתמוך איש ברעהו בבחירות לתפקיד הרם.

כ־2000 צירים בוועידה

רשימת 191 הצירים שמינתה "ועדת האישים", שבראשה עמד ח"כ דן מרידור, עוררה מרירות בקרב מחנה לוי, שכן יש בה רוב מאסיבי למחנה שמיר־ארנס — 160 איש. למחנה שרון הוקצו בה 20 צירים ולמחנה לוי רק 10.

לדברי אחד מחברי "ועדת ה־אישים", הרוב הגדול של הצירים שמינתה הוועדה בא מקרב ותיקי התנועה.

ביום ו' אישר בית הדין העל־יון של התנועה את תוספת 77 הצירים שמינתה ועדת הבחירות, אך מכיוון שחרגה בעצם מסמ־כותה, התיר בית הדין למחנה שרון־לוי להוסיף במספר הזה של צירים מקרב אנשיו. במחנה שמיר שוקלים פנייה לבית המשפט ה־מחוזי הבוקר, להוצאת צו מניעה לתוספת צירים זו.

יוצא, איפוא, שבנוסף על הצי־רים שנבחרו בסניפים ולתוספת של צירי לע"מ, שהתאחדה עם "חירות", תמנה בסופו של דבר ועידת חירות כ־2000 צירים.

שרי "הליכוד" נפגשו בלשכתו של יצחק שמיר. ניסיון אחרון להסכמה לפני הוועידה. צילום: "סקופ 80"

מובארק מאשים את סוריה ולוב בליבוי המהומות נגד משטרו

נאם בפרלמנט בקהיר; ימצה הדין עם המורדים

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

הנשיא מובארק האשים את־מול בעקיפין את סוריה ואת לוב, בכך שעמדו מאחורי נסי־יון המרד האחרון במשטרו.

בנאומו בפני שני בתי ה־פרלמנט במצרים, יצא מובארק נגד טענתו של הנשיא אסד, לפיה נסיון המרידה היה ביטוי לרצונו של העם המצרי להתנ־גד להסכמי קמפ־דייוויד.

בנאום, שנמשך כשעה וחצי, אמר מובארק כי הוא לא יגלה את כל הפרטים הידועים על נס־יון המרד, עד אשר הרשות המש־פטית תשלים את חקירתה בכל הבטי הפרשה. הוא ציין עם זאת, כי בכוונתו למצות את מלוא חומ־רת הדין עם המורדים, כדי ש־ארועים מסוג זה לא יישנו. מו־באריק הודה שהופתע מנסיון ה־מרד ואמר שהיה זה הרגע הקשה בחייו.

מובארק הבריז בנאומו, כי כ־לקח ממרידת כוחות בטחון ה־פנים, הוא הורה לשפר את תנאי מחייתם ושרותם של חיילים אלה. כמו כן אמר, כי הורה לממשלתו לנקוט שורה של צעדים לשיפור המצב הכלכלי ולהקלת העול מן השכבות דלות האמצעים, שמתוכן מגוייסים חיילי כוחות בטחון ה־פנים.

מובארק הודה לצבא על הודך ועל הזריזות שבה דיכא את ה־מהומות וגילויי המרד. כמו כן חילק מובארק שבחים לציבור ה־מצרי, על כי לא נגרר אחרי המסיתים.

מובארק עמד על כוונתו להמ־שיך בתהליך הדמוקרטיזציה ו־הבראת המשק המצרי. הוא ציין שהגרעון של המדינה במטבע זר יגיע הקיץ למיליארד ו־200 מיליון דולר, כתוצאה מהירידה הצפויה במחירי הנפט. מובארק קרא ל־מצרים המתגוררים בחו"ל להעב־יר יותר כספים למצרים ולבלות בה את חופשותיהם.

בפנייתו לאופוזיציה, קרא לה מובארק לנקוט ביקורת קונסטרוק־טיבית כלפי המשטר ולא לחתור תחת אושיותיו.

פנייה לעם הסורי

שלא כמו בנאומיו האחרונים, פנה מובארק הפעם גם לציבור הערבי שמחוץ למצרים, ובמיוחד לסוריה. בדבריו התייחס לעם ה־סורי כעם שמצרים רוחשת לו ידידות, ושזכותו היא לשחרר את רמת־הגולן. הוא גם מצא לנכון להדגיש, כי על בסיס הידידות בין שני העמים יש למצרים מחוי־בות, כביכול, לבוא לעזרתה של סוריה אם תותקף. הפניה הזו לעם הסורי והצהרת הידידות והמחוי־בות כלפיו לא באה אלא כדי להבדיל בין העם הסורי לבין שלטון המשטר של הנשיא אסד, השולט עליו בכוח הזרוע. על משטר אסד אמר מובארק שהוא מהווה כוח כיבוש בלבנון, וב־עקיפין רמז שהוא מקיים קשרים עם איראן ועם גורמי סדר שונים.

אתמול הוסר העוצר בקהיר כליל והלימודים חודשו בכל מוס־דות ההשכלה.

פרס משבח נאום מובארק

סופרת "דבר" לענייני מפלגות מוסרת, כי ראש הממשלה שמעון פרס שיבח אמש את נאומו של נשיא מצרים חוסני מובארק בפר־למנט המצרי, שבו הדגיש, כי המהומות האחרונות אינן קשורות בישראל. "אין לנו עניין לראות את מצרים בקשיים", ציין ראש הממשלה.

על נאומו התוקפני של הנשיא אסד אמר פרס: "שמעתי את דב־רי היהרה של אסד. הוא רוצה לאיים, שיאיים. הוא יודע את מחיר האיומים. עליונות ישראל היא תמיד עליונות המגן על ה־תוקף".

אסד: איזון צבאי עם ישראל

דמשק (סוכנויות הידיעות) — נשיא סוריה חאפז אסד הצהיר אתמול, כי סוריה נחושה בדעתה להשיג איזון צבאי עם ישראל, כדי למנוע ממנה להנציח את תכניתה להקים מדינה "מהנילוס ל־פרת", וזאת אפילו במחיר צנע כלכלי בסוריה.

בנאום בן שעה באיצטדיון בדמשק לציון יום השנה ה־23 לעליית מפלגת הבעת' לשלטון, מתח אסד גם ביקורת על ארה"ב בגלל תמיכתה, בעיקר בסיוע כלכלי, לישראל. "אנח־נו בסוריה לא מקבלים מיל־יארדים מאף אחד, אבל אנחנו מוכנים לחיות בצנע מירבי כדי להשיג איזון אסטרטגי עם ישראל", אמר אסד.

אסד הזהיר את שומעיו, שקטעו את הנאום מדי פעם במחיאות כפיים, מפני שאיפות ההתפשטות של ישראל. "אוי־בינו רוצים לקחת את אדמתנו, לשעבד אותנו ולהגשים את החלום הציוני של ישראל רב־תי מהנילוס לפרת", — אמר נשיא סוריה.

במהלך הנאום ציין אסד את שמותיהם של כל המתאבדים הלבנונים, שתקפו במכוניות־תופת את הצבא הישראלי ב־דרום לבנון ואמר כי סוריה סייעה באומה בקנאים הלבנו־נים. "הצבא הסורי הוא בית־ספר להקרבה עצמית ואנו נמ־שיך ברוח זו", הצהיר אסד.

אסד האשים את ישראל בכך שהיא מגדילה את תקציבה הבטחוני, אף על פי שמצרים יצאה ממעגל העימות עם יש־ראל. הוא ציין כי תקציב ה־הגנה של ישראל הוא גבוה יותר מזה של סוריה, שאוכ־לוסייתה גדולה פי ארבעה.

אסד גם קרא לפיתוח צבאי כלכלי פוליטי וסוציאלי מהיר יותר בארצו וציין כי סוריה ניצבת מול אתגרים גדולים "המחייבים התעצמות כדי ש־תהיה לנו מולדת חזקה".

מאה קלוגרם של חומר נפץ במרכז ביירות.

מושבים בבקעת הירדן ננטשים ע"י תושביהם

מאת אוריאל בן־עמי, סופר "דבר"

עשרות בתים שנועדו למשפחות חקלאיות בבקעת הירדן עומדים ריקים (במושבי בקעת הירדן). עקב המצב הכלכלי הקשה בבקעה החלו משפחות של חקלאים לעזוב את משקיהן ורק בודדים מתפרנסים מחקלאות בלבד.

במושב חמרה מתפרנסות רק 4 משפחות מתוך 31 מחקלאות בלבד.

במושב בקעות מתפרנסים רק 6 משפחות מתוך שלושים מחקלאות במשקיהן.

במושב מכורה מתפרנסות רק 7 משפחות מתוך 29 ממשקיהן בלבד.

ברוב מושבי הבקעה שקועים כל בעלי יחידות המשק החקלאיות בחובות כבדים המגיעים לעשרות מיליוני דולארים.

ממוצע החוב לכל משפחה מגיע למאות אלפי דולארים ורוב המשפחות החקלאיות המתגוררות בבקעה מתפרנסות כיום מעבודה מחוץ למשקיהן, בעבודות שאינן חקלאיות.

איש החוליה שחוסלה נמצא בידי ישראל

מאת שלי זליגר, הסופרת הצבאית של "דבר"

בידי צה"ל נמצא מחבל מהחוליה אשר חוסלה בשבוע שעבר ליד מושב זרעית בתוך איזור הביטחון, סמוך על הגבול.

עתה הותר לפרסום כי כאשר חוסלה חוליית המחבלים, אשר ניסתה לחצות את גדר המערכת ליד זרעית ולבצע פיגוע מיקוח בתוך הארץ נתפס אחד מחבריה. שני מחבלים אחרים נהרגו בקרב שהתפתח.

מחבל זה, מארגונו של נאיף חוואתמה הוא שמסר פרטים על מקור החוליה שיצאה מדמשק והתאמנה כנראה בבקעת הלבנון. חקירתו הראשונית הושלמה ועל כן הותרה צנזה לפרסם עובדת המצאותו בידי ישראל.

רבין ומובוטו נפגשו בשווייץ

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר"

שר הביטחון יצחק רבין נפגש בשבוע שעבר בשווייץ עם נשיא זאיר מובוטו ססה סקו.

היוזמה לפגישה היתה מצידו של הנשיא מובוטו, כשנ־ודע לו שרבין שוהה בשווייץ, והתקיימה באיזור לוזאן.

במשך כשעה שוחחו השניים על מכלול של נושאים, בהם גם מערכת היחסים בין ישראל לזאיר. הפגישה נמשכה כשעה, והמתורגמן — לאנגלית ומאנגלית — היה קצין־לשעבר ששירת בזאיר.

השניים, אגב, מכירים זה את זה עוד מ־1967 כשהש־ניים היו רמטכ"לים. בשנה זאת הגיע רבין יחד עם משה דיין לקינשסה והוחל באימון הצנחנים על־ידי מאמנים מצה"ל.

פרס העניק לננסי מחרוזת ב־5,000 דולאר

מאת אמיר אורן, סופר "דבר" בוואשינגטון

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). — ראש הממשלה שמ־עון פרס העניק אשתקד לרעיית הנשיא, נאנסי רייגן, מחרוזת עתיקה בשווי 5,000 דולאר — כך נודע מהדיווח השנתי של מתנות רשמיות, שהפיץ הסטייט דיפרטמנט כחוק. השי הישראלי היקר, חרוזי זכוכית מהמאה הראשונה לפני הספירה ועד למאה הר־ביעית לספירה, לא יישאר ברשות נאנסי. הזוג הנשיאותי מעביר לארכיון הלאומי את כל מתנותיו, למעט אלה המוצגות לראווה בבית הלבן, או שי "מתכלה" דוגמת בקבוקי הוודקה וצנצנות הקאוויאר שקיבל הנשיא ממי־כאיל גורבצ'וב בז'נבה, לפי דיווח "וואשינגטון פוסט".

שר הבטחון מתריע מפני בחירות לראשי ערים בגדה

פרס: הידברות למציאת פתרון בגדמ"ע

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

"מי שרוצה לסכל כל סיכוי להי־גיע אי־פעם לשלום, יילך לבחי־רות של ראשי ערים בגדה", אמר אמש שר הבטחון יצחק רבין בהת־ריעו, כי בחירות דמוקרטיות כ־אלה יהיו נצחון לאש"ף. "כיוון שיתנהלו בצל טרור".

שר הבטחון, שפתח את המושב המדיני של ועידת מחוז תל־אביב, אמר, כי "עודף הדיבורים שלנו — כמו הדיבורים על אוטו־נומיה חד־צדדית, שאיש אינו מבין מהי — סיבך את המשך התהליך השקט של העברת תפ־קידים נוספים לידי גורמים בשט־חים המכביד עליהם. הבעיה מור־כבת יותר בחודש־חודשיים האח־רונים. אני משוכנע", אמר רבין, "שבתנאים רגילים, המהלך של העברת תחומים לניהול בידי ה־ערבים בשטחים היה מתבצע ב־יתר קלות".

רבין ציין עוד, כי רק בחודשים האחרונים הפגינה ירדן תשומת־לב לגורמים הפרו־ירדניים בשט־חים, ולכן יש ביניהם יותר אנ־שים המוכנים לקבל על עצמם תפקידי ניהול. ברצועת עזה, ל־משל, יש 20 מנכ"לים תושבי ה־רצועה.

בהקשר זה סיפר שר הבטחון, כי קיבל אתמול הודעה, שמועצת העיר שכם בחרה את סגנו של זאפר אל־מצרי לראש העירייה, והוא ייכנס לתפקידו.

גם ראש הממשלה שמעון פרס התייחס לנושא בדבריו בוועידת מחוז תל־אביב וציין, כי "יהיה זה טראגי אם כוחם של שלושה כדורים שהרגו את אל־מצרי יכ־תיב את רצונם של האחרים לי־טול את השלטון לידיהם".

לדברי פרס, "יש לבנות הידב־רות למציאת פתרון בגדה המער־בית. ובשלב הביניים, עד לפת־רון, יש לאפשר לתושבים לנהל את ענייניהם הפנימיים בעצמם".

יו"ר ועדת חוץ וביטחון, ח"כ אבא אבן, צידד בהעברת סמכוי־ות נרחבות לגורמים בשטחים. בלי לקרוא לתוכנית שהוא תומך בה בשמה, אוטונומיה חד־צדדית או האצלת סמכויות, אמר אבן, כי הוא מברך על כל מדיניות שאינה "שב ואל תעשה".

הממ' תאשר שינויים באשראי: הריבית במשק תרד עוד באחוז

מגעים בין נציגי בנק ישראל לבנקים

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

הריבית במשק צפויה לרדת ב־סוף השבוע בעוד אחוז אחד — לאחר שהממשלה תאשר היום שי־נויים במערך שיעורי הנזילות על האשראי, לפי הצעה שיגיש נגיד בנק ישראל ד"ר משה מנדלבאום.

בסוף השבוע התקיימו מגעים בין נציגי בנק ישראל לבין הבנ־קים, לגיבוש המהלך הקרוב של הורדת הריבית. בנק ישראל מב־קש, שההפחתה תיעשה בעיקר ב־תוספות הריבית, כגון ריבית ה־חריגה ועמלת ההקצאה. נראה שהריבית הבסיסית (ה"פריים") תרד בחצי אחוז, וחצי אחוז נוסף מתוספות הריבית.

הורדת הריבית היא בעייתית, שכן יתעוררו קשיים בשמירה על רמת ריבית אטרקטיבית למפקי־דים. החשש בבנקים הוא, שה־ירידה בריבית החובה תחייב הו־רדה בריביות הזכות, דבר שיקשה על גיוס כספים, ויגרום לגרעונות נזילות לבנקים או לירידה אשר ה־מפקידים, שפירושה שחיקת ה־מרווח הבנקאי.

בנק ישראל מבקש למתן את ההשפעה של ירידת הריבית על יכולת גיוס הכספים על ידי ה־בנקים, באמצעות הפחתה בשי־עורי הנזילות על האשראי. הצעה על כך תובא היום לאישור ה־ממשלה.

ביצוע השינויים בשיעורי ה־נזילות התעכב עד לקבלת חקיקה חדשה בכנסת, לפני כמה ימים, המאפשרת לנגיד בנק ישראל לפ־עול לשינוי הנזילות באישור ה־ממשלה, בלי להתייעץ עם הוועדה המייעצת.

ברכות לרה"מ

מאת סופרת "דבר" לענייני מפלגות

ראש הממשלה שמעון פרס קיבל ביום ו' מכתב מסגן שר החוץ של ארצות הברית ג'ון וייט־הד, שבו הוא כותב, כי "הוא והמזכיר שולץ מסכימים שה־אסטרטגיה של צמיחה צריכה להיות מבוצעת במקביל, ר־יותר, עם תכנית הייצוב, כש־אחת תומכת את השניה".

עוד כותב ווייטהד, כי "ה־הישגים המרשימים בתוכנית ה־ייצוב, כשנוספים עליהם ירידת מחירי הנפט וירידת ערך ה־דולאר, מאפשרים את התחלת ביצוע אסטרטגיית הצמיחה".

בדברו במושב המדיני של ועידת מחוז תל־אביב תקף אמש ראש הממשלה את ח"כ חיים קופמן, על תביעתו ל־ועדת חקירה לבדיקת ההת־נהלות של "סולל בונה" ו־קופת־חולים.

ניסיון של הרגע האחרון למנוע השבתת בתיה"ס מחר

פרקליטות המדינה תפנה לביה"ד לעבודה

מאת יעל פישביין, סופרת "דבר" לענייני חינוך

באוצר ייעשה היום ניסיון של הרגע האחרון למנוע את השבתת הסמינריות על ידי פנייה להוצאת צו מניעה בבית הדין האזורי לעבודה בירו־שלים.

פרקליטות המדינה תפנה היום לבית הדין האזורי בבקשה להוצ־את צו מניעה נגד ארגון המו־רים העל־יסודיים כדי לבטל את השבתת הסמינריות שנועדה למחר.

באוצר טוענים שארגון המורים פרש מהדיונים על השכר שהחלו בשבוע שעבר והכריז על שביתה אחרי שנתקל בסירוב לפתוח את הסכמי השכר.

נציגי האוצר טוענים שאין בסיס לטענות המורים כאילו שכרם נש־חק יותר משכרם של שאר עובדי המגזר הציבורי וכי אין כל כוונה לנקוט מדיניות של סחבת בדי־ונים.

ארגון המורים לעומת זה מכ־חיש שפרש מהדיונים ומצדיק את השביתה בכך שהאוצר נוקט מדיניות של סחבת. הארגון טוען כי אינו מבקש לפתוח את הסכמי השכר הקיימים אלא לדון בתופ־עות שחיקה הנוגעות לשנתיים הא־חרונות. הארגון פנה לשר החינוך יצחק נבון וביקש את הת־ערבותו בכל מהלך עתידי עם ה־אוצר.

שר החינוך אמר כי בעיניו השבתת הסמינריות הינה בעיה שלא ייתכנה וכי לא יהסס לצאת נגד ארגון המורים על צעדו זה. עם זאת לא דחה נבון את הבקשה להתערבותו ופתח כבר אתמול ב־מגעים עם שר האוצר יצחק מודעי על מנת למצוא מוצא מהסבך.

הדיונים של האוצר עם נציגי הסתדרות המורים יימשכו היום. הנושאים שיידונו נוגעים לתב־יעת שכר שלא כוסתה בכלולות בהסכמי השכר הקיימים.

מהיום ייקור בשיעור 25% בכל קווי הנסיעה באוטובוסים

שר האוצר מנע העלאת מחירי הנסיעה במוניות

(עתי"ם למ"מ). — מהיום עולים מחירי הנסיעה בתחבו־רה הציבורית באוטובוסים — נסיעות עירוניות ובינעירוניות בשיעור ממוצע של 25 אחוזים — זאת במסגרת מדיניות ה־ממשלה לצימצום הסובסידיות.

דובר משרד התחבורה שמסר על כך מציין, כי ניתן יהיה להמ־שיך ולהשתמש בכרטיסיות הישנ־ות ללא תוספת מחיר מלבד ה־נסיעות המסומנות שבראש הכר־טיסיה. כרטיסי הלוך ושוב ש־נעשה בהם שימוש בכיוון אחד ניתן יהיה להמשיך ולהשתמש בהם ללא תוספת מחיר עד ליום י"א באדר ב' ה־22 למרס 1986. שיעורי ההנחה בכרטיסיות ל־ציבור הרחב לקשישים ולנוער יישארו ללא שינוי.

המחירים החדשים

בקווים העירוניים:

- מ־0.40 ש"ח — ל־0.50 ש"ח
- מ־0.60 ש"ח — ל־0.80 ש"ח
- מ־0.90 ש"ח — ל־1.10 ש"ח

בקווים בינעירוניים:

- ת"א—חיפה — 3.90 ש"ח
- ת"א—ב"ש — 4.20 ש"ח
- ירושלים—ת"א — 3.50 ש"ח
- ירושלים—חיפה — 6.70 ש"ח

לברות המלצת משרד התחבורה להעלות גם את מחירי הנסיעה במוניות בשיעור דומה לאוטובו־סים, לא אישר שר האוצר את ההעלאה.

נהגי המוניות דורשים להעלות את מחירי הנסיעה ב־50%, ודעת משרד התחבורה די בהעלאה של 33%, אם כי בשלב זה היה שר התחבורה מוכן לאשר העלאה של 25% בלבד. שר האוצר לא הסכים על שינוי המחיר בנסיעה במוניות ונהגי מוניות הפגינו אתמול ב־מחאה על כך מול משרד רה"מ.

הנהגים מאיימים לנקוט צעדי מים אם לא יאשר האוצר העלאת מחירי הנסיעה במוניות. רה"מ הבטיח לנציגים כי ענינם יטופל.

ראש מכון השואה בניו־יורק נפצע בניסיון התנקשות בי־ם

מאת אוריאל בן־עמי, סופר "דבר" וסוכנויות

(ע). — ראש מכון השואה ב־ניו־יורק דוד בלומנפלד, השוהה כתייר בישראל, נפצע בליל ש־בת ונשרט קלות בראשו, בעת שחזר מהכותל המערבי. ככל ה־נראה, נפגע מנתז הקליע שנורה לעברו על־ידי אלמונים. במשט־רה סבורים, כי היה זה נסיון לרצח על רקע חבלני.

ביום ו', סמוך לשעה 6 וחצי בערב, יצא בלומנפלד, בן 50, את דרכו מכיוון הכותל המערבי בחזרה למלון "המלך דוד". כש־הוא חוצה כיכר. בעת שעבר ברחוב דוד בעיר העתיקה שמע קול נפץ, ולאחר מכן חש בכאב על ראשו. הוא מישש את ה־ראש וגילה, להפתעתו, שהוא מ־דמם. התייר המשיך ללכת עד לרחבת שער יפו, שם פגש בשני שוטרי משמר־הגבול. האיש סי־פר להם כי נפגע. השוטרים הס־יעו אותו לתחנת "הקישלה" (מש־טרת העיר העתיקה) הסמוכה, שם הזמינו לו אמבולנס שהעבירו ל"הדסה עין־כרם".

דקות מעטות לאחר מכן, דיווח נער ערבי שמוכר גלויות, על מציאת אקדח ברחוב דוד, סמוך למקום שנפגע התייר. שוטר לקח את ה־אקדח והביאו למשטרת ה"קישלה".

כוחות גדולים של משטרת ה־מרחב, בפיקודו של מפקד משטרת ירושלים תת־ניצב חיים אלבלדס, החלו בסריקות קפדניות בכל סמ־טאות העיר־העתיקה. ברחוב דוד נתגלה גם תרמיל של אקדח ב־קוטר 0.22 אינטש.

חוקרי משטרת ירושלים סבו־רים, כי היורים הבחינו בדוד בלומנפלד, שהיה חבוש כיפה, בהיותו לבד בסמטה, והחליטו ל־ירות בו מאחור. הם החטיאו, הש־ליכו את האקדח ונמלטו. בלומנ־פלד עצמו אמר, כי לא הבחין בשום אדם.

אחרי חצות

שמונה נפצעו בתאונות דרכים

(ע). — שמונה אנשים, ביניהם שני ילדים, נפצעו קשה בשבת בהתנגשות בין שתי מכוניות פר־טיות, בכביש פתח־תקוה—לוד.

במכונית אחת נסעה משפחת דוידוב: מיסל בת 4, שנפצעה ק־שה בראשה, ילד אחר בן 9 ש־נפצע קשה ברגליו, דניס דוידוב, בן 50, שנפצע בחזהו, יפית ד־וידוב, בת 36, וילד נוסף, דוד דרון, שלקה בשברים. במכונית ה־שניה נפצעו שלושה אנשים.

כל השמונה טופלו במקום ה־תאונה על־ידי צוות של מד"א, ופונו לבית־החולים "שיבא".

هكذا من الاهل

פרשת ולדהיים נמשכת

הימין באוסטריה טוען: השמאל אשם בפרשה

מאת ריטה קוך, סופרת "דבר" באוסטריה ובסוכנויות הידיעות

וינה (מיוחד ל"דבר"). — מנהיג מפלגת הימין באוסטריה האשים אתמול את המפלגה הסוציאליסטית, כי היא העומדת מאחורי "מסע ההשמצות" נגד קורט ולדהיים, מועמד הימין בבחירות לנשיאות.

מיכאל גראף, מזכיר "המפלגה העממית", אמר אתמול במסיבת עתונאים, כי המפלגה הסוציאליסטית תכננה יחד עם העתונות את "פיצוץ" הפרשה בסמוך למועד הבחירות לנשיאות. גראף טען, כי הסוציאליסטים חששו מפני ולדהיים, המוליך כעת בסקרי דעת־הקהל.

ולדהיים יופיע היום בתוכנית הטלוויזיה האוסטרית "שעה עם העתונות", שיספר בה את גירסתו המלאה לכל ההאשמות שהועלו נגדו.

סקרי דעת הקהל שהתפרסמו אתמול באוסטריה, מצביעים על כך שההאשמות נגד ולדהיים בעניין עברו הנאצי חיזקו את כוחו בקרב הבוחרים. שיעור התומכים בולדהיים עלה מ־38 ל־42 אחוז לאחר הפרסומים האחרונים, בעוד התמיכה במועמד הסוציאליסטי, קורט שטיירר, נשארה יציבה — 34 אחוז.

בהסתמכו על נתונים אלה אמר גראף, כי "מסע ההשמצות" הסוציאליסטי פוגע בהם עצמם. הוא ציטט גם תוצאות של סקר טלפוני, שבו אמרו 89 אחוז מהנשאלים כי לדעתם, צירוף המקרים בין הפרסומים על ולדהיים לבחירות הוא "מכוון ומזיק".

בתוך כך פרסם העיתון האוסטרי "פרופיל", שחשף לראשונה את הפרשה, טופס שמילא ולדהיים ב־1940, כשביקש להתמנות לשופט באוסטריה. בטופס נכתב, כי ולדהיים הצטרף לארגון ה־"ס.א." בנובמבר 1938, ולארגון הסטודנטים הנאצים באפריל 1938.

ולדהיים מאיים בתביעת דיבה

סופרת "דבר" מוכה ציטוקי מוסרת:

מנכ"ל הקונגרס היהודי העולמי ישראל זינגר מסר בסוף השבוע, כי בשיחת טלפון שקיים אתו ולדהיים הוא איים, כי יתבע את הקונגרס היהודי לדין בגין הוצאת דיבה. זינגר הוסיף, כי בידי הקונגרס מסמכים נוספים על מעשיו של ולדהיים, שלא פורסמו עד כה.

פעיל של הסוציאליסטים נרצח בידי ניאו־נאצים

בעת מערכת הבחירות בצרפת: צפוי רוב לימין

מאת גדעון קוץ, סופר "דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"דבר"). — קרבנות ראשונים בנפש נפלו אתמול במערכת הבחירות בצרפת. קבוצה של עשרה פעילים ניאו־נאצים ממפלגת "החזית הלאומית" רצחו בדקירות סכין פעיל של המפלגה הסוציאליסטית שניסה להסיר כרזות שהודבקו במקום המיועד לכרזות של הסוציאליסטים, בעיירה ליד פאריס.

פיליפ ברוקאר, בן 36, שהיה בחברת שני ידידים, אחד מהם חבר מועצת העיריה, הותקף על־ידי קבוצה של אנשים מגולחי ראש ולובשי מדים מ"החזית הלאומית", מפלגת הימין הקיצוני. הרוצח הוא סמל בשירות פעיל בצבא צרפת וחבר ה"חזית".

אנשי "החזית הלאומית" ערכו בצידם אתמול לוויה חגיגית לפטריס דן, מובטל בן 27, שנרצח על ידי צעיר מרוקאי בקרב מהלומות לאחר שהצהיר — לדברי ידידיו — כי הוא תומך ב"חזית".

אתמול נתפרסמו סקרי דעת הקהל המצביעים על כך שהימין בצרפת יזכה לרוב מוחלט במועצה הלאומית. לפי הסקרים, שהם האחרונים המותרים בפרסום לקראת השבוע האחרון של המערכה יזכו שלוש מפלגות הימין ל־53% עד 55%, ואילו השמאל יזכה בכ־45%. הסקרים מבטאים מפלה למפלגה הקומוניסטית ול"חזית הלאומית".

הממשל מתקשה במאבקו עם מתנגדי "העיסקה הסעודית"

מאת אמיר אורן, סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). — מתנגדי עסקת הטילים עם סעודיה בקונגרס מתעתדים לצרף איסור על ביצוע העסקה ועל העברת מטוסי הבקרה המתוחכמים "אייוואקס", שמכירתם לסעודיה אושרה, להצעת החוק הקוצבת 100 מיליון דולאר למורדי ה"קונטרה" בניקרגואה.

השגת אישור הסיוע ל"קונטרה" היא עתה הקדימה הגבוהה ביותר בפעולות ממשל רייגן. הממשל מתקשה בהשגת אישור הקונגרס, בהצבעה בעוד 10 ימים. חוק ההקצבה שבו יאושר הסיוע, אם לא יובס בהצבעה, ייחשב משום כך "הסיד־זוטר".

אף שלדברי מקורות מהימנים אין ממש בשמועות על עסקה בין הבית הלבן לבין ידידי ישראל בקונגרס, להשהיית העסקה הסעודית תמורת תמיכתם ב"קונטרה", נודע אתמול כי בכוונת מתנגדי הטילים וה"אייוואקס" לפעול בקרב תומכי ה"קונטרה" ומתנגדיה גם יחד לצירוף התיקון האנטי־סעודי להצעת החוק. כך שאם יאושר, יעמיד את הנשיא בפני הכרח לוותר על הסיוע ל"קונטרה", אם יתעקש לעמוד במחויבותו לפאהד מלך סעודיה.

רייגן מינה שלשום את פיליפ חביב לשליח מיוחד למרכז אמריקה. חביב מחליף את השגריר המיועד בבראזיל הארי שלאודרמן שהחליף לפני כן את הסינאטור בדימוס ריצ'ארד סטון. במינוי חביב אין, משום כך, כל תמיהה, אך רייגן מבקש לנצל את החלפת השלטון בפיליפינים, שם תפקד חביב כשליח בשיאותו, כדי לטעון כי עתה הגיע תור הדמוקרטיה בניקרגואה. משימת חביב היא "השגת פתרון דיפלומטי בניקרגואה, בעזרת הלחץ הצבאי של ה"קונטרה" על המשטר הסאנדיניסטי", אמר רייגן שלשום.

בשידור הרדיו השבועי שלו הילך רייגן איומים על מאנגואה. בין השאר אמר כי אש"ף — יחד עם הסובייטים, הבולגרים והמזרח גרמנים המסייעים לניקרגואה — "חונה על גבולנו".

בחירות במעלה אדומים יהיו ב־7 באפריל

(עתים). — בעקבות עתירה לבג"צ בענין דחיית הבחירות במעלה אדומים, הודיעה פרקליטות המדינה ביום ו' לבג"צ כי בישוב, הסמוך לירושלים, ייערכו בחירות למועצה המקומית ב־7 בחודש אפריל הקרוב.

ביום ה' הגישה המועצה המקומית עתירה לבג"צ, בטענה כי הממונה על יו"ש במשרד הפנים הודיע על דחיית הבחירות והסיבה לדעת המועצה נובעת משיקולים פוליטיים פסולים.

שופט בית המשפט העליון הורה בצו ביניים להמשיך בהכנות לקראת הבחירות.

הפרקליטות ציינה בהודעה לבג"צ כי ביום ו' הודיעה הממונה על איזור יהודה ושומרון במשרד הפנים למועצה המקומית כי הבחירות יהיו ב־7 באפריל. נאמר כי ההודעה הינה בעקבות צו הביניים שהוציא שופט בית המשפט העליון.

ז'אן קלוד דובאליה — הוא "בייבי דוק" — שוהה עדיין בצרפת. בסוף השבוע שוב נדד "בייבי דוק" — הפעם לכפר קטן בריביירה הצרפתית. צילום: איי. פי.

מועמדות אולוף פלמה לפרס נובל לשלום אינה אפשרית

מאת עלי כהן, סופר "דבר" בסקנדינביה

קופנהאגן (מיוחד ל"דבר"). — אנשי מדע ופוליטיקאים נורווגים העלו בשבוע האחרון את הרעיון להעניק פרס נובל לשלום לראש הממשלה השוודי המנוח, אולוף פאלמה. אולם התברר כי הדבר אינו אפשרי.

לפי תקנות פרס נובל אין שום אפשרות להעמיד את מועמדותו של פאלמה. שכן המועד להגשת השמות כבר עבר ולא ניתן לחרוג מהתקנון, גם לא במקרה הנוכחי.

אלה שהצביעו על העובדה כי בעבר כבר אירע שאדם זכה בפרס נובל לשלום לאחר מותו — מזכיר האו"ם דאג האמרשלד השוודי — שכחו, כי מועמדותו הוגשה במועד החוקי והוא היה בחיים במועד זה.

בתוך כך הודיעה אתמול משטרת שוודיה, כי היא מבקשת ליצור מגע עם כותבו של מכתב אנונימי, שבו תוארו ארועים בליל הרצח של פאלמה. דובר משטרת שוודיה האנס הולמר לא פירט כיצד הגיע המכתב לידי המשטרה אך אמר כי יש בו כמה "הערכות מעניינות" על נסיבות הירצחו של ראש הממשלה.

בינתיים מסרו מספר עיתונים בתורכיה כי פעיל ב"מפלגת העבודה הכורדית" חשוד ברצח פאלמה והמשטרה השוודית מחפשת אחריו, אולם הולמר ציין כי חקירת המשטרה אינה מתמקדת על קבוצה פוליטית מסויימת.

ג'ימס פלטשר יהיה מנכ"ל נ.א.ס.א.

בארה"ב נמסר באורח בלתי רשמי כי ג'ימס פלטשר, שהיה בעבר מנכ"ל סוכנות החלל של ארה"ב, ימונה שנית לתפקיד לאחר אסון הצ'לנג'ר. המינוי יאושר ככל הנראה ע"י הנשיא רייגן — בקרוב.

אמש בקונצרט

תוכנית לא רגילה

מאת יהודה כהן

הפסנתרן יהלי וגמן הגיש שוב קונצרט במוזיאון תל־אביב, ובחר לו תוכנית לא־רגילה, אפילו מוזרה, אף כי עיצוב היצירות הצדיק אותה.

הוא השמיע שתי יצירות להרכבים קאמריים מאת סטראווינסקי, שלבשו אופי פסנתרי מובהק: השמיניה לכלי־נשיפה ו"רגטיים" לאחד־עשר כלים. ה"רגטיים", שקדם לג'אז, נוגן על־פי רוב בפסנתר, ווגמן כאילו "שיחזר" לפסנתר את יצירתו הקאמרית של סטראווינסקי.

בהמשך ניגן הפסנתרן את "הוואלס" לתזמורת סימפונית של ראוול, כאן הוא עשה ההיפך ממעשה ראוול כאשר תיזמר את "תמונות בתערוכה" של מוסורגסקי. הגרסה של וגמן היתה וירטואוזית ומרשימה.

בתחילת הערב ניגן הפסנתרן באופן מבריק ומאופק כאחד, תוך שמירה על סגנון היצירה, את הסונאטה במול מג'ור מאת שוברט. זו היצירה האחרונה של המלחין הניתנת בחופש פנימי ובשקיפות — יצירה תובענית מבחינה טכנית ונפשית.

מעקב

קטנים הסיכויים שפלאטו יוסגר

מאת גדעון קוץ, סופר "דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"דבר"). — חוגים משפטיים בפאריס מעריכים, כי פחתו הסיכויים להסגרת שמואל פלאטו שרון מאיטליה לצרפת בגלל "חורים" בהסכם ההסגרה ואי־התאמה בחוק הפלילי בין שתי המדינות. בית המשפט במילאנו צריך לפסוק בפרשה עד יום ו' הבא ואז יוכלו פלאטו ופרקליטיו — בראשות עורך הדין סול למבארד — לפנות לבית הדין לערעורים ברומא.

צרפת ביקשה את ההסגרה על סמך שני גזרי דין שניתנו שלא בפניו של פלאטו בפאריס והאשמה נוספת על "גניבת הון ציבורי". אולם, על גזרי הדין שקדמו ל־1983 חלה "התיישנות" באיטליה והעבירה של "גניבת הון ציבורי" (עבירה נגד האוצר) אינה קיימת בחוק האיטלקי.

צרפת הוציאה בינתיים פקודת מעצר בין־לאומית חדשה ומתוקנת בנושא זה נגד פלאטו. ב־10 במאי עומדת להיכנס לתוקף אמנת הסגרה של מדינות השוק המשותף האמורה לפתור את הבעיות האלה. אך פרקליטיו של שרון מקווים כי עד אז יוכלו האיטלקים להורות על שחרורו.

אסון כבד בצבא נורווגיה; 16 חיילים נהרגו במפולת שלג

תוקם ועדת חקירה אזרחית לבדיקת האסון

מאת עלי כהן, סופר "דבר" בסקנדינביה

קופנהאגן (מיוחד ל"דבר"). — תביעתם של אנשי אופוזיציה בנורווגיה לחקירה אזרחית בלתי תלויה באסון הכבד שאירע בצפון נורווגיה נענתה אתמול בחיוב. 16 חיילים נורווגים קיפחו את חייהם באסון מפולת שלגים מצפון לנארוויק, לא הרחק מן הגבול הסובייטי.

החיילים השתתפו בתמרון של נאט"ו ונשלחו לאיזור למרות אזהרות שנתקבלו על אפשרות למפולות שלגים. זהו אחד האסונות הכבדים ביותר בקורות הצבא הנורווגי בעיתות שלום ונורווגיה כולה שרויה בהלם ובאבל.

באיזור ממשיכים כוחות הילוץ בניסיונות למצוא חיילים חיים הקבורים בשלג, אך התקוה קלושה. התמרון, שבו היו אמורים להשתתף 10,000 חיילים מ־8 מדינות — בוטל.

רמטכ"ל צבא נורווגיה באזור האסון. צילום: איי. פי.

אנטולי דוברינין קודם לחברות בוועד המרכזי

מאת סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). — קידום אנטולי דוברינין לחברות בוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית מתפרש כאן כהקדמת דוברינין מעל לשר־החוץ אדוארד שוארדנדזה במהלך היחסים ארה"ב־ברה"מ.

למחלקה שבראשה יעמוד דוברינין בוועד המרכזי, סמכויות נרחבות מבעבר, משום שדוברינין יחליף את בוריס פונומארב (המחלקה הבין־לאומית) והן את קונסטנטין רוסאקוב (קשרים עם מדינות סוציאליסטיות).

דיפלומטים מערביים במוסקווה משערים, כי דוברינין יהיה שותף בכיר בעיצוב המדיניות, בעוד ששר החוץ יתמקד בביצוע. חברות דוברינין והשגריר לשעבר בקנדה אלכסנדר יעקובלב בוועד המרכזי תספק למזכ"ל המפלגה מיכאיל גורבצ'וב מומחיות זמינה ותרמוז כי משקל הקשרים הסובייטיים עם צפון אמריקה לא יפחת.

אם יתמנה לשגריר בוואשינגטון אחד משני המועמדים הבולטים ויקטור קומפלקטוב או יולי וורונצוב, תישמר השפעת דוברינין גם על תפקיד זה: שניהם כיהנו תחתיו בשגרירות. דוברינין וסגנו של גורבצ'וב, יגור ליגאצ'וב, הם חברים למחזור לימודים במכון תעופתי, — בעת מלחמת העולם השנייה.

דוברי ממשל רייגן יצאו מגדרם שלשום ובירכו את דוברינין לבר־נוי, בעקבות 24 שנות כהונה בוואשינגטון. אחר כך הציגו עסקי ארה"ב—ברה"מ לתקנם, בין השאר בהודעת הממשל כי משלחות ברה"מ, ביילורוסיה ואוקראינה לאו"ם יידרשו לקצץ במצבת כוח האדם שלהן, המנוצלת לריגול.

עיתון חדש במז' ירושלים

מאת דני רובינשטיין, סופר "דבר" בירושלים

במזרח ירושלים מתחיל לצאת עתון יומי חדש בשם "אל נהאר".

העתון הוא בעריכת המהנדס עותמאן חלאק ועוה"ד עבאס אל עבאסי, והוא מקבל תמיכה כספית מממשלת ירדן, — ככל הנראה יהיה העיתון בעל עמדות פרו־ירדניות.

העתון החדש בא למלא את מקומו של העתון "אל קודס" שביטא כל השנים עמדות אוהדות לירדן ובשנה האחרונה שינה את הקו והחל לתת ביטוי לעמדותיו של אש"ף.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

מזג האוויר בעולם ב־9.3.86.

אוסלו	-6 – 1-	בהיר
אמסטרדם	9 – 4	מעונן
בואנוס איירס	24 – 18	בהיר
הלסינקי	-2 – 1-	מעונן
הונג קונג	20 – 16	בהיר
וינה	2 – 0	מעונן
ז'נבה	3 – 2	מעונן
יוהנסבורג	23 – 16	בהיר
לונדון	11 – 4	מעונן
ליסבון	14 – 9	בהיר
מדריד	-12 – 5	מעונן
מונטריאול	-10 – 21-	בהיר
ניו־יורק	-1 – 6	בהיר
סאן פאולו	12 – 19	מעונן
פאריס	9 – 1	בהיר
פרנקפורט	7 – 2-	בהיר
ציריך	5 – 2	מעונן
ריו דה ז'נרו	33 – 22	מעונן
שטוקהולם	23 – 24	גשום
שיקאגו	3 – 14-	מעונן

swissair

אנו מודיעים בצער על פטירת חברנו
מנחם פרידמן
(מותיקי המשק)
ההלויה היום יום ראשון כ"ח באדר א' תשמ"ו 9.3.86 בשעה 15.00. היציאה מבית טרומפלדור
המשפחה
ובית תל־יוסף

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של חברתנו
פוליה שנאן
ההלויה תתקיים היום יום ראשון כ"ח באדר א' תשמ"ו 9.3.86 בשעה 15.00.
יוצאים מהמרכז החברתי
המשפחה
וקבוץ אפיקים

השתתפותנו באבלו הכבד של חברנו
חיים שרדה
במות עליו אחיו
יחיאל ז"ל
מועצת פועלי תל־אביב–יפו
וחבר העובדים

אנו מודיעים בצער על פטירתה של
רבקה ניסנבאום ז"ל
ההלויה התקיימה ביום חמישי, כ"ה אדר א' תשמ"ו (6.3.86).
מתאבלים: בעלה: זאב
בנה: משה ומשפחתו
בתה: דינה ומשפחתה
והנכדים

הזמנה
לאסיפה השנתית הכללית

בעלי המניות וחברי מועצת המנהלים של הקופה מוזמנים להשתתף באסיפה השנתית הכללית שתיערך ביום ראשון 16.3.86 בשעה 10.00 במשרדי המחלקה לשילוב העובד העירוני בבית הועד הפועל של ההסתדרות רח' ארלוזורוב 93 תל־אביב.

על סדר היום: —
1. דברי פתיחה של יו"ר מועצת המנהלים.
2. דברי מ"מ יו"ר המחלקה לשילוב.
3. בחירת יו"ר ומזכיר לאספה.
4. אישור דו"ח מועצת המנהלים ליום 1.3.86.
5. דיון ואישור המאזן השנתי ליום 31.12.84.
6. אישור התקציב השוטף לשנת 86/87.
7. מתן יפוי־כח למועצת המנהלים ו/או להנהלה להקצאת מניות רגילות.
8. מינוי יועץ משפטי, רואה חשבון ומבקר פנימי לקופה.
9. הגדלת מספר חברי מועצת המנהלים של הקופה מ־15 ל־19.
10. בחירת יו"ר ומועצת מנהלים לקופה.
11. שונות.

דוד כבר
יו"ר מועצת המנהלים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו
אפרים צור
ההלויה תצא היום יום א' כ"ח אדר א' תשמ"ו 9.3.86 בשעה 15.00 ממועדון צעירים.
המשפחה
ובית מעגן מיכאל

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של חברנו
טוביה גוטמן
ההלויה תערך היום יום א' כ"ח אדר א' תשמ"ו 9.3.86 בשעה 15.30 בבית העלמין בקבוצנו
המשפחה
ובית גבעת ברנר

לעמיר אלתר
אתך באבלך
במות
אביך
חבריך במרכז
מפלגת העבודה

דבר של היום הוא דבר חדש

אנו משתתפים באבלה הכבד של חברתנו לעבודה
שרון ישראלה
במות
אמה ז"ל
תנחומינו למשפחה האבלה
תנובה סניף מחוזי ת"א
ההנהלה והעובדים

לסילבי
השתתפותנו בצערך על מות
אביך
מחבריך לעבודה
תנועת העבודה הציונית

דבר DAVAR
מאוחד עם למרחב
העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מנהל כלכלי: אהרן קראוס
המו"ל — "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה, תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מ.ד. 65233
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים: 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים, המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאזיה קומה ג' טל. 222451, 222353, 241306/7
המינהלה: רח' הלל 16, טל. 231251
חיפה, רח' הנביאים 27 טלפונים 3־2־642111, ת.ד. 33104

صكنا من الاحل

שלושה חשודים נעצרו בב"ש בחשד כי תקפו את נהג המונית

הפצוע נותח ויצא מכלל סכנה – מצבו משתפר

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

משטרת מרחב הנגב עצרה ב־סוף השבוע שלושה אנשים, שני ערבים תושבי השטחים ובדואי תושב תל־שבע, החשודים כי תק־פו ודקרו בליל יום ה' את נהג־המונית משה אמסלם, כאשר הסיע אותם מחוץ לבאר־שבע.

שניים מהחשודים נעצרו ביום ו', ומעצרם הוארך בחמישה ימים. החשוד השלישי נעצר אתמול.

דוברת בית החולים "סורוקה" בבאר־שבע, מסרה אמש, כי ב־מצבו של משה אמסלם חל שיפור, לאחר שנותח ויצא מכלל סכנה. הוא נמצא בהכרה מלאה, ומשוחח עם בני משפחתו. אמסלם נדקר בסכין במרחק סנטימטר מליבו, והדקירה גרמה לפגיעה בחלל ה־בטן.

משטרה בחדר־ניתוח

יחסים עכורים שוררים בין מנהל בית החולים "סורוקה" בבאר־שבע, פרופסור יאיר שפירא, ו־בין העתונות. שלשום בלילה, כ־אשר הגיעו ל"סורוקה" צלמי ה־עתונות כדי לצלם את נהג המו־נית שנדקר, הבטיחה דוברת בית החולים כי בשיתיים הניתוח, יו־תר להם לצלם את הפצוע, אם יסכימו בני המשפחה. כעבור 3 שעות, כשהסתיים הניתוח, הופיע לפתע בחדר הניתוחים כוח מש־טרה חמוש, בעקבות פנייתו של מנהל בית החולים למשטרה, ב־בקשה שתפנה את העתונאים מ־בית החולים.

גם לאחר שהבהירו העתונאים להנהלת בית החולים, כי משפחת הפצוע מסכימה שיצלמו אותו, התעקש פרופ' שפירא וסרב לאש־שר את הצילום. במשך דקות ספורות עוכב הפצוע במסדרון, ולפתע הוצא במהירות מרחמה מן המחלקה, תוך טלטול המיטה שסיכן את בריאותו. כל זאת בטענה למנוע צילום.

בתגובה אמר אתמול מנהל בית החולים, פרופסור יאיר שפירא: "בבית החולים יש מדיניות ברו־רה, שאין לצלם חולים בתחומו. מדיניות זו נגזרת משיקולי צנעת הפרט, סודיות רפואית ואתיקה רפואית.

נציגי הליכוד בהנהלה הציונית יתנגדו לקיצוץ מספר השליחים

ההנהלה הציונית מתכנסת היום לדיון בדו"ח לנדאו

מאת טובה צימוקי, סופרת "דבר" בירושלים

מחלוקת חריפה צפויה היום בישיבת ההנהלה הציונית ש־תתכנס כדי ליישם טיוטת את דו"ח ועדת לנדאו. נציגי הלי־כוד בהנהלה הציונית שהם ראשי המחלקות שלהן שליחים רבים יתנגדו באופן תקיף ליי־שם את הדו"ח הממליץ על קי־צוץ משמעותי במספר השלי־חים.

הם יתנגדו גם להמלצה העיקרית של הדו"ח להפוך את השליחים לרב־תכליתיים במשימותיהם וכן להוציא את גיוס השליחים מן המחלקות, מה שהיווה מקור עוצ־מה גדול לראשי המחלקות בקרב מפלגותיהם.

נסיונו של דולצ'ין להגיע לסיכום אודות יישום הדו"ח כבר נתקל בקשיים ניכרים בעת ישיבות ה־הנהלה הקודמות שנערכו בנושא זה. אולם דולצ'ין שנדרש על ידי הנציגים האמריקאים של הסוכנות ליישם את הדו"ח ללא כל הסתיי־גות והיסוס ינסה לכפות את הד־תו הבוקר במגמה ליישמו.

באם יתקל הבוקר בקשיים נוכח סירובם העיקש של אנשי הליכוד ליישם את הדו"ח, ינסה דולצ'ין לכנס ועדה המלתית אשר "תב־דוק" את צורת יישום הדו"ח ב־צורה שתתקבל בהתנגדות פחותה.

אם לא יגיע לסיכום הבוקר נושא שליחויות הסוכנות יש לצ־פות כי יישומו ידחה למועד לא ידוע.

קצב הפעולות ב"שיקום השכונות" הואט רה"מ מתכוון לפעול לחידוש התנופה

ראשי קהילות בארה"ב יתבקשו להגדיל הסיוע לפרויקט

מאת סופר "דבר" בירושלים

ראש הממשלה עומד להירתם לחידוש התנופה בשיקום השי־כונות, פעילות שדעכה לאחרו־נה.

בהרצאה שנשא לפני משתתפי הכנס הבינלאומי לשיקום שכונות שנפתח במשכן הכנסת אמר ראש הממשלה בין היתר כי על אף הקשיים הכלכליים המצוקה ה־בספית תשקוד הממשלה על הש־למת הפרוייקט.

פרס גילה כי בביקורו הקרוב בארה"ב הוא ייפגש עם ראשי הקהילות היהודיות ויבקש את המשך עזרתן ואף את הרחבתה לשיקום השכונות.

הודעתו של פרס התקבלה ב־תשואות על ידי המשתתפים היש־ראלים. בקרב הצוותים העוסקים בפעולה בשטח הובעה תקווה כי התעניינותו של ראש הממשלה תעורר את הפעילות אחר שמשרד השיכון גילה לאחרונה רק ענין מעט בעבודה.

כמה מהמומחים ציינו ששר ה־שיכון מרבה לדאוג לבניה בשט־חים אך מניח לפרויקט השכונות "להירדם". היו שהביעו חשש כי רק סמוך לבחירות ישוב שר ה־שיכון להזהף את ענינו של ב־שכונות כדי "להיטיב עם העם" ערב ההליכה לקלפי.

דוברת משרד השיכון אמרה אמש בתגובה כי לאחרונה הוע־ברו חמישה מיליון דולר מקרן ש־בידי הסוכנות, לשיכון העולים מ־אתיופיה. משרד השיכון תובע מן האוצר כי כספים אלה שנגרעו במקורם לשיקום השכונות יוחזרו למטרתם המקורית ואין שום ירי־דה בפעילות בפרויקט שיקום השכונות.

הגדלת התפוקה ב־700 מיליון ד' בתוכנית של לשכות המסחר

הוקם צוות משותף: לישכות מסחר, ממשלה, הסתדרות

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

ניתן להחיש את הצמיחה ב־משק ללא השקעות נוספות ב־שלב הראשון, שכן במשק מלאי הון גדול בלתי מנוצל — נאמר בתוכנית הצמיחה של לשכות המסחר שהוצגה ביום שישי לפני ראש הממשלה שמעון פרס.

בתוכניתן אומרות לשכות המס־חר כי מלאי ההון בישראל כפול מאשר בארה"ב ואי הגידול של התוצר במשק נובע בעיקר מ־ירידת הפריון ומאבטלת גורמי יצור ועובדים. חזרה לפריון של שנת 1982, נאמר לראש הממשלה, תגדיל את התפוקה במשק ב־700 מיליון דולר, את היצוא ב־200 מיליון דולר ואת מקורות התקציב ב־300 מיליון דולר. שלב זה ניתן להשגה על ידי הגברת האמון במשק וניצול של מערכות השיווק עם גורמי היצור, נאמר בתוכנית לשכות המסחר. שלב זה הניתן להשגה ללא השקעות נוספות אך מחייב הורדה נוספת של הריבית (אחוז ריבית שקול ל־250 מיליון דולר) והאצה בשיחרור מחירים מן הפיקוח.

לשכות המסחר הציגו את תוכ־נית הצמיחה באמצעות מחשב ו־זכו לשבחים על צורת ההצגה של התוכנית.

תוכנית לשכות המסחר מצביעה גם על השלבים הנוספים הדרושים לצמיחה ובכלל זה הרפורמה ה־דרושה בשוק ההון ובמיסוי על העבודה. התוכנית כוללת הצעה לטיפול חדשני בעיירות הפיתוח.

ראש הממשלה הודיע על הקמת צוות משותף לממשלה, ללשכות המסחר ולהסתדרות כדי לדון ב־תוכניתן וכן מסר שנציגי לשכות המסחר ישותפו בעתיד בצוותים שיעסקו בתכנון הצמיחה במשק.

לשכת המסחר אצל רה"מ. אטראקציה — המחשב.

טיסות שכר מהולנד לאילת

מאת דוד מושיוב

חברת שכר מהולנד "הולנד אינטרנשיונל" תתחיל בסדרת טיסות שכר לאילת החל מחו־דש אפריל השנה.

הטיסות יתקיימו במטוס "בו־אינג 737". תהיה זו הפעם הרא־שונה שיתקיימו טיסות שכר מ־הולנד לאילת. מנכ"ל משרד ה־תיירות ר. פרבר הגיע להסכם עם חברה זו על קיום טיסות השכר לאילת.

שער יציג

דולר ארה"ב	1.4601
לירה שטרלינג	2.1458
מרק גרמני	0.6619
פרנק צרפתי	0.2152
פלורין הולנדי	0.5860
פרנק שווייצרי	0.7814
כתר שבדי	0.3052
כתר נורבגי	0.2082
כתר דני	0.1791
מרק פינלנדי	0.2904
דולר קנדי	1.0493
דולר אוסטרלי	1.0386
ראנד דרום אפריקאי	0.7430
10 פרנקים בלגיים	0.3232
10 שילינגים אוסטריים	0.9430
1000 לירטות איטלקיות	0.9733
100 ינים יפניים	0.8237
פאונד אירי	2.0009
100 פזטות ספרדיות	1.0486
דינר ירדני	4.1073
לירה לבנונית	0.7590
לירה מצרית	0.8622

שר הפנים מוחה: שחל מתערב בעניניו

(ע.) — שר הפנים, הרב יצחק פרץ, שיגר ביום ששי מברקים לראש הממשלה שמעון פרס ולשר האנרגיה משה שחל, בהם הוא מוחה על התערבות השר שחל בעניני משרד הפנים, בניגוד לתקנון עבודת הממשלה.

המחאה באה לאחר שהשר פרץ נדהם לגלות כי שר האנרגיה הגיש רשימת מועמדים חליפית לזו שהגיש שר הפנים על שולחן הממשלה לאישור, כחברי המועצה לביקורת סרטים ומחזות.

במברקו לשר שחל כותב הרב יצחק פרץ בין השאר: "צעדך זה נוגד את סידורי יחסים בין שרים ומתעלם מתקנון עבודת הממשלה (סעיף 5 ב'). צר לי שתופעה זו חוזרת על עצמה בשיטתיות אצלך (שעון קיץ). זכורים לי דבריך החוזרים ונשנים בישיבות הממשלה על התערבות שר האוצר בעניני משרדך ולכן אני תמה מאד על פשר צעדך. אני מוחה על כך".

מברק ברוח דומה שיגר הרב פרץ גם לראש הממשלה שמעון פרס.

מועדון ים התיכון במעון חדש באילת

מאת שמואל תגר, סופר "דבר" באילת

במעמד שר התיירות אברהם שריר נחנך אתמול רשמית מועדון הים התיכון באילת, בביתו החדש במלון "לרום" לשעבר. הכפר החדש נקרא חוף אלמוג והוא בין המפו־ארים מבין כפרי הנופש בעולם ברשת מועדוני הים התיכון.

במועדון הושקעו כשישה מיליון דולר בשיפוצים, עיקרם בהכנת חדר האוכל, אולם האירועים, חוף ורחבה המית־קנים המיוחדים לאורחים.

אמש ערך מנהלי הכפר באילת מאמץ יוצא דופן ואירחו למעלה מאלף איש לאירוע יוצא דופן שכלל הופעות של אמנים רבים, ארוחת ערב ומופע סיום ש־נמשך עד השעות הקטנות של הלילה.

צו סגירה באזור הגבול לרגל 'יום הבעת' בסוריה

מאת שמעון ויים

אלוף פיקוד הצפון אורי אור הוציא צו סגירה לאיזורים הסמוכים לאיזור סוריה באיזור מג'דל שמס באיזור הגולן ובכלל זה איזור "גבעת הצעקות" הסמוכה לגבול, זאת עקב חשש להפרות סדר בכפרי הדרוזים בצפון הגולן ובפרט במג'דל שמס לרגל יום הבעת' הסורי שחל אתמול.

הצו אסר על תושבי הכפרים להכנס לאיזורים שנסגרו. "גבעת הצעקות" משמשת מקום להפגנות תמיכה של התושבים הדרוזים בגולן כלפי המשטר הסורי ומקום מתנהלים מדי שבוע שיחות בין הדרוזים מהגולן לקרו־ביהם מסוריה העומדים מעבר לגדר. כוחות גדולים של משטרה שהגיעו למקום כדי למנוע הפרות הסדר לא נאלצו להשתמש בכח, שכן בעקבות הוצאת הצו נמנעו הדרוזים מלהפגין השקט נשמר.

"סנדלי ברז" נוסח צפת

מאת שמעון ויים, סופר "דבר"

סנדלי דנוור אינם נעלים רק מכוניות, אלא גם ברזים(!). כך על כל פנים בצפת, שם החלה העיריה לאחרונה להרכיב סנדלי דנוור על שעוני המים של סרבני תשלומי מיסים בעיר. סנדלי הדנוור נוסח עיריית צפת הם מנעולים מיוחדים המורכבים על השעון לאח־ שהמנוי מנותק מרשת המים העירונית ומנעת מסו־ פתיחתו של הברז עד שהמנוי סרבן התשלום יפרע את חובו לעיריה. מעיריית צפת נמסר כי השיטה החדשה הוכיחה עצמה כבר בימים הראשונים להפעלתה ורבים מהתושבים מיהרו לפרוע את חובם.

נגד אלה המנסים לשבור המנעולים בכח הוגשה תביעה משפטית. התברר כי בצד המאזנים הכספיים של עיריית צפת הגדלים בעקבות התקנת "סנדלי ברז" — יש בשיטה החדשה גם חיסכון בכח אדם ובמקום שלושה עובדים במחלקה שבעיריה יוצא היום רק עובד אחד כדי לפרק את שעון המים ולהרכיב מחסום לצינור.

אנשי עסקים מקפריסין קשרו עסקות בארץ

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

משלחת של 20 אנשי עסקים מקפריסין סיימה את ביקורה בישראל ושררה ענין בקרב יצרנים ישראלים המבקשים לייצא לאי השכן.

מנהל אגף מוצרי צריכה במכון הייצוא, יאיר אופק, מסר כי לראשונה מזה שנים מגיעה משלחת עסקית בסדר גודל כזה מקפריסין לישראל. לדבריו, יותר כ־300 יצר־נים ישראלים נפגשו עם חברי המשלחת, המעוניינים ביבוא מישראל של תשומות בנייה, אופנה, ציוד רפואי, תוכנה, כלי־בית, מזון ועוד.

במהלך הפגישות נוצרו מספר התקשרויות עסקיות, ובעיקר ייצוג של חברות ישראליות בקפריסין. במכון הייצוא מציינים, שקפריסין נמצאת באחרונה בתנופת פיתוח. השוק הקפריסאי מתאים ליצואנים בינוניים וקט־נים, וקרבתו הגיאוגרפית מאפשרת כניסה למעגל הייצוא בהוצאות קטנות יחסית.

אורכו של נאום

רמז על אורך נאומו בדיון המדיני שקיימה אמש ועידת מחוז תל־אביב סיפק ח"כ אבא אבן (בתמונה) בראשית דבריו. הוא סיפר, כי הוא כותב בימים אלה מאמר ביקורת על ספר שיצא לאחרונה הכולל מבחר מדבריו של קיקרו. לצורך כתיבת המאמר בדק מהו הנאום הקצר ביותר בהיסטוריה ומצא או־תו: לפני 2400 שנה הגיעה לספרטה מש־לחת מטעם אתונה. כשסיים נציג אתונה את נאומו אמר נציג ספרטה: לא התייחסנו לראשית נאומך. לא הבנו את אמצעו, והדבר היחיד שגרם לנו קורת־רוח היה סיומו.

עליזה ולך

הקשר המארקוסי

בעוד מימשל רייגן מתחבט בגורל הר־כוש העצום שקנה השליט הפיליפיני ה־מודח פרדיננד מארקוס בארה"ב בין הש־אר מכספי הסיוע האמריקאי לארצו, גילה בסוף־השבוע היועץ המשפטי של הסטייט דיפרטמנט קשר אישי לנכסי מארקוס. אברהם סופר, המתגורר בחווילת־ענק ב־שכונה יוקרתית בוושינגטון, שילם 650 אלף דולר בקיץ שעבר למתווך נכסים. לטענת שניהם, לא ידעו כי החווילה, הכוללת ב־ריכת־שחיה מקורה כמו־אולימפית, היתה עד אז בבעלות אחיה של אימלדה מארקוס, לשעבר הנספח הצבאי בשגרירות הפי־ליפינית בוושינגטון. נציגי הזוג מארקוס בניו־יורק, האחים ג'וזף ורואלף ברנשטיין, ניסו להשוות את הקשר המארקוסי לרכי־שותיהם ברמזים לעבר משפחתו של נסים גאון, שלתוכה נישא ג'וזף.

זהירות בדרכים

אליזבט טיילור (בתמונה) מחזיקה בכיסה רשיון נישואין רב־פעמי אך לא רשיון נהיגה. לאחרונה החליטה כי די לה בנהגים ומכוניות שרד והיא מתאמנת בהחזקת הגה במכונית הספורט הבריטית האדומה שלה. ה"וואשינגטון טיימס" ידע לספר כי הנהגים הצופים באימוניה, בכבישיה המהירים של קליפורניה, נתקלים במחזה מוזר: טיילור נוהגת כאשר מלפניה ומא־חוריה נוסעות שתי מכוניות השרד שב־בעלותה, כדי שאם תאבד את השליטה תיפגע באחת המכוניות שלה ולא במכונית חפה של נהג תמים.

מלגות לצעירים

לציון עשר שנים לפטירתו של השחקן אליהו גולדנברג ז"ל (בתמונה) יוענקו שתי מילגות למוסיקאים צעירים ממרכז המוסיקה לנוער שביפו. המילגות יוענקו בקונצרט חגיגי בחסות ראש העיר שלמה להט, ביום ראשון 16 לחודש במוזיאון תל־אביב. בקונצרט החגיגי תופיע תזמורת הנוער הייצוגית של עיריית תל־אביב — "צלילי אביב" בניצוחו של אלברטו פי־אמנטה, מנהלו המוסיקלי של המרכז. כמו כן תשתתף תזמורת הדיקסילנד בשני קט־עי ג'ז. מנחה הערב יהיה דודו טופז בנו הבכור של השחקן המנוח אליהו גולדנברג ז"ל. המפיק מיקי גולדנברג, בנו השני של השחקן, מעניק את המלגות זו השנה הרביעית ואומר: "אמנותו של אבי היתה קריאה ספרותית והוא הקדיש מחשבה רבה כיצד להביא את דבר האמנות לילדים ולנוער. היה לו יחס מיוחד לצעירים. ול־מוסיקה היתה השפעה רבה על אישיותו".

חגיגת מחול

"גוונים במחול 1986" הוא חגיגת מחול שתימשך שלושה ימים בתחילת חודש מאי בבית לאמנויות הבמה ע"ש בן־דור שנחנך לאחרונה וב"בית דני" הסמוך לו. שניהם בשכונת התקוה. במשך שלושה ימים יועלו בהצגות בכורה יצירות חדשות של כוריאוגרפים שהם פנים חדשות בנוף המחול הישראלי. הארוע הנערך זו הפעם השניה ביוזמת "אמנות לעם" והמדור ל־מחול של המועצה הציבורית לתרבות ולא־מנות שבמשרד החינוך והתרבות, בא ל־עודד את היצירה המקורית ומעמיד במה ליצירות וליוצרים חדשים. המנהלת הא־מנותית היא אלידע גרא, היועצת האמנו־תית למחול ב"אמנות לעם" ולצידה ועדה אשר תבחר בעבודות שישתתפו באירוע המחול. בועדה חברים גם רות זיו־אל, דבורה ברטונוב ויוסי מרחיים. המפיק בפועל הוא גדעון פז.

תיאטרון בתעשיה

צוות שחקני ההצגה "מוכרים בלבד" — פיני פתה, גיורא רבינוביץ, עמי כץ ושפר נדיש עולים לכרמיאל לשני ימי תיאטרון ארוכים ביום ד' השבוע. השחקנים יופיעו במפעלי תעשיה בעיר וישיבו על שאלות העובדים. "מוכרים בלבד" נוצרה בעק־בות פרשת אתא. המחזה שנכתב על ידי ג'ון הולדן וחגית רכבי בבימויים של יש־ראל גוריון ודן צימלי, מספר על מפעל לבגדי לילה "נמנמת". צימלי והולדן הם ראשי להקת "סן פרנסיסקו מיים טרופ" שביקרה בארץ לפני כשנה והמחזה הוא תוצאה של עבודה משותפת של חברי הלהקה עם שחקני "נוה צדק".

מירי פז

סיר לחץ

סימפוזיון בנושא "אמנות בתנאי לחץ" יתקיים ביום א' 23 לחודש ב"צוותא". ה־סימפוזיון נערך במסגרת תערוכת "סיר לחץ" אמנות צעירה בישראל, המתקיימת בתיאטרון ירושלים וישתתפו בו יגאל בר־נח, ראובן ברמן, יאיר גרבוז, ד"ר גדעון אפרת ופרופ' רן שחורי. דברי ברכה ישאו מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, ונחום פסה יו"ר המרכז לתרבות ולחינוך. אוצר התערוכה הוא יגאל בן־נון וזהו מפעלו האחרון בתפקידו כראש המחלקה לאמנות במרכז לתרבות של ההסתדרות.

מירי פז

זוג פתוח

בימים אלה מתקיימות החזרות להצגה "זוג פתוח" מאת דריו פו, בתרגומו של יהונתן גפן, בהשתתפות יונה אליאן־קשת, [illegible] גבאי ויעקב איילי, ובבימויו של יוסי אלפי. דריו פו מוכר כמצליף חברתי, מט־פל בבעיות צורבות במערכת יחסיו של זוג נשוי המחליט להפתח לחיים המודר־ניים, ולפתוח את יחסיהם לכל. לאן מו־בילה החירות בה בוחרו בני הזוג? מה קורה להם ביחד, ומה עובר על כל אחד מבני הזוג הפתוח? ההפקה המשותפת של שי רז הפקות ותיאטרון בית ליסין תעלה בסוף החודש על בימת בית ליסין.

ביום ו' האחרון העניק הרמטכ"ל רב־אלוף **משה לוי** בלשכתו דרגת אלוף־משנה לאחיו **יהודה לוי** המשרת בחיל החימוש. בתמונה מימין: משה לוי, יהודה לוי והאב גרשון לוי עונד את הדרגות לבנו. צילום: יח' דובר צה"ל

המדור נערך היום על־ידי עירית נחמני

ספריות עם חלונות זכוכית לשמירה מפני אבק

50 דגמי ספריות
100 אפשרויות הרכבה
קטלוג צבעוני חינם
לכ' ספריות אינטרסיסטם
ת"א, רח' בן־יהודה 148 מיקוד 63402
שם
כתובת

התאמת המידות
לפי דרישות הלקוח.
חוזק ועמידות
הודות לשיטת הייצור הבלעדית
של Intersystem
ייצור בלעדי
צוות אינטרסיסטם מרכיב את הספריות בכל הארץ

ספריות אינטרסיסטם בן יהודה 148 ת"א 03-249327
פתוח כל יום: 09.30-12.20 — 16.00-19.00

הזוכה והמפסיד

מאת שלמה שפיר

יורגנסן, הסוציאל־דמוקרט הוליך את דנמרק לקהיליה האירופית, אולם משאל־עם בשאלת מעמד הקהיליה הנחיל נצחון לשליטר, יריבו השמרני

לראש ממשלת דנמארק פאול שליטר, העומד מאז ספטמבר 1982 בראש ממשלת מיעוט של המרכז הימין והזכור לנו היטב מביקורו בארץ לפני חצי שנה שוב האירה ההצלחה פנים. במשאל־העם שקיים בימים אלה, בשאלת עמדת ארצו כלפי הרפורמות המיועדות לחזק במקצת את סמכויות הקהיליה האירופית, שדנמארק חברה בה מאז 1973, זכה לרוב משכנע של 57 אחוז לעומת 43 אחוז. מבחינה רעיונית לא תימנה קופנהאגן גם בעתיד עם מאיצי התהליך של איחוד אירופה, אך שיקולים כלכליים דירבנו גם חלק מהמהססים לתמוך בעמדת הממשלה, ושר החוץ כבר הספיק לחתום על מסמכי האישור.

הצלחתו של שליטר, ראש הממשלה הראשון מקרב השמרנים בדנמארק מאז תחילת המאה, היא במידה רבה כשלונו של אנקר יורגנסן, מנהיג המפלגה הסוציאל־דמוקראטית מתחילת שנות השבעים. יורגנסן, שעמד בראש כמה ממשלות והיה פרק זמן מקביל גם ראש האופוזיציה, הוא שהכניס בשעתו את דנמארק לקהיליה האירופית. אולם בשנים האחרונות הפסידה המפלגה חלק מתומכיה למפלגת העם הסוציאליסטית שמשמאלה, מעין מפ"ם דנית, המקיימת קשרים טובים עם המפלגה־העמיתה הישראלית. מפלגת העם הסוציאליסטית, הדוגלת בנייטראליזם ושוללת את האוריינטציה האטלנטית, עמדה לפני שנתיים בראש הרשימה האנטי־אירופית, שזכתה להצלחה בבחירות לפארלמנט האירופי בבריסל. תוצאות טובות עוד יותר השיגה בבחירות המוניציפאליות בסתיו שעבר. בגלל תורות זו והלכי־הרוח האנטי־אמריקאיים בקרב חלק מהמפלגה הסוציאל־דמוקראטית עצמה נגרר יורגנסן אף אחרי השוללים אף שבעצם נמנה עם חסידי ההשתתפות בקהיליה ולא התנגד גם לרפורמות החלקיות. הוא הביא לדחיית תכנית הרפורמות בפארלמנט, וזה הניע את ראש הממשלה לקיים את משאל־העם. חמישה שרים סוציאל־דמוקראטים לשעבר ושני איגודים גדולים – עובדי המתכת ועובדי המזון – יצאו נגד קו המפלגה וקראו לבוחרים להצביע בעד הרפורמות.

המפלה במשאל העם עלולה להחליש את מעמדו של יורגנסן בראשות האופוזיציה הסוציאל־דמוקראטית ולהגביר את הלחצים לחילופי־גברי. המועמד בעל הסיכויים הטובים ביותר להחליפו כיום הוא סוואן אוקן, אקדמאי, איש דור־ההמשך, המקובל על כל האגפים. אך יורגנסן כבר התגבר בעבר על משברים לא־מעטים, ויתכן שיבקש עוד שהות, עד למבחן נוסף, בבחירות הכלליות הבאות. אם ידי השמאל יהיו שוב על התחתונה והממשלה הלא־סוציאליסטית תתבסס במדינה, סקר... לקראת שנות התשעים, יקיץ הקץ על מנהיגותו של יורגנסן.

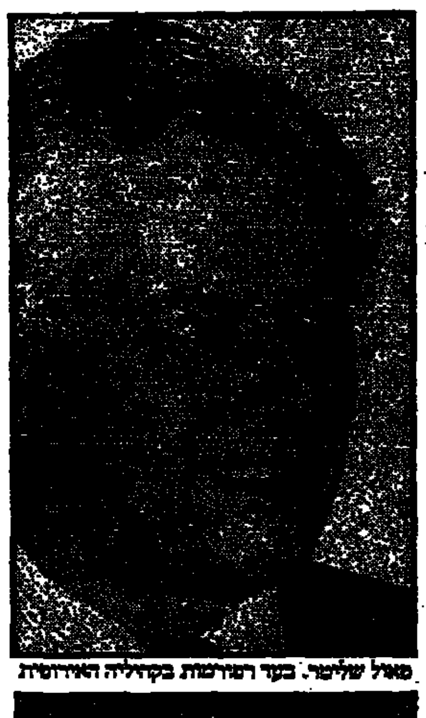

פאול שליטר. בעד רפורמות בקהיליה האירופית

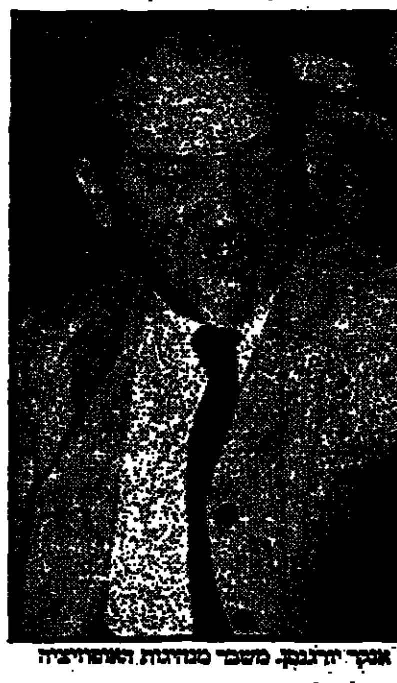

אנקר יורגנסן. משברי מנהיגות האופוזיציה

השילוש הקדוש

"אקונומיסט" מיוחד ל"דבר"

הממשל נלחם, כך במוצהר, נגד המאפיה. אולם הקשר המשולש, מאפיה־ממשל־איגודים מקצועיים, נחקר עתה על־ידי ועדה שמינה הקונגרס

הנשיא רייגן הקצה יותר כספים למלחמה בפשע המאורגן מכל קודמיו, וכתוצאה מכך הוא קוצר יותר כותרות. ובכל זאת, מוסיף לקנן החשד על קשרים לא־כשרים בין הבית־הלבן לבין חברי האיגודים המקצועיים שריח גנגסטריזם עולה מהם.

לאחרונה היו כמה הצלחות במאבק. בשלהי ינואר, למשל, יצא משרד המשפטים כמנצח ממשפט נוסף, שבו נטען כי המאפיה חולשת על בתי־ההימורים בלאס־וגאס. המשפט התנהל בקנזאס־סיטי, אך הנאשמים העיקריים בו היו חברי המאפיה בשיקאגו. בין העדים במשפט היו מנהיג־לשעבר של איגוד נהגי המשאיות, רוי ויליאמס, ובעל שני בתי־מלון בלאס־וגאס, אלן גליק, שבראשית שנות השבעים קיבל הלוואות מקרן הפנסיה של נהגי המשאיות לבתי־ההימורים שלו. גליק העיד כי אולץ, באמצעי טרור, להפריד נתח מהרווחים ולספק מקומות עבודה לבעלי קשרים עם המאפיה. ויליאמס, שהודה כי הוא מעיד מתוך תקווה לקצר את תקופת המאסר בת עשר השנים שנגזרה עליו, סיפר על התפקיד שמילאה המאפיה בניהול ענייני האיגוד. משפט גדול אחר מתנהל כבר חודשים רבים בבוסטון.

אך כל אלה הם רק מופעי־הרצה בעיר־שדה. ניו־יורק היא מרכז הפעילות של המאפיה. שם נלחמים עדיין הגנגסטרים זה בזה ובשוטרים הפדראליים: בוס־המשפחה הבכיר ביותר, פול קאסטלאנו, ועוזרו תומס בילוטי, נורו למוות ברחוב, ימים ספורים לפני חג־המולד. אבל את הקרב המר ביותר נגד המשפחות הניו־יורקיות מנהל תובע פדראלי נמרץ מחסרי־פשרות, רודולף ג'וליאני.

משפט קלאסי אחר נמצא עדיין בעיצומו – משפט "קשר הפיצה", שבו נטען כי גנגסטרים איטלקים, בעלי קשרים רופפים עם המאפיה האמריקאית, השתמשו במזנוני פיצה כהסוואה לניהול עסקי־ריבא של הרואין בהיקף נרחב. שני משפטים אחרים הסתיימו בהצלחת הממשלה להרשיע חברים בכירים במשפחות המאפיה הניו־יורקית. בקרוב עומדים להיפתח שני משפטים נוספים של אנשי מאפיה בניו־יורק.

וכל זה ישמח מאוד את רייגן. אבל כמה מהסיפורים המתהלכים על הפשע המאורגן, אינם מעמידים באור נאה ביותר את הממשלה, לא במהרה יימחו הפגמים שנתגלו לכאורה בדיקה שבין הבית־הלבן ואיגוד נהגי־המשאיות. רק לאחרונה רמזה על כך, בדו"ח־הביניים האחרון שלה, הוועדה שמינה הנשיא רייגן עצמו לחקור את הפשע המאורגן. הדו"ח הראשון של הוועדה עסק בכסף מולבן; עכשיו היא דיווחה גם על גנגסטרים באיגודים המקצועיים. הדו"ח הסופי שלה, שיטפל בסמים, היהודים וכנופיות אתניות חדשות, אמור היה להתפרסם ב־1 במארס.

הנשיא העכשווי של איגוד נהגי המשאיות, ג'קי פרסר, מונה בשעתו כחבר צוות זמני של רייגן, שטיפל בענייני משרד העבודה בשנים 80' – 81'. מינוי זה עורר סערה עקב הטענות על הקשרים בין פרסר ומאפיונרים במערב־התיכון. בתקופת נשיאותו הראשונה של רייגן, יכול היה פרסר להיפגש עם ארווין מ'ז, ששימש אז כיועץ לרייגן. לדברי הבית־הלבן, לא היתה זו יותר מפגישה בין ראש האיגוד הגדול ביותר במדינה ובין היועץ הראשי של הנשיא לעניינים מקומיים.

אבל לא כולם נרגעו. זה זמן רב משך אליו פרסר תשומת לב, בגין קשריו עם הפשע המאורגן. בנוסף על כך, משרד המשפטים ביטל, בשנה שעברה,

האשמות שהועלו נגד פרסר במהלך חקירת חלקו בשחיתות שהתגלתה באיגוד נהגי המשאיות של קליבלנד: הביטול נבע כנראה מכך, שפרסר שימש שנים אחדות כמודיע של לשכת החקירות הפדראלית.

פעילותו של פרסר כמודיע, ויחסו של משרד המשפטים לפעילות הזאת, נחקרים עתה על־ידי חבר־מושבעים גדול ועל־ידי ועדה מטעם הקונגרס. חקירותיהם יוכלו להישען על עדויות שנשמעו במשפטים המתנהלים לאחרונה נגד המאפיונרים של שיקאגו וקנזאס־סיטי. מהעדויות עולה ששמו של פרסר הוזכר, בצופן קל לפענוח, על־ידי פושעים שהיו מעורבים בבחירת יורשו לוויליאמס בשנת 1983.

הוועדה שהוקמה מטעם הנשיא שבה ומתחה ביקורת מוכרת מכבר, שהושמעה בעבר לפחות פעמיים על־ידי משרד החשב הכללי, לפיה פעילות הממשל הפדראלי נגד הפשע המאורגן חסרה אסטראטגיה מתואמת. גם הוועדה, כמו משרד החשב הכללי, מקוננת על האופי המקוטע והמקרי של הפעילות, המערבת הרבה סוכנויות שונות. המלצותיה כוללות הרחבת סמכויות המועצה הלאומית ליחסי עבודה, כדי שתוכל להתערב ולסכל לידה את הפיקוח על סניפי האיגודים המקצועיים הנשלטים על־ידי הפשע המאורגן; וכן ועדים שיפעלו נגד השפעות הפשע המאורגן בתעשיות שונות.

לשתי ההמלצות אין שיניים: יכולת־החקירה של המועצה מוגבלת; ואילו לוועדים לא תהיה כל סמכות סטאטוטורית. אבל לפחות זכה הנושא להכרה. לדעת הוועדה, קנתה עכשיו המאפיה דריסת־רגל משמעותית בתעשיה האמריקאית באמצעות ארבעה איגודים ראשיים: נהגי המשאיות (תובלה בכבישים), הסוורים (רציפי־נמלים), בעלי־מלאכה, ועובדי מסעדות ומלונות.

כאב ראש ועוד איך

"אקונומיסט" מיוחד ל"דבר"

ב־1982 מתו שבעה אנשים. בחודש שעבר מתה, בנסיבות דומות, אשה. כולם נטלו כמוסות טיילנול. היצרנית, חברת "ג'ונסון את ג'ונסון" נאבקת על אמינותה

אחרי שפעמיים הלם בה הברק, הגיבה חברת "ג'ונסון את ג'ונסון", יצרנית כמוסות הטיילנול המורעלות, ללא דופי. בשנת 1982, כששבעה בני־אדם מתו מבליעת כמוסות שתובלו בציאניד, חתמה החברה את בקבוקיה כדי לעשותם "עמידים בפני חדירה". אך כשנחתה המהלומה השניה ותושבת ניו־יורק צעירה מתה ב־8 בפברואר מכמוסות שנקנו באחת מחנויות רשת "איי אנד פי", וכמוסות מורעלות התגלו בחנות הסמוכה של רשת "וולוורת" – החליטה החברה להפסיק את הייצור והמכירה של הכמוסות, הנמכרות בלי מירשם. ההחלטה המהירה התקבלה בהבהוס־ברכה מצד צרכנים, ובתמיהה מצד מתחרים.

הרציחות בשיקאגו לא פוענחו עד היום: הרצח בניו־יורק מסתורי לא פחות, בשלב זה. הכמוסות באחד הבקבוקים המורעלים יוצרו בפנסילווניה, האחרות בפורטוריקו. כל הבקבוקים עברו באותו מרכז הפצה, אך במועדים שונים, ולא היתה הסתברות מראש שיגיעו בסופו של דבר לשתי חנויות שכנות. ההסבר הסביר ביותר, אך המגוחך כשלעצמו, הוא שהבקבוקים הורדו מעל המדפים, הורעלו, והוחזרו למקומם.

אנשי האף. בי. איי. לא מצאו כל עדות לכך שמישהו פרץ את החותם בעל שלוש השכבות של בקבוקי הטיילנול. לאמיתו של דבר, לא נמצאו עדות לשום דבר. התיאוריות באשר לאופיו של הפושע משתרעות על פני קשת שלמה, החל בפסיכופאט, דרך עובד לא־מרוצה, וכלה בהתגור המנסה להשפיע על שוק המניות: תיאוריה אחרת אומרת שחקירת ניו־יורק היא רצח־מתוך־חיקוי לחקירות שיקאגו, ויתכן שכולן נעשו בידי אדם אחד. אנשי "ג'ונסון את ג'ונסון" סבורים, שדווקא כמוסות טיילנול נבחרו למטרה זו, בשום שהן בעלות התנועה הערה ביותר על המדפים (בשוק תחרותי ביותר תופסים מוצרי טיילנול בשליש מכלל המכירות של תרופות־הרגעה ללא־מירשם). גם הפעם, כמו בשיקאגו בעבר, נוכל או שנים מנצלים את המסתורין, לפתיחת עסק קטן של סחטנות.

לאחר הרציחות בשיקאגו, גוננה "ג'ונסון את ג'ונסון" על מוצריה על־ידי פיתוח גלולה משככת־כאבים חדשה, מצופה ובעלת צורה סגלגלה, קלה קצת יותר לבליעה מגלולה רגילה. רוב הצרכנים מעדיפים כמוסות, מכיוון שהן מחליקות בקלות גדולה יותר לגרון; וכן מאמינים רוב הצרכנים, ללא כל בסיס, כי פעולתן חזקה ומהירה יותר. עכשיו מטילה החברה, בראשות היו"ר־ראש הנמרץ שלה, ג'יימס בארק, את מרצה וכספה למסע שכנוע, לעבור לגלולה המצופה. והתור, בתחילה, כל מי שטוען כי ברשותו כמוסות טיילנול, יוכל להמירן בגלולות מצופות.

יצרנים אחרים של תרופות־ללא־מירשם, שהלכו בעבר בעקבות "ג'ונסון את ג'ונסון" וחתמו את בקבוקיהם, מהססים עתה אם לנקוט את הצעד הזה, שהוא דרמטי ויקר הרבה יותר. מכיוון שהם חסרים את המשאבים וההחלטיות של חברת־ענק, הם מחכים לראות את תגובת הציבור. מינהל המזון והתרופות אינו לוחץ עליהן; לדעתו, טרם הגיעה העת למחוק את הכמוסות משוק התרופות־ללא־מירשם.

הכמוסות תופסות 12 אחוז מהמכירות של תרופות־ללא־מירשם. המעבר לגלולות מוצקות יהיה קשה במיוחד ליצרני המוצרים "המופעלים בהדרגה". באלה הכדורים הזעירים נתונים בתוך כמוסה ואמורים לשחרר את תכולתם בצורה רציפה, כדי להקל גודש באף או לעזור לאדם לסכור אבונים לדיאטה. (גם גלולות יכולות להיות "מופעלות בהדרגה", אך האם יפעל הקסם?). כמה חברות העוסקות במשלוח בדואר של כמוסות ויטאמין בי הן קטנות כל־כך ותלויות כל־כך במוצר היחיד הזה, שהן עלולות להתמוטט.

המערכה על אמון הציבור עומדת עכשיו בעיצומה. בכל מקרה יאלצו יצרנים להוציא כסף על עשיית מוצר בטוח יותר, או לפחות הקניית

ג'יימס בארק, גלולות במקום כמוסות

מראה בטוח יותר למוצר. אחת האופציות היא אריזה־זאקום. אפשרות אחרת היא חתימת הכמוסה עצמה, בנוסף על חתימת אריזתה; אפשר להצמיד זה לזה את שני החלקים בחומר אכיל. אך "עמידות בפני פריצה" היא תודית המקסקה ביותר; די להיזכר באמינות של תודית "כמו לארקמיט" או "עמיד בפני מים". מסורף בעל ידיים טובות מסוגל להדעיל כמעט הכל. ובזהב מזון.

צים חברת השיט הישראלית

אגוד קציני הים ★ אגוד הימים הדרוגים

במלאת חמש שנים
למותם של חברינו הימאים
אשר ניספו בטביעת
א.מ. "מצדה"

נתיחד עם זכרם

★★★★
★★★

ביום חמישי, ב' אדר ב' תשמ"ו (13.3.86)
בשעה 2.30 אחה"צ, ב"מצפור יורדי הים"
ברמת־הדר, שד' וינגייט פינת שד' קיש, חיפה.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי אשרי
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשרי שבמרחב עמקין.

הפקדה תכנית בשורות הנקראת "תכנית מפורטת מס' 4083 שכונת מגע, רכס ראש הנקרה והשלמה".

ביחד עם התשריט המצורף אליה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: –
גוש 18216 חלקה 5 חלק מחלקה 1.
גוש 18217 חלקה 12 חלקי חלקות 2, 3, 13.
גוש 18221 חלקי חלקות 4, 5.
גוש 18301 חלק מחלקה 8.

עיקרי מטרת התכנית: א. ליעד השטח לשכונות מגע לפי חוק גנים לאומיים ושמורות טבע 404 תשכ"ג ולפי חוק התכנון והבניה תשכ"ה.
ב. לשמור על הוף, הנופה והחופש בנופם הטבעי.

כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או הגובל אותו, רשאי תוך חדשיים ביום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.

ישראל קניג
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

תאריך: כ"א בשבט התשמ"ו, 31.1.1986

המועצה האזורית הגליל העליון
מכרז מס' 1 / 86

1. המועצה האזורית מעונינת למכור את המכונית כדלקמן:
רנו 4 פרטי, מס. רישוי 26-775-83, שנת יצור 1983 (לאחר תאונה).
2. פרטים נוספים אפשר לקבל אצל רכז התחבורה במועצה.
3. הצעות יש לשים בתיבת המכרזים בחדר המזכיר עד יום ו', 14.3.86.
4. על המציע לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מגובה הצעתו, תוקף הערבות יהיה עד 30 יום לאחר תאריך סגירת המכרז.
5. אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
6. על הזוכה להעביר בעלות ביום הרכישה ולשלם את האגרה.

אברהם ברדוי
ראש המועצה

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי
הגליל המרכזי
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, אישרה תכנית מפורטת הנקראת "תכנית מפורטת מס' 4444 – מרכז בין כפרי למלאכה ותעשיה בכפר ירכא שהודעה על הפקדתה, יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3021 מיום כ"ט בשבט התשמ"ד (2.2.84) עמוד 1445.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: –
גוש 18886 חלקות 45, 46, 49, 50, 59.

עיקרי מטרת התכנית: קביעת יעוד שטח למלאכה ובמגר והקצאת שטחים צבוריים פתוחים, בניני צבור ודרכים.

התכנית האמורה, בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה וגם במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה – הגליל המרכזי שברחוב לוחמי הגיטאות 10, עכו. וכל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ישראל קניג
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

כ' בטבת התשמ"ו, 1.1.1986

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי קציר
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון, אישרה תכנית מפורטת הנקראת "תכנית מפורטת מס' ל' 5 301 130" – אזור תעשיה קציר, שהודעה על הפקדתה, יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3027 ביום כ' אדר א' התשמ"ד (23.2.84) עמוד 1541.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
בשטחו בקו כחול בתשריט.

עיקרי מטרת התכנית: איתור שטחים לתעשיה ומלאכה, התוית דרכים ושטחים צבוריים פתוחים.

התכנית האמורה, בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה וגם במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קציר שבקציר, וכל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ישראל קניג
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון
ולבניה מחוז הצפון

תאריך: ב' באדר א' התשמ"ו, 11.2.1986

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי אשרי
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון, אישרה תכנית מפורטת הנקראת "תכנית מפורטת מס' 4573 – שמורת טבע אפק (הרחבה)".

שהודעה על הפקדתה, יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3089 ביום כ"ח באב התשמ"ד (26.8.84) עמוד 3142.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
חלקי גושים: 10434, 10435, 10442, 18075.

עיקרי מטרת התכנית:
א. לשמור על הנוף והצומח בנופם הטבעי.
ב. ליעד את השטח כשמורת טבע, לפי חוק גנים לאומיים ושמורות טבע 404 תשכ"ג.

התכנית האמורה, בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה וגם במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשרי שבמרחב עמקין.

וכל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ישראל קניג
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון
ולבניה – מחוז הצפון

תאריך: כ"ו בשבט התשמ"ו, 26.1.1986

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המרכזי
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המרכזי שברח' לוחמי הגיטאות 10, עכו מופקד שינוי תכנית מפורטת הנקרא תכנית מפורטת מס' 4932 שינוי לתכנית מפורטת מס' 3158 – חלוקת מגרשים לבניה בכפר אבו סנאן ביחד עם תשריט המצורף אליה. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: –
גוש 18793 (אבו סנאן) חלקות 14, 40–44, גוש 18886 (ירכא) חלקה 1.

עיקרי מטרת שינוי התכנית: קביעת חלוקת שטחים לפי יעודים שונים ופרוט חלוקת מגרשים.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

תאריך: כ"א בטבת התשמ"ו, 2.1.1986

ישראל קניג
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז צפון

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת.

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון, אישרה תכנית מפורטת הנקראת "תכנית מפורטת מס' 6713" – תעשיה ומלאכה, יסוד־המעלה, שהודעה על הפקדתה, יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3111 מיום כ"ז בתשרי התשמ"ה (23.10.84) עמוד 112.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
חלקי גושים: 13032, 13033, 13993.

עיקרי מטרת התכנית: יעוד השטח לתעשיה ומלאכה, התוית דרכים ושטחים צבוריים פתוחים.

התכנית האמורה, בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה וגם במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי, וכל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

תאריך: ב"ד בשבט התשמ"ו, 2.2.1986

ישראל קניג
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז הצפון

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המרכזי
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה לאשר שר הפנים לאשר שינוי תכנית מתאר הנקרא: תכנית מס' 3862 שינוי לתכנית מתאר מס' 194 הגלילית – חלוקת מגרשים למגרשי בניה בכפר פסוטה, שהודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2704 מיום י"ב בניסן התשמ"א (16.4.81) עמוד 1390.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: –
גוש 19642 חלקות 39, 42–45, 49, 51–53.
חלקי חלקות 31, 47, 48, 50, 54.
גוש 19695 חלקה 23 חלקי חלקות 1, 6.
גוש 19691 חלק מחלקה 1.
גוש 19643 חלק מחלקה 36.
גוש 19690 חלק מחלקה 1.

עיקרי מטרת שנוי התכנית: חלוקת מגרשים למגרשי בניה, רשת דרכים ובכישים.

השינוי האמור בצורה שבה הועדה אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, הגליל המרכזי שברחוב לוחמי הגיטאות 10, עכו. וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ישראל קניג
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

כ"ה בטבת התשמ"ו, 6.1.1986

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי בני־ברק
הודעה על הפקדת שינוי למתאר בני־ברק

בזאת נמסרת הודעה בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב החליטה על הכנת תכנית מס' 358 א' שהוא שינוי לתכנית מתאר מס' 105 ב' ולתכנית מפורטת מס' 358.

שטחים הכלולים בתחום התכנית המוצעת:
גוש: 6123
חלקות: 982, 983
רחוב אל־עזר מס' 3, 5 ב"ב

יושב ראש הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי אליאס אסעד אבו־חורא לאשר תוספת בקומה א' ברחוב הפרסים מס' 17 פינת הגפן חלקה 63 בגוש 10828. הבקשה כרוכה בהקלה לגרות קווי.

אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה' בין השעות 08.00–11.30.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה, יגישה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.

אריה גורל
ראש העיר

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | "דבר"

דרוש למכירה · הצעות עבודה · וידאו · מכוניות · מי מצא? · ריהוט ודירה · מציעים למכירה · רוצים לקנות · נקיון ואחזקה · הבראה · באר־שבע · הצעות עבודה · דרושים לעשאות

נהג!
עשה את
המינימום
למען אלה
העושים את
המכסימום:
תן סימן למפנה!

صكنا من الاهل

מצבי לחץ/יוסף מיכלסקי

לחצים ישראליים

בנוסף לבעיות אישיות סובלים אנשים בישראל מלחצים „לאומיים". „חיזוק התקווה היא בשבילנו עניין בטחוני ממדרגה ראשונה", אומר פרופ' שלמה ברוניץ

כושר עמידתו של הציבור הישראלי בלחצים נפשיים מתרופף. סימנים ראשונים להתרופפות הם, בין השאר, התמעטות הנכונות להתנדבות בחיים האזרחיים ובצבא, התגברות הירידה מן הארץ ועוד. המנהיגים בארץ מתעלמים בדרך־כלל מכושר־העמידה של העם. הם אינם מבינים או אינם רוצים להבין שחזית זו חשובה לא פחות מהחזית המדינית־בטחונית, מהחזית הכלכלית, ומהחזית החברתית. כושר העמידה, „המוראל", יקבע את יכולת העמידה של המדינה בעתיד.

במלים אלה סיכם פרופסור שלמה ברוניץ, ראש המכון לחקר לחץ פסיכולוגי באוניברסיטת חיפה, הרצאה שנשא על „לחץ החיים בישראל", בתחנת המועדון המדעי־אקדמי באוניברסיטה. פרופסור ברוניץ חוקר זה שנים את העמידה בתנאי לחץ בישראל ובחו"ל. בשנים האחרונות ניהל מחקרים כאלה גם בשביל הצבא האמריקאי, במימון של כמה מיליוני דולרים. שלמה ברוניץ מציין, שנוסף על הלחצים שמופעלים על אנשים בישראל מכוח מאורעות חיצוניים והלחצים שמקורם בבעיות אישיות, יש לנו גורמי לחץ „משלנו": אנו ארץ קולטת הגירה (שנהפכת אצלנו ל„עליה"), ומצב של הגירה הוא אחד ממצבי־הלחץ הקטלניים ביותר לאדם, כל שכן שאצלנו ההגירה מהולה בערבוביה של תרבויות ואורחות־חיים, משום שמקורותינו רבים ושונים: יש אצלנו לחץ בטחוני־מלחמתי, שנמשך כבר 38 שנים ואין רואים עדיין את סופו: יש לחץ קיום בטחון השוטף, ויש הלחצים הכלכליים. נקודת־לחץ מיוחדת היא השואה שזכרה מעיק על חלק גדול בציבור.

הכה מרעית שהלחצים הרבים, השונים זה מזה, אינם מצטרפים זה לזה אלא מכפילים זה את זה. אם יש לאדם בעיה בנושא מסויים ויש לו עוד בעיה בנושא אחר, גדל אצלו גם משקלה של הבעיה הראשונה. הרזרבות הנפשיות אינן אין־סופיות. אם מקצים חלק מהן לנושא אחד, לא נותר די כוח להתמודד עם נושא אחר.

למשל, בסקר שנערך בין הסטודנטים באוניברסיטת חיפה הוצגה השאלה, האם נפגע מישהו קרוב להם באחת המלחמות. 21% מהם השיבו שמת להם אדם קרוב. 52% מהם השתתפו במלחמות. „אלה הם מספרים אסטרונומיים", אומר פרופסור ברוניץ.

ללחצים יש ביטויים שונים, החל בהפרעות בשינה, אי־יכולת לנוח, וכלה בעייפות מתמדת, מתח, עצבנות. אם רוצים להעריך את השפעת הלחצים על אוכלוסיה, לא תמיד אפשר להסתפק בסטאטיסטיקה בתחום הבריאות, אך גם מה שלומדים מהנתונים האלה מדאיג מאוד, מציין החוקר. למשל, מספר הלוקים בלחץ־דם גבוה בארץ – ברוב המקרים נובע הדבר מלחצים נפשיים – גדול בישראל פי שמונה־תשעה מאשר בארה"ב. 11.5 אנשים על כל מאה־אלף תושבים בישראל סובלים מלחץ דם גבוה. מספר נסיונות התאבדות בארץ גדול מאשר במדינות רבות אחרות. על־פי נתוני הסקר, על כל מאה־אלף תושבים ניסו 52 איש להתאבד.

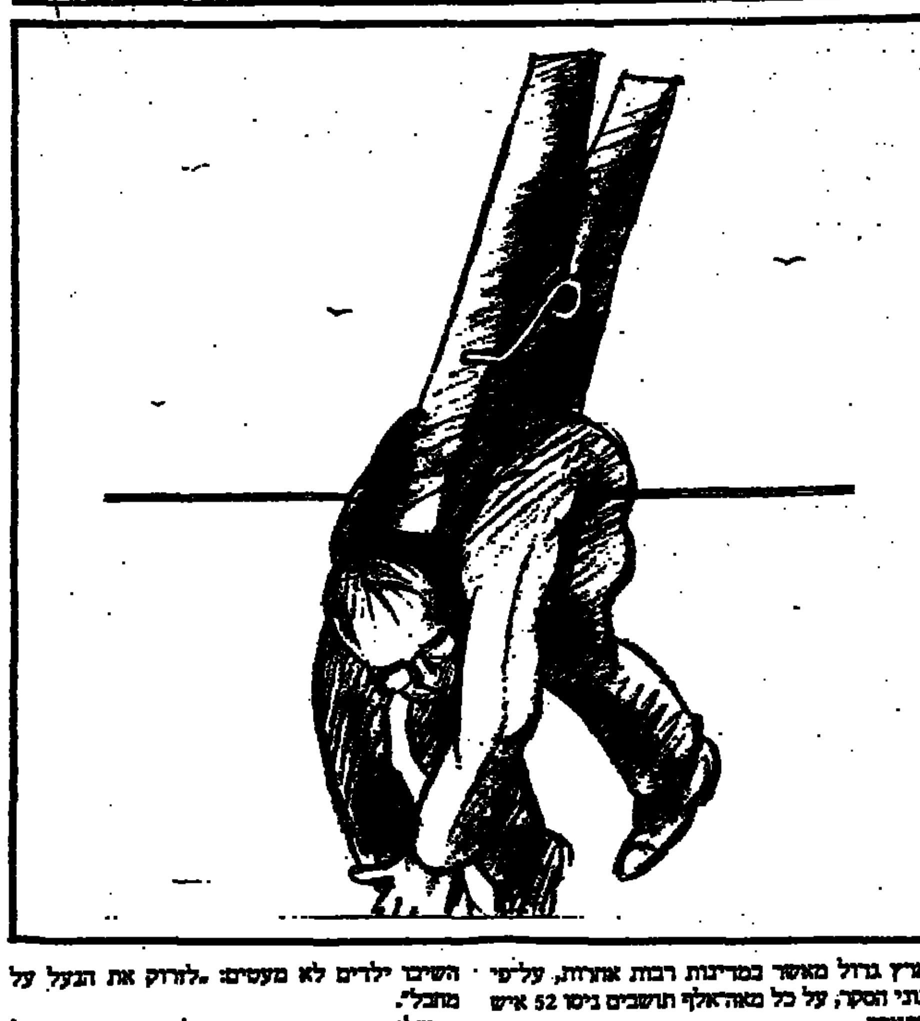

תחום אחר שעסקו בו הסקרים הוא תפיסת מושג המוות אצל ילדים. ילדי ישראל מקדימים בנושא זה בשנתיים ילדים ממקומות אחרים בעולם.

המתח התמידי בא לביטוי בתשובה על שאלות מתחום אחר – היצירתיות אצל ילדים, באמצעות בדיקת הכושר להמציא תשובות מעניינות על שאלות שונות.

על השאלה, מה אתה יכול לעשות עם נעל? השיבו ילדים לא מעטים: „לזרוק את הנעל על מחבל".

שלא כבמדינות אחרות, לא נמצאו בישראל הבדלים בין ניצולי שואה ליתר חלקי הציבור מבחינת מידת מצוקתם הנפשית כיום. הסיבה לכך – כולם בארץ נמצאים במצוקה. „אנו רואים מפקדים של טייסות, קצינים בכירים מיחידות מובחרות, מנהלים בתחום הכלכלה, סטודנטים – ואין לתאר את המתחים והלחצים שהאנשים האלה צריכים להתמודד אתם. ממש פלא שהם ממשיכים לתפקד, פלא שאיננו מבין אותו" – אומר פרופסור שלמה ברוניץ.

בהקשר זה מתעוררת השאלה: מה קורה לאנשים או לקבוצת אנשים שצריכים לחיות שנים רבות עם לחצים כאלה? יש שתי גישות בקרב המדענים. הראשונים טוענים שהאנשים מתחשלים מרוב צרות. סבורים האחרים, שכוח העמידה־בלחצים של כל אדם יש לו גבול, שמוסיפים ומעמיסים עליו, מתקרבים לנקודת שבירה. הנושא שנוי במחלוקת בקרב הקהילייה המדעית. כיום אין טוענים עוד, כפי שטענו בעבר, ש„ההתחשלות" היא דגם־התגובה היחיד.

איך יודעים אם המגמה תהיה בכיוון ההתחשלות או בכיוון „עייפות החומר עד שבירה"? במחקרים רבים מצאו, כי לחצים מתמשכים, החוזרים שוב ושוב, נהפכים לכרוניים, וכל תוספת מקרבת את האדם לנקודת השבירה. מי יודע מה היה כושר העמידה של חיילינו במלחמות הקודמות אילו ידעו, שהמלחמה שבה הם מסכנים חייהם היא רק אחת מתוך שורה ארוכה של מלחמות הצפויות להם בעתיד? פסיכולוגים מצאו, שדרך פירושנו את המציאות והתייחסותנו אליה, היא קובעת גם את כובד־המעמסה שהמציאות הזו מעמיסה עלינו. למעשה, הגורם העיקרי הקובע את יכולת העמידה של האדם הוא המוראל שלו ברגע ההתמודדות. „המוראל שלנו היום הוא שיקבע את יכולת העמידה שלנו מחר", מציין פרופסור ברוניץ.

לדבריו, יש אנשים החושבים שנקל להתגבר על לחצים באמצעות הכחשה (התכחשות לאסון או לצרה). בן־גוריון, למשל, התכחש במישור הלאומי לנושא השואה בשנות החמישים, בהנחה שאם יעסקו בנושא, לא יהיה למדינה הצעירה הכוח הדרוש לעמוד במבחנים חמורים. ההכחשה משפיעה לטווח קצר בלבד. לעומת זאת התקווה מסייעת לאדם כשהוא בצרה. קל לו יותר לעשות את הדרך הקשה, אם הוא מאמין שבסופה ימצא הפתרון. בלי תקווה, נשחק כושר העמידה.

אותה „חזית נסתרת" של כוח־עמידה הזנוחה אצלנו לחלוטין, סבור שלמה ברוניץ, מאז ומתמיד, התייחסה אל יכולת העמידה של העם בישראל כאילו היא בלתי־מוגבלת: „אנחנו עמדנו בקשיים בעבר ונעמוד בהם גם בעתיד – יש לדאוג לכל הדברים האחרים – הפרגמאטיים", בכך הסתכמה עד כה עמדת ראשי המדינה. „אם אומרים לנו מדי שבוע שאין עם מי לדבר שאין מה לעשות, שלא רואים שום אור בקצה המנהרה, שצריך פשוט להתאפק ולחכות – אולי זו מדיניות שיש לה תוקף במישורים כלכליים, חברתיים, מדיניים. במישור המוראל הציבורי היא כשלון חרוץ, משום שהיא ממיתה כל תקווה", מציין המדען. „חיזוק התקווה הוא עניין של חיים ומוות, זה בשבילנו עניין בטחוני ממדרגה ראשונה, עניין קיומי. זה החלק שלנו, אין לנו אחר".

פרופסור ברוניץ סבור כי הגיעה השעה להפוך את „החזית הנסתרת" של כוח־העמידה לחזית גלויה, ולהפיק ממנה לקחים בכל תחומי חיינו.

בדידותו של רב־החובל

חלוקת האחריות היא הפתרון לתפקוד טוב יותר של רב־החובל, קובע מחקר של המכון לחקר ספנות ותעופה וממליץ על קשר הדוק בין רב־חובלים וצוות מומחים בחוף

בעיות של אניה במצוקה, תפקוד קברניטים בשעת סכנה ממשית, הלחצים המופעלים עליהם ומערכת היחסים בינם לבין אנשי החוף, הממונים עליהם בעת משבר, הם נושאים המטרידים את רב־החובלים בימים, את חברות הספנות, ואת המערכת המשפטית.

המכון הישראלי לחקר הספנות והתעופה נדרש לבעיות האלה. רב־חובלים פעילים ומפקחים ימיים הביעו במחקרים את דעתם, שיש להקים חדר פיקוח מרכזי במשרדים הראשיים של חברות הספנות, שיספק הנחיות ויעוץ לפיקוד האניה בעת מצוקה. על חדר פיקוח כזה, שיישב בו "צוות מומחים", המליצה גם הוועדה שחקרה את טביעת האניה "מצדה", של "צים", ב־1981. באסון נספו 24 יורדי־ים ישראלים חוץ מעובדי החברה. המכון הישראלי לחקר הספנות והתעופה נדרש לבעיות האלה במחקר בן שלושה חלקים, על „הקשר בין האניה והחוף בעת מצוקה; ההשלכות הפסיכולוגיות והמשפטיות". את שלושת חלקי המחקר הנפרדים חיברו רב־חובל שושני, ד"ר עמוס הרמן (על האספקטים המשפטיים של הבעיה) ורב־חובל עמוס כהן (עשרה מקרים ולקחים של אניות במצוקה). דומה שיש משמעות למועד פרסומו של המחקר – בחודש הבא ימלאו חמש שנים לאסון „מצדה".

במחקר שערך רב־חובל דן שושני התברר ששורר חוסר־אמון בין רב־החובלים הפעילים לבין המפקחים הימיים, ושרב־החובלים הפעילים והמפקחים הימיים מרגישים לעתים שהאינטרסים שלהם שונים ולפעמים אף מנוגדים. הדבר עלול לשבש את התקשורת בין החוף לאניה, גם בעת מצוקה.

המחקר עוסק בלחץ העבודה שנתון בו רב־החובל של האניה, במיוחד בעת מצוקה, ומנתח את כל הגורמים העשויים להשפיע על יחסי־הגומלין בין רב־החובלים וצוות מומחים חופי בשעת חירום. רב־החובל נתון ללחץ משום שהפיקוד על האניה הנמצאת בלב ים נתון בידיו והוא האחראי לרכוש ולנפש בעת מצוקה, כמו ביום סוער בדרגה 10 בסולם בופור, לחץ מתגבר כמובן ועשוי להשפיע לרעה על החשיבה שלו ועל תהליך קבלת ההחלטות. העזרה הטובה ביותר בקבלת החלטות בעת מצוקה היא התייעצות עם גורם חיצוני. זה מקל את הלחץ ומאפשר לקברניט להקדיש מחשבה צלולה יותר לקבלת ההחלטה. עוד מסקנה היא, שתרגול, אפילו עד „לימוד יתר" של פעולות הצלה במקרי־מצוקה שונים, יעזור לרב־החובל להתמודד עם הלחץ כאשר האניה שלו במצב חירום. ולבסוף על אי־האמון בין הימאים והצוות החופי, שנחשף בעבר – יש לגשר בעזרת חינוך והכשרה מתאימים.

ד"ר עמוס הרמן, משפטן במקצועו, הגיע למסקנה שתחום הפעולה של הגוף המתקרא "צוות מומחים חופי" הוא בעייתי, כי קברניטי אניות נוהגים זה שנים רבות מתוקף פעולה. אבל באחרונה, כפי שהוכח במקרים שהגיעו לבית־המשפט, מתערבים אנשי החוף יותר ויותר בהפעלת האניה. הציוד המתחזק, בייחוד הציוד התקשורתי, צמצם במידה ניכרת את כר־היוזמה של רב־החובל. היו מקרים שבית־משפט הטילו על בעל האניה את האחריות להפעלת האניה בים. ד"ר הרמן הציע כמה שינויים בתיפקוד הצוות החופי, כדי שרב־החובלים ישלימו עם התערבותו. שינויים אלה תואמים את החוקה הבינלאומית ואת הצרכים של כל הלוקחים חלק בהובלה ימית. ד"ר עמוס הרמן טוען, שהקמת צוות מומחים חופי, שתפקידו לעזור לאניה בעת מצוקה, לא יסיר מרב־החובל את האחריות לאניתו, ועצת הצוות לא תיחשב כפגיעה בה. אחריות בעל האניה תצומצם רק למקרה של רשלנות ממש. פעילות צוות המומחים תהיה בהתאמה עם דרישות מבטחי האניה.

רב־חובל כהן מבחין במחקרו בשלושה מצבים של אניה במצוקה: מיידי, מתמשך וסמוי. כיום פעולות הצלה מבוצעות רק ביזמתו של רב־החובל. באניה אין צופים את דחיפות הבעיה עד הרגע האחרון, אבל אז גם מגיעים לא אחת למצב שאין ממנו חזרה. אף שקיימת מידה מסוימת של תקשורת בין האניה הנתונה במצוקה ובין החוף, אין זו תקשורת מאורגנת וסדירה. לרב־החובל, הנמצא בלחץ ומושפע במישרין מהאירועים, קשה לשקול את המצב לאשורו. אין הוא מסוגל להבין את חומרת המצב שאליו נקלע. לדעתו יש להינתק מהגישה המסורתית, הרווחת עדיין, המטילה את מלוא כובד האחריות על אדם אחד, על רב־החובל.

לרב־חובל עמוס כהן הצעות שונות למנוע היקלעות אניה למצוקה, ביניהן: קבלת אינפורמציה ויעוץ מהחוף, ניתוח המימצאים של מצבי מצוקה וצירופם לתכנית ההכשרה של רב־החובלים, חיוב רב־החובלים בכתיבת דו"חות במקרה של מצב מצוקה מתמשך ובמסירתם לחברת הספנות ולרשויות הימיות.

כזרם מים כבירים

מאת אהרון גבע

באנגליה כולה ישנם 30 סמינרים. בישראל – 34. בזבוז עצום של משאבים, רמה נמוכה. לחצים פוליטיים גוברים על שיקולים כלכליים ופדגוגיים

מאו דיבר על מאה פרחים שיפרחו בסין. לכל פרח יהיה צבע משלו, ריח משלו, תבנית משלו. הסוף ידוע: הרוח הרעה של המהפכה התרבותית עקרה את הפרחים מהשורש. ישראל קטנה יותר ושלוה יותר. כאן פורחים רק 34 סמינרים, וזרמים הסמינרים שלו. כאן לא טילטלה רוח עזה את הכל. בישראל יש גנן שעושה עבודתו בשקט, בשקט רב מדי – משרד החינוך. עובדה, בעבר היו כאן 65 סמינרים: כיום יש „רק" 34. בשנה הבאה, יהיו בישראל – אולי, אולי – 32 סמינרים.

34 סמינרים בישראל הקטנה, 30 סמינרים בבריטניה הגדולה. הכל בגלל הזרמים שביטל, כביכול, בן־גוריון.

ניקח, לדוגמה את החינוך הממלכתי הדתי (חמ"ד) שסולט בו המפד"ל. אמנם יש רק אחת, אך מפד"ל יש הרבה. קיימת מפד"ל ההיסטורית המתונה של ד"ר בורג, וקיימת מפד"ל הרדיקאלית יותר, של הצעירים המודקנים, וקיים, כמובן, גוש־אמונים, שיש לו בתי־ספר משלו וסמינרים משלו, במסגרת החמ"ד. לו היו הזרמים במפד"ל חיים זה עם זה בשלום, ניחא. אבל זרמי המפד"ל רבים זה עם זה, רוחקים זה בזה, בועטים זה בזה כמו שבעט עשיו ביעקב בבטן אמו. לכן קשה לאחד סמינרים של חמ"ד. סמינר רדיקלי באלקנה ביקש „להתאחד" עם סמינר מתון יותר בתל־אביב. יוסף בורג זעק חמס וביטל את רוע הגזירה.

כשמזכירים את אלקנה, מזכירים עוד סיבה לריבוי הסמינרים של חמ"ד. כשביקשו אנשי גוש־אמונים בשעתם לקבוע עובדות בשטחים, מטרתם היתה פוליטית, אך אחד האמצעים היה „חינוכי": בניין סמינרים ביהודה ושומרון. הקמת סמינר פירושה בניה בשטחים, תוספת מקורות פרנסה ליהודים. סמינרים רבים, ואפילו נכסים, וכן כיתות־לימוד סמינריוניות ליד ישיבות תיכוניות מאפשרים להרחיב את המנגנון המפלגתי. לכן יש כיום צעירים המכשירים את עצמם להוראה באלקנה, באלון־שבות, בעפרה, בקריית־ארבע, בקטיף ובנווה דקלים.

הפיצול בזרם של האגודה, „הזרם העצמאי", הוא אף רב יותר. יש חסידים ויש מתנגדים: יש סמינר של ש"ס ויש סמינר של ויז'ניץ. הזרם האגודאי דומה לילד פגוע. יש לו גוף קטן וראש גדול. רק חמישה אחוזים מהתלמידים לומדים בזרם העצמאי, אבל שיעור הלומדים בסמינרים של האגודה לאין ערוך גדול יותר. הסיבות הן גם חברתיות. תלמידי האגודה הולכים לישיבות ולא לאוניברסיטאות. אבל הישיבות והאוניברסיטאות סגורות לפני בנות האגודה. יש רק מוסד אחד שבו יכולות בנות האגודה לרכוש השכלה כללית: הסמינר. התוצאה: כחמישה אחוזים מהתלמידים לומדים במוסדות הזרם העצמאי; כשבעה־עשר אחוזים מהסמינרים הם בידי האגודה.

גם בזרם הכללי יש פיצול, אבל רק בשוליים יש סמינרים המתמחים בתחום מסויים, כגון הכנת אקדמאים להוראה. יש סמינר גדול, סמינר הקיבוצים, ולצידו סמינר קטן מאוד של תנועת המושבים בנהלל, המחנך „מורים כפריים". אך ההבדלים בין הזרם הכללי לבין הזרמים הדתיים הם גדולים. בית־הספר של האגודה לא יקבל לעבודה אדם שלמד בבית־ספר של חמ"ד, ולהיפך. בית־ספר חמ"ד מתון לא ישמח לקבל לעבודה את מי שלמד בבית־ספר דתי רדיקלי, ולהיפך. אבל אין למעשה הבדל פוליטי־אידיאולוגי בין סמינר הקיבוצים לבין

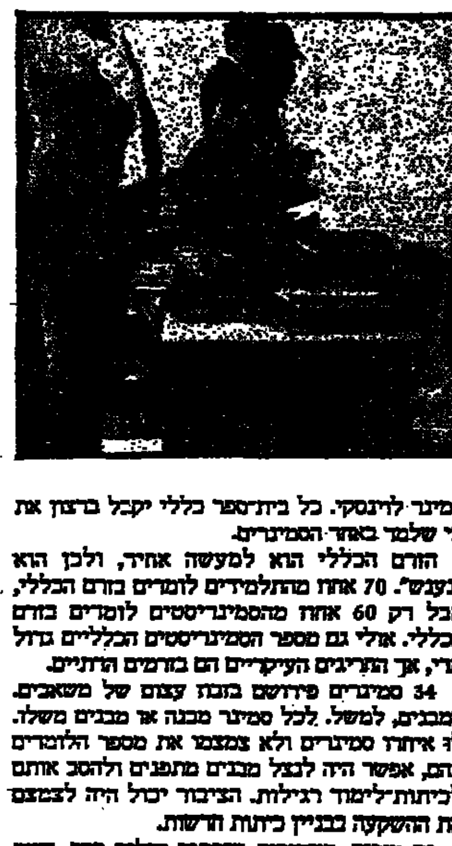

סמינר לוינסקי. כל בית־ספר כללי יקבל ברצון את מי שלמד באחד הסמינרים.

הזרם הכללי הוא למעשה אחיד, ולכן הוא „נענש". 70 אחוז מהתלמידים לומדים בזרם הכללי, אבל רק 60 אחוז מהסמינריסטים לומדים בזרם הכללי. אולי גם מספר הסמינריסטים הכלליים גדול מדי, אך הנזקים העיקריים הם בזרמים הדתיים.

34 סמינרים פירושם בזבוז עצום של משאבים. המבנים, למשל. לכל סמינר מבנה או מבנים משלו. לו איחדו סמינרים ולא צמצמו את מספר הלומדים בהם, אפשר היה לנצל מבנים מתפנים ולהסב אותם לכיתות־לימוד רגילות. הציבור יכול היה לצמצם את ההשקעה בבניין כיתות חדשות.

גם מורים, משכורות ושרותים עולים כסף. שעת הוראה בסמינר עולה 850 ש"ח בשבוע. לא רק כסף אפשר היה לחסוך, אלא גם מפח־נפש. אדם לומד שלוש או ארבע שנים בסמינר ובסופו של דבר הוא אינו מוצא עבודה במקצועו. לפי החישובים של משרד־החינוך אנו מתכנים השנה 1500 מורים, שלא ימצאו עבודה.

אמנם, לסמינר קטן יכולים להיות גם יתרונות – הוא יכול להעניק לכל תלמיד תשומת־לב רבה יותר – אבל אי־אפשר לגדל אלף פרחים אם אין כסף לגנן. חוץ מזה, סמינרים קטנים רבים הוקמו על קרקע לא פורייה, שתניב יבול דל. לכן החליטו במשרד־החינוך שסמינר גדול עדיף על קטן. סמינר גדול, אומר אליעזר שמואלי, מנכ"ל משרד־החינוך, יוכל לקיים ספריה ראויה לשמה, ללמד מקצועות רבים יותר. סמינר גדול יוכל להעסיק כוח־הוראה טוב יותר, קל וחומר אם יזכה בהכרה אקדמית.

חלק מאותם סמינרים רבים, שמקיימים אותם בגלל לחצים פוליטיים, רמתם ירודה, בעיקר במגזר הדתי, פעמים אף ירודה מאד. יש לי נקיפת־מצפון, אומר אליעזר שמואלי, כאשר אני חותם על רשיונות. ...ראה כל סמינר אגודאי. משרד החינוך תובע שרק בעלי תעודת־בגרות ילמדו בסמינרים, ולתלמידים בסמינרים של האגודה אין תעודות־בגרות. אבל גם הרמה בסמינרים קטנים של חמ"ד אינה תמיד משביעה רצון. סמינרים גרועים, „המפיקים" מורים גרועים פוגעים במעמד המורה.

בימי המאנדט היה המורה העברי איש מכובד מאוד. חלק מהאינטליגנציה פנה להוראה, כי לא היתה לו אפשרות אחרת. בימים ההם לא היו מנגנון ממלכתי גדול, צבא־קבע או אוניברסיטאות רבות. עם קום המדינה, ולאחר בוא גלי העליה ההמונית, לא היו מורים ללמד את הצעירים. לפני האינטליגנציה, שפנתה לפני־כן להוראה, נפתחו אפשרויות בשפע. בלית ברירה קלטה מערכת החינוך „כל מי שיש לו תעודת לידה". רמת המורים ירדה, ועמה גם מעמדו של המורה בעיני הציבור.

„בעבר דמה המורה בעיני הציבור לרב שלימד בישיבה בגולה – אומר דן רונן ממשרד החינוך. כיום רואים רבים במורה את המלמד של „החדר". רק העלאת הרמה של המורים עשויה לשפר את מעמדם ותדמיתם. סמינרים גרועים, „המפיקים" מורים בעלי השכלה נמוכה, משפילים את קרנו של המורה.

„משימתנו היא להעלות את רמת הפונים להוראה ועלינו אין מקבלים לעבודה מורים שאין להם תעודת־בגרות", אומר שמואלי. את שנות הלימוד בסמינרים הגדילו משנתיים לשלוש ולארבע. כיום מבקשים לרכז את הסמינרים בקאמפוסים גדולים ולהעניק להם הכרה אקדמית. שש מכללות כבר זכו להכרה אקדמית.

מדוע קצב התקדמות איטי כל־כך? תשובה על כך אפשר למצוא כשסוקרים את תולדות הוועדה האחרונה שדנה בשאלת הסמינרים, ועדת סולין.

הוועדה, שהוקמה על־ידי הממשלה הקודמת, ביקרה בכל סמינר ודיברה עם כל המנהלים. לבסוף המליצה לבטל עשרה סמינרים: ארבעה מהזרם הכללי, ארבעה מזרם החמ"ד ושנים מהזרם האגודאי. פסקו, ומיד קמה סערה. שאלה מדוע ראתה הוועדה צורך לאזן בין הזרם הכללי לבין הזרם של חמ"ד? הרי כולם מסכימים שהסמינרים המיותרים נמצאים בעיקר בזרמים חמ"ד והאגודה. ועוד שאלה: מדוע הציעה הוועדה להעביר סמינר דתי, גדול ומתון, מתל־אביב לסמינר קיצוני יותר באלקנה? האם מפני שזבולון המר מינה בשעתו את מנהל הסמינר באלקנה לחבר בוועדה שדנה בסמינרים?

מכל עבר התערבו ושידלו ולחצו: שרים, חברי כנסת וחברי מועצות איזוריות. בורג, הורוביץ, ונחמקין; מנחם פרוש ואברהם שפירא; נציגי ש"ס וסרטני מפ"ם. התוצאה: שר החינוך לא קיבל את ההמלצות. הוא הציע לסגור רק שני סמינרים קטנים ושוליים של הזרם הכללי ולא לגעת בזרמים הדתיים. ספק אם גם המלצות אלו יבוצעו.

חברי ועדת החינוך של הכנסת סערו. יו"ר הוועדה, נחמן רז, התרעם: מדברים בלי־הרף על הצורך לחסוך, כינסנו את ועדת החינוך פעמים מספר, ועכשיו מציעים לסגור רק שני סמינרים קטנים?! דב איזן, האחראי להכשרת מורים במשרד־החינוך השיב: אין סוגרים עוד סמינרים, כי חברי כנסת מפעילים לחץ כדי למנוע סגירתם.

עד כאן הפרק האחרון, אך לא הפרק הסופי בפרשת הסמינרים. הפרשה מלמדת דבר ידוע זה כבר, כי הזרמים בחינוך לא בוטלו והם מקיימים חיים תוססים ורעבים וכי לעתים קרובות גוברים לחצים פוליטיים על שיקולים כלכליים ופדאגוגיים.

עיר מעורבת, אבטלה גוברת

מאת יצחק מרידור

מספרם העולה של המובטלים בעכו יוצר מתח בין יהודים לערבים. הקאדי מוחמד חובייש מאמין שחיים משותפים יעזרו לעבור משברים משותפים. הרב של עכו חושב שהפתרון הוא בהפרדה

מספר דורשי העבודה שנרשמו בשירות התעסוקה בעכו בינואר 1986 הגיע ל־1189, ב־18% יותר מאשר בחודש דצמבר 1985. באותו חודש היו בעיר זו 565 מובטלים, לעומת 209 בינואר אשתקד. יהושע כץ, מזכיר מועצת פועלי עכו, שהעלה את הנתונים האלה בעת הדיון שנערך בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, ציין, שהם מדאיגים מאד. ואין זה רק מפני שמספר המובטלים בעיר גדל ביותר מ־100 אחוז בתוך שנה אחת, אלא גם מפני שהדבר משפיע השפעה שלילית ביותר על מרקם היחסים המיוחד הקיים בעיר המעורבת, ש־70% מ־42.000 תושביה הם יהודים והיתר ערבים.

לדברי שלום מילוא, מזכיר האיגוד המקצועי במועצת פועלי עכו, מציין שרק עשרות מערביי עכו רשומים בשירות התעסוקה כדורשי עבודה ומובטלים, וזאת משום ש„הם אינם בוחלים בשום עבודה. יש סוגי עבודות שפועלים יהודים אינם מוכנים לעבוד בהם בשום פנים ואופן. במפעל 'תגל', למשל, יש 'כמה עמדות פנויות', שיהודים אינם רוצים לשמוע עליהן. חיילים משוחררים, צעירים שסיימו בית־ספר בעיר ושירתו שלוש שנים בצה"ל, אינם מסכימים לקבל עבודות הנחשבות כלא מכובדות', בלי 'עתיד' כל שכן שהשכר שבצידן נמוך מאוד".

ואף־על־פי־כן, בין אותם צעירים שמעדיפים דמי אבטלה על־פני עבודות „פחותות", יש כאלה שאינם מהססים להכריז: „הערבים האלה, שלא שירתו בצה"ל, גוזלים מאיתנו את הפרנסה". במפעלי התעשייה בעכו עובדים כיום 600 פועלים ערבים ולא כולם תושבי העיר עכו ממש. רבים מהם מגיעים אל המפעלים מכפרים ערביים בגליל המערבי, מרחק שלושת־רבעי שעה נסיעה ואף יותר. „ברור שגם הם צריכים לעבוד ולהתפרנס", אומרים דורשי עבודה בעכו, „אבל צעירים יהודים ששירתו בצה"ל קודמים לערבים שלא שירתו".

עובדה, התבטאויות כאלה שומעים יותר ויותר והן נעשות בוטות יותר, ככל שהאבטלה מחמירה.

* * *

הקאדי מוחמד חובייש, נעים־הליכות, המאמין בכל לבו שיהודים וערבים יכולים לחיות בשלום בעיר אחת, בשכונה אחת, בבית דירות אחד. אומר: „אני עצמי גר ברחוב בן־עמי 55, בבית משותף. בבניין שלנו גרות 12 משפחות, ביניהן יהודיות, נוצריות, מוסלמיות ואפילו משפחה בהאית אחת. כולנו חיים בשלום גמור, בלי כל בעיות. כל אחד בביתו שלו חופשי לנהוג כרצונו. איש אינו נכנס לענייני האחרים אנו משתדלים לשמור על יחסים טובים וידידותיים בין השכנים".

הקאדי החייכן, לבוש לבן בדרך כלל, מצדד בעמדתו של שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, שאמר פעמים רבות: „נגזר עלינו לחיות ביחד, ולכן חייבים יהודים וערבים בישראל לעשות כל שביכולתם כדי שאכן יוכלו לחיות בשלום, זה לצידו של זה".

„תאמין לי", אומר לי הקאדי, „העתונות ניפחה מאד, מעבר לכל פרופורציה, תקריות פעוטות שהיו בזמן האחרון בעיר שלנו והפכה גרגיר לפיל; אסור לדבר על הסלמה או על הקצנה ביחסים בין יהודים וערבים בעכו. אני לא מכיר שום גוף או קבוצה ידועה של אנשים, הפועלים בתוך הציבור הערבי בכיוון זה. יש פה ושם כמובן יחידים, יוצאי־דופן, כמו אותה קבוצה קטנה של תלמידים שנגעה בדגל של תנועת הצופים והעתונות כתבה בכותרות גדולות: 'תלמידים ערבים בעכו חיללו את דגל המדינה'. צריך להימנע מהגזמות", גורס הקאדי, „וכן בזמן לפעול, ללא לאות, כדי למצוא את המשותף ולסלול דרך להמשך החיים יחדיו, מתוך שכנות טובה, בעיר אחת".

* * *

גם הרב יוסף ישר, רבה של עכו, סבור, ש„יהודים וערבים יכולים לחיות בשלום". „יש לי הרבה ידידים ערבים", מכריז הרב בחיוך של גאווה. „אפשר לחיות בשלום", הוא קובע, „אך לא באהבה". והוא מסביר: „אסור לטאטא אל מתחת לשטיח את הבעיות, את הרגישות הקיימת בין יהודים וערבים. גם בעכו. האמת היא שיהודים לא מסמפטים ערבים וגם להיפך. ערבים לא מסמפטים יהודים. אבל אני חושב שאת הבעיות הקיימות בינינו צריך לשים בגלוי על השולחן, לברר אותן, ולחפש להם פתרון".

הרב של עכו, הטוען שהתקשורת „לא פירשה, בזמנו, נכון את התבטאויותיו בקשר למגורים משותפים של יהודים וערבים בשכונת וולפסון (שם מחצית התושבים יהודים ומחציתם ערבים) מגלה שהוא מתנגד בחריפות לפגישות בין תלמידים יהודים ותלמידים ערבים. „אין זה מקדם את ההבנה בין שני העמים", טוען הרב, „אדרבא התוצאה היא הפוכה. יש שנאה תהומית של תלמידים יהודים כלפי הערבים. אני שוחחתי עם עשרות תלמידים שחזרו מביקורים ומפגישות כאלה ושמעתי אצלם רק גיחוך ולגלוג. כל הפגישות האלה הן מריחה אחת גדולה. אסור לטשטש את השוני באורחות החיים של שני העמים", גורס הרב, „עלינו להסתפק בכך שנחיה איתם בשלום, לא באהבה. רק בשכנות טובה ולא קרובה מדי. זה לצידו של זה. עלינו, היהודים, לכבד את אורח־חייהם ועליהם, הערבים, לכבד את אורחות־חיינו". הרב משוכנע שיש סכנה במגורים משותפים של ערבים ויהודים בשכונה אחת וככל שיהיו פחות מעורבים זה בתוך זה, כן ייטב".

הרב יוסף ישר, עסוק עתה באר בקידום פרוייקט גדול של שכונה דתית בעכו („יגורו בה כ־200 משפחות של צעירים, עם כיפות סרוגות, הם ישפיעו, ללא ספק, על איכות החיים בעיר"). הוא מאמין שהפתרון האידיאלי לבעיות הוא בבנייתן של שכונות נפרדות, ליהודים לחוד ולערבים לחוד. „אי־אפשר לחוקק חוקים שיאסרו על ערבים לקנות דירות או לגור בהן בשכונות קרובה ליהודים. אין זה מציאותי. אך אם יוקמו לערבים שכונות נפרדות, יפות ונוחות, הם יעדיפו אותן. הרי רק טבעי הוא שאדם ירצה לגור בסביבת אנשים החיים כמוהו, בני אותה רמה ואותו סגנון".

בנושאים שונים, יכולות הדעות להיות חלוקות. אך מה שברור מעל לכל ספק הוא שעכו מעורבת, המנסה בכל כוחה לשמור על השגיה ועל המרקם החברתי העדין שלה, זכאית לתשומת־לב מיוחדת מצד האחראים לנושא הבסיסי: תעסוקה לכל דורש, יהודי או ערבי.

הקאדי מוחמד חובייש. שכונה אחת, בית דירות אחד

هكذا من الأصل

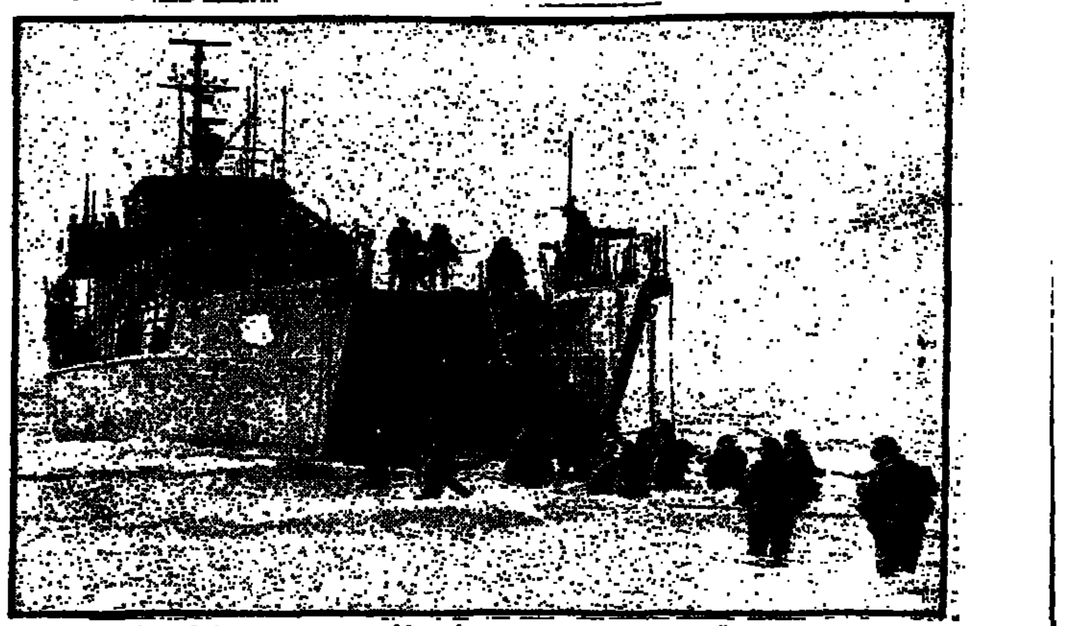
טירוני חטיבת „גבעתי" סיימו בסוף השבוע תרגיל שכלל אימוני נחיתה מהים
(צילום: דובר צה"ל)

„מקורות" הכריזה משטר חירום בשאיבה נוכח הבצורת הקשה

מאת שמעון וייס

חברת „מקורות" הכריזה בסוף השבוע על משטר חירום בשאיבת מים מהכינרת, לאחר שהתברר כי מפלס הכינרת הגיע לרמתו הנמוכה ביותר לעונה זו מאז קום המדינה.

במסגרת משטר החירום ישאבו מים מהכינרת רק לאספקה ישירה לצריכה היומיומית של החקלאים והצרכנים האחרים.

מפלס הכינרת עומד עתה על מינוס 211.24 מטר, וחסרים לו 2.20 מטר כדי להגיע למפלס האופטימלי. במקורות „מקורות" אומרים, כי אם לא יחול שינוי פתאומי וקיצוני במזג-האוויר יגיע המפלס בקרוב לקו האדום שלו, שהוא מינוס 212 מטר ולקראת הקיץ יירד עוד יותר.

גם מאגרי הגולן והגליל ריקים כמעט לגמרי, ודובר „מקורות" אמר, כי מדובר במצב חמור ביותר, ובתקופת הקיץ צפויות בעיות קשות בהספקת המים לצרכנים.

50 יפוטרו מ„צקלון" בכרמיאל ובקרוב יבואו עוד פיטורים

מאת יצחק מרידור

על פיטורים מיידיים של 50 עובדים ועל תוכנית לפיטורים נרחבים נוספים בעקבות קיצוצים בשל צמצומי הזמנות משרד הבטחון, הודיעה בסוף השבוע הנהלת מפעל „צקלון" בכרמיאל.

מועצת פועלי כרמיאל החליטה שלא להתנגד בשלב זה לפיטורי ה-50, מאחר שאין מדובר בעובדים קבועים, אלא ב-17 עובדים תושבי חו"ל, ב-13 חניכים וב-20 עובדים המועסקים על-פי חוזים מיוחדים.

מזכיר מועצת פועלי כרמיאל עזרא פיק אמר אמש ל„דבר", כי ברצונו להפעיל כל לחץ אפשרי על משרד הבטחון לחדש את ההזמנות למפעל „צקלון", המעסיק כיום 640 עובדים, כדי למנוע את גל הפיטורים הבא, העשוי כאמור להיות נרחב בהרבה.

נעצר על נסיון לרצוח ילדה אחרי שעשה בה מעשה מגונה

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

צעיר בן 24 מקריית-שמונה נעצר ביום ו' בחשד בנסיון לרצוח ילדה בת 10 אחרי שעשה בה מעשה מגונה בכוח.

ביום ה' חזרה הילדה בשעת ערב מאוחרת מחוג למחשבים במתנ"ס העירוני. בדרך נעצרה לידה מכונית „טרנזיט", והנהג שאל אותה על כתובת מסויימת בעיר, והילדה התנדבה לעלות למכונית ולהראות לו את הדרך.

אחרי שהחלו לנסוע, סתם הנהג את פיה של הילדה והוביל אותה אל מחוץ לעיר. שם הפשיט אותה ועשה בה מעשים מגונים בעוד היא זועקת ומתחננת שירפה ממנה. אחר-כך סתם את פיה בגרביונים שהסיר מרגליה, דקר אותה כמה פעמים בסכין ועזב אותה במקום.

הילדה הפצועה זחלה אל הכביש הראשי, ושם נתגלתה על-ידי עוברי אורח, והם שהעבירו אותה לסניף מגן-דוד-אדום ומשם הועברה לבית-החולים בצפת.

משטרת מרחב הגליל הקימה צוות חקירה מיוחד. פסיכולוג של המשטרה הצליח לדלות מהילדה פרטים על הצעיר שתקף אותה, ובמשך כל יום שישי ערכה המשטרה מצוד אחר החשוד, עד שעצרה צעיר מקומי, שהשתחרר לא מזמן מהכלא לאחר שריצה עונש על התפרצויות. ביום ו' הובא החשוד, חנן אזרי, בן 24, לפני שופט, ומעצרו הוארך ב-15 יום.

התוקף הזעיק את חבריו בקשר להשתתף באונס צעירה באילת

מאת שמואל תגר, סופר „דבר" באילת

צעירה מגרמניה נאנסה בערב שבת בידי שלושה גברים במוטל באילת. המשטרה עצרה שלושה חשודים, והם יובאו הבוקר לבית-משפט להארכת מעצרם.

הצעירה, בת 26, העובדת כחדרנית במוטל באילת חפפה את ראשה ביום שישי בערב במקלחת הציבורית. לפתע נכנס למקום גבר ואמר לה, כי הוא מתכוון לשכב איתה. הוא פתח מכשיר קשר מסוג „ווקי-טוקי" וקרא לשני גברים נוספים. שלושתם התנפלו עליה והיכו אותה, ובעוד אחד שומר בפתח אנסו אותה השניים האחרים ואחר-כך התחלפו.

הצעירה הזעיקה את קצין הבטחון של המלון, וזה הזעיק את המשטרה. הצעירה נבדקה בבית-החולים „יוספטל", והרופאים אישרו כי היא נאנסה. חוקרי המשטרה סרקו את המוטל ובאחד החדרים מצאו מתחת למיטה מכשירי-קשר קטנים. במקום הוצב מארב, וכעבור זמן מה נעצרו שני גברים, והם זוהו על-ידי הצעירה כמשתתפים באונס. השוטרים המשיכו לקיים תצפית על החדר, ובשבת בבוקר נתפס החשוד השלישי, בן 24, תושב כפר שלם. התברר, כי צעיר זה הוא מעבידם של שני הצעירים האחרים, תושבי עזה.

השלושה הודו שקיימו יחסים עם הצעירה, אך טענו, שהדבר היה מרצונה.

אקדח חדש בשירות משטרת ישראל: הדגם צ'כי, הקוטר 9 מ"מ, משקל 750 קראם, והוא נוח לנשיאה ויעיל בשימוש (צילום: י.פ.פ.א.)

חיילת שתמתין לטרמפ בלילה תיעצר – ולמחרת תועמד לדין

חיילת שתמתין לטרמפים בחשיכה תיעצר למשך הלילה ותועמד לדין. תיקון חדש בפקודות מטכ"ל, האוסר לחלוטין על חיילות לנסוע בשעות החשיכה, ייכנס לתוקפו ב-16 במארס.

השבועון „במחנה", המוסר על כך, מציין, כי חיילת שתיתפס תושם במעצר למשך כל הלילה בתחנת המשטרה הצבאית הקרובה ותועמד לדין בבוקר.

התיקון בפקודת מטכ"ל 330119 נועד לבטל לגמרי את ההקלות בחוק הקיים, כמו עצירת טרמפים בטרמפיאדה מוארת, אישור נסיעה בטרמפ צבאי או ברכב שאחד הנוכחים בו מוכר לחיילת. קצינת ח"ן ראשית אמרה ל„במחנה": נקט צעד זה כדי להבטיח הגנה מקסימאלית לשלומן של החיילות. לדבריה, החיילות עצמן קיבלו את הפקודה בהבנה.

נותקו מאות טלפונים בלשכות קצינים בכירים

מאות קווי טלפון הוסרו מלשכותיהם של קצינים בכירים בצה"ל במסגרת הקיצוץ בתקציב. קצין קשר ראשי מסר לעתון „במחנה", כי היקף הקיצוץ מגיע ל-15 אחוז מתשתית הטלפונים במערכת המינהלית בצה"ל. תא"ל ברדגן אמר, כי הפעולה תחסוך מאות אלפי דולארים.

במקביל הוכפלו צוותי האזנה לשיחות טלפון. חיילים הנתפסים בשיחה ארוכה מועמדים לדין, והטלפון מנותק לכמה ימים. בפעם השניה מנותק הטלפון ללא התראה ולתמיד. לדברי קשר"ר הפעולה, הזוכה לגיבוי הרמטכ"ל והמתבצעת זה חצי שנה, איננה פוגעת ביכולתו המבצעית של צה"ל.

פרס העבודה של ההסתדרות ל-13 יחידים ולחמישה צוותים

פרס העבודה של ההסתדרות ע"ש מרדכי נמיר יוענק השנה ל-13 יחידים ולחמישה צוותים. הפרס יוענק ב-23 בחודש במוזיאון תל-אביב במעמד מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, שר העבודה והרווחה משה קצב וראש עיריית תל-אביב שלמה להט. על-כך הודיע ביום ו' יו"ר ועדת הפרס עוזי בלוך.

עוזי בלוך אמר, שבחירת הזוכים בפרס, ההוגג השנה עשור לקיומו, היתה הפעם קשה במיוחד בשל הרמה הגבוהה וההישגים יוצאי הדופן של המועמדים בתחומי עבודתם. הישגים אלה מוצאים ביטויים בהעלאת פריון העבודה ובהתייעלות שהביאו לחסכונות בסכומי ענק. הישגים נוספים הם בתחום איכות החיים בעבודה. סכום הפרס הוא 400 ש"ח ליחיד ו-600 ש"ח לצוות.

להלן רשימת הזוכים בפרסים: יוסף שנק, אחראי על מערכת המחשב באגף „מחקר ופיתוח" מחברת החשמל; שלום בראשי, המנהל האדמיניסטרטיבי של בית-החולים „סורוקה" בבאר-שבע; שרה הרן, מנהלת מעון נעמ"ת בכרמיאל; שלום לוזון, מנהל המשק של מלון „דן אכדיה" בהרצליה; אברהם צדוק, תחזוקן ראשי בבית-ספר ברמת אפעל; רוזה סיוואן, אחראית מעבדה במפעל „גרבי דלתא" בכרמיאל; מרדכי לוי, מנהל חשבונות ראשי בארגון מושבי הדרום; עבד אל-סתר מסראווה, אחראי משמרת במפעל „אלכור אללויס" בכפר-סבא; שרה סימן טוב, סגן מנהל מחלקת מטבע-חוץ בבנק-הפועלים בתל-אביב; פרופ' גרעון מרין, מנהל מחלקת ניתוחי לב וחזה בבית-החולים „כרמל" בחיפה; גבריאל נחמני, קרמיקאי מומחה במפעל „נעמן" בעכו; איילין סלוזי, אחראית על מטע נסיוני בקיבוץ קטורה; חיים רצבי, חשמלאי אזרחי עובד צה"ל; ועד העובדים וההנהלה המשותפת ומועצת הייצור ב„מפעלי פלדה מאוחדים" בעכו; צוות הנהלת פרוייקט „אתר פנורמה" של „סולל בונה" בחיפה; צוות חדר המיון בבית-החולים ע"ש רוקח (הדסה) בתל-אביב; צוות אחזקה טכנית ב„מעבדות בינלאומיות לדיאגנוסטיקה" בירושלים; צוות ההפעלה של מפעל האשלג ע"ש מקלף בסדום.

98,500 עולים הגיעו בחמש השנים האחרונות

בשנים 1985-1980 עלו לארץ 98,500 עולים, ומספרם היה יכול להיות גדול בהרבה, אילו זכו העולים לקליטה הנכונה – אמר יו"ר מחלקת הקליטה של ההסתדרות יצחק ברקאי בכינוס מועצת הקליטה, שערך בסוף השבוע בתל-אביב. בכינוס השתתפו אנשי ציבור וראשי כל התאחדויות העולים.

ברקאי יצא נגד אדישות הציבור הרחב כלפי קליטת העולים. הוא הודיע, שההסתדרות, באמצעות מועצות הפועלים, נעמ"ת ורשת „עמל", תגביר מעורבותה בקליטה החברתית של עולים ותפעל למען היקלטותם במקומות עבודה בשיתוף עם משרד הקליטה. הוועדה המרכזת תקיים היום דיון מיוחד בנושא הקליטה בהשתתפות שר הקליטה יעקב צור, וההסתדרות כולה תתגייס לחודש המתאה בעניין היחס ליהדות ברה"מ.

יו"ר אגף הארגון ומועצת הפועלים גדעון בן ישראל יצא נגד התופעה, שלאחרונה לוקח הציבור הדתי על עצמו את המונופול על קליטת העלייה, בשעה שהציבור כולו חייב להיות שותף לכך.

מנכ"ל משרד הקליטה מאיר שמיר הודיע, שהחל ב-1 באפריל יופעל הסדר חדש בעניין השיכון לעולים והבטחת הכנסה למשפחת העולה. לפי ההסדר החדש תקבל משפחה בת ארבע נפשות משכנתה בערך של 40,000 דולאר, שתוחזר במשך 30 שנה כשיעורים של 150 דולאר בחודש.

ח"כ יצחק ארצי, חבר ועדת הקליטה של הכנסת, סיפר, כי הכין הצעת חוק המגדירה את זכויות העולה ואת חובותיו.

בדיון השתתפו גם מזכיר מועצת פועלי עוד בצלאל טביב, לסלי ריין מהתאחדות עולי בריטניה, יו"ר המועצה הציבורית למען עולי אתיופיה תמר אשל, ושמעון סינקר, שעלה באחרונה מברה"מ.

הנהלת הטלוויזיה מתארגנת לקראת השיבושים הצפויים השבוע בשידורים

מאת יעל ארמוני, סופרת „דבר" בירושלים

הנהלת הטלוויזיה התארגנה ביום ו' לקראת השיבושים הצפויים השבוע נוכח החלטת ועד עובדי ההנדסה בטלוויזיה לעבוד החל מהיום על-פי חוקי העבודה והמנוחה ולקצץ במספר השעות הנוספות.

לפיכך יחולו ככל הנראה שיבושים במהלך השידורים הסדיר, וההפקות המיועדות לשבוע זה ייפגעו. הקלטת התוכנית „אלגרו" תתבצע אמנם כמתוכנן כיום כ', אבל במקום שתי תוכניות תוקלט רק תוכנית אחת. הקלטתו של משדר ה„קדם-אירוויזיון" תיתקן אף היא בקשיים חמורים.

הבוקר יתכנס צוות ההפקה של התוכנית לדון בהשלכות של צעדי הטכנאים על המשדר. מנהל הטלוויזיה יאיר אלוני אמר אמש ל„דבר" כי יתעקש לקיים את המשדר גם במתכונת מצומצמת. „יתכן שנאלץ לוותר על נקודות השיפוט ברחבי הארץ וייתכן שרמת השידור מן האולם תיפגע. בכל מקום נעשה הכל כדי שהמשדר יתקיים במתכונת זו או אחרת."

גם השידורים המיועדים לשעות הערב המאוחרות ייפגעו ככל הנראה, משום שהנהלת הטלוויזיה החליטה לא לשדר אחרי רבע לחצות, כדי לא לבזבז את 12 השעות הנוספות השבועיות.

מנכ"ל רשות השידור אורי פורת אמר אתמול ל„דבר", כי הוחל מזמן להיבהל מאיומים. „אעשה כל שביכולתי למען משלמי האגרה, שרק כלפיהם יש לי חובה, ולא כלפי תביעות חסרות שחר של סקטור זה או אחר", אמר. פורת ימנה היום את צוות אנשי המקצוע, שיכין את התוכנית לסגירת הטלוויזיה ופתיחתה מחדש.

יו"ר ועד עובדי ההנדסה בטלוויזיה חזי קוקה אמר אמש, כי הסיבה להחלטת הטכנאים לעבוד על-פי חוקי העבודה והמנוחה נעוצה במבוי הסתום שאליו הגיע המו"מ בנושא השכר. פורת טען לעומתו, כי הצעדים שהטכנאים נוקטים באים כדי להעניש את ההנהלה על דיכויו של עורך „מבט" מיכאל קרפין בבית-הדין המשמעתי של רשות השידור.

קוקה אמר, כי שכרם של הטכנאים ייפגע כתוצאה מהקיצוץ בשעות הנוספות וכי הם שוקלים לפנות למוסד לביטוח לאומי לקבלת השלמת הכנסה בסוף החודש.

צוות מקצועי יבחן וימליץ באיזה בית-חולים יבוצעו השתלות הכבד

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

צוות מקצועי אובייקטיבי, שימונה על-ידי מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' דן מיכאלי, יבחן וימליץ באיזה בית-חולים בארץ יבוצעו השתלות כבד.

שר הבריאות מרדכי גור, שנתן הוראה זו, מבקש, שהצוות יגיש לו את המלצותיו תוך חודש ימים. לסופרת „דבר" נודע, כי בצוות המומחים לא יהיה איש מהמועמדים לעסוק בהשתלות כבד.

הצוות יבדוק בכל בית-חולים את התשתית של הרפואה הפנימית הקשורה לרפואת הכבד, את התשתית של הכירורגיה הכללית ואת הידע המצטבר בנושא השתלות וטיפולים דומים.

מנכ"ל משרד הבריאות מקיים זה כמה שבועות שיחות עם הרבנים הראשיים כדי למצוא פתרונות לקשיים שמציבה ההלכה בפני השתלות כבד.

לסופרת „דבר" נודע, כי בתחילת מאי עומדים להגיע לארץ, על-פי הזמנת שר הבריאות, שני מומחים עולמיים להשתלות כבד, פרופ' קהאן מקיימבריג' שבאנגליה ופרופ' תומאס סטרזל מפיטסבורג שבארה"ב.

מזג אוויר אביבי בחוף הרחצה בתל-אביב. (צילום: יעקב שאלתיאל)

דוחים קשירת גובה הפיצויים ב"וולקן יציקה" בעוד פיטורים

מאת יוסף ולבלסקי, סופר „דבר"

במפעל „וולקן יציקה" נערכה בסוף השבוע עצרת הזדהות עם פועלי המפעל בהשתתפות נציגי ועדי העובדים במפעלים באיזור חיפה ואנשי ציבור.

מזכיר מועצת הפועלים משה ורסמן אמר בכינוס, שהמועצה לא תסכים לקשור את בעית גובה הפיצויים למפוטרים במפעל בפיטוריהם של פועלים נוספים. כזכור, התנתה הנהלת הקונצרן „אורדן" מתן פיצויים מוגדלים למפוטרים בויתורים של שאר הפועלים בתחום ההטבות הסוציאליות ואיימה לפטר 40 פועלים נוספים אם תידחה עמדתה.

יו"ר ועד הפועלים ב„חום כרמל" אלימלך מטעור אמר, שהנהלת הקונצרן „אורדן", שבבעלותו גם „וולקן יציקה", מפעילה לחץ על פועלי הקונצרן, ובין השאר היא הוציאה לחופשה של שבועיים את הפועלים במפעל בהתניה והפסיקה עבודת שעות נוספות ב„חום כרמל" למרות שאין הצדקה לכך.

דובר „אורדן" מסר אמש, שההנהלה הציעה לחברי הוועד של „וולקן יציקה" לשלם למפוטרים פיצויים בשיעור 250-200 אחוז בנוסף לחידוש העבודה ולדיונים על עתידו של המפעל.

הנהלות „אורדן" ו„וולקן יציקה" משלימות בימים אלה בדיקות לגבי תחזית ההזמנות מטעם מערכת הבטחון וההזמנות ליצוא. בהתאם לתוצאות הבדיקות ייקבע עתידו של מפעל „וולקן יציקה".

אנשי „כך" השליכו ביצים על שולמית אלוני כשבאה להרצות

מאת סופרת „דבר"

ארבעה פעילי „כך" בפתח-תקוה המתינו אתמול בבוקר על מדרגות אולם „מופת", שבו עמדה להרצות חה"כ שולמית אלוני.

כשהגיעה אלוני למקום החלו לנופף באגרופיהם ולגדפה וירקו לעברה כמה ביצים. אף-על-פי-כן הורשו פעילי „כך" להיכנס להרצאה, ושם פתחו בקריאות ביניים ועוררו מהומה באולם. בשלב זה התערבה המשטרה והוציאה את המפריעים בכוח.

יו"ר סניף „כך" בפתח-תקווה אליהו פרטוש, נעצר ונפתח נגדו תיק על זיהום האולם ועל הפרת הסדר הציבורי.

אלוני טוענת, שהמשטרה לא עשתה די כדי למנוע את ההתפרעות. בתגובה מסר מפקד משטרת פתח-תקוה, סנ"צ יעקב שוכל, כי המשטרה עשתה ככל יכולתה למנוע את ההתפרעות, אך נמנעה מלהתערב בשלב קריאות הביניים.

היום ייחתם חוזה מכירת הרכבל בחיפה

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

חוזה מכירת הרכבל בחיפה המוביל מחוף הים אל מוחרקה? עומד להחתם היום בראשי תיבות בין חגן גינצן, מנהל החברה הכלכלית של עיריית חיפה, שבנתה את הפרוייקט, לבין נציג של מועצת המנהלים של החברה שתפעיל אותו.

לשם רכישת הרכבל והפעלתו הוקמה בחיפה חברה חדשה בשם "חברת רכבל חיפה", שבה שותפים איש עסקים לא-יהודי ממשפחה ענפה ובעלת נכסים באיזור הכרמל ובעלי עסקים יהודים ובהם הקבלן נחמיה שכטמן.

סופרת "דבר" מציינת, כי עיסקת המכירה של הרכבל תוכל להתבצע רק לאחר שהממשלה תיתן אישור לחברה הכלכלית להעביר את הזכויות של מפעל מאושר שהוענק לרכבל המקנה למפעיליו זכויות מיוחדות, וכן להעביר את ההלוואה שניתנה לחברה בעת בנייתו של הרכבל.

354 פסקי דין בינואר – נגד מעלימי הכנסות

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

בחודש ינואר 1986 ניתנו בבתי-המשפט ברחבי הארץ 354 פסקי-דין ובהם הוטלו 47 חודשי מאסר בפועל, 712 חודשי מאסר על-תנאי וקנסות בסך 215,877 ש"ח על מעלימי הכנסות ומשתמטי מס.

בין המורשעים זמר הקסטות נתן חממי, שהוטלו עליו שלושה חודשי מאסר בפועל, 18 חודשי מאסר על-תנאי ו-20,000 ש"ח קנס בגין העלמת הכנסות.

בין המורשעים היו גם כמה בעלי עסקים מן המגזר הערבי: קבלני בניין, מסגרים ומנהלי חברות.

זקנה נשדדה בביתה בתל-אביב

(עו). – רחל מלר, בת 76, הוכתה ונשדדה בליל שבת בתל-אביב.

האשה פתחה ביום שישי בלילה את דלת דירתה לאחר ששמעה נקישה על הדלת. הצעיר שדפק על הדלת התנפל עליה והחל לחנוק אותה. הוא תלש שרשרת זהב מצווארה ונמלט מהמקום.

האשה לקתה בהלם והועברה לבית-חולים.

המשטרה פתחה בחקירות, אך איש לא נעצר.

קילו אבוקדו עד $1^{\underline{43}}$ ש"ח לק"ג

יובל ה-25 למועצת הפירות

מחיר מכסימלי לצרכן. המבצע נערך בחנויות קו-אופ, שופרסל, היפרשוק - תנובה, היפרקואופ, היפרכל ובכל החנויות שיצטרפו למבצע.

קיבוץ נען, התק"ם, „יד טבנקין" – אפעל,
ארגון חברי ההגנה, אגודת „דור הפלמ"ח"
ומרכז מפלגת העבודה

ביום ג', ל' אדר א' תשמ"ו, 11.3.86 יתקיים יום ה-30 לזכרו של

ישראל גלילי

בשעה 16.30 עליה לבית הקברות בקיבוץ נען

ישא דברים ליד הקבר: חבר קיבוץ נען

בשעה 18.00 טקס זכרון באולם התרבות של קיבוץ נען
בנוכחות ראש הממשלה שמעון פרס ויו"ר הכנסת שלמה הלל

ישא דברים יצחק רבין, שר הבטחון
כן ידברו: משה כרמל, ארגון חברי ההגנה
אהרון ידלין, מזכיר התק"ם

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מועצת פועלי רמת-גן

הננו משתתפים באבלו הכבד של
הח' שאול סוידי, מזכיר מועצתנו

על פטירת **אביו**

תנחומינו למשפחה

הלויה תתקיים היום, יום ראשון 9.3.86, היא תצא בשעה 13.30 מבית המנוח ברח' ארלוזורוב 27 ר"ג לבית העלמין בקרית שאול.

מועצת פועלי רמת-גן והעובדים

אנו הומים ואבלים יחד עם
המשפחה וקבוץ מעגן-מיכאל
על פטירתו טרם עת של
חברנו היקר

אפרים צור ז"ל

ממייסדי ומורי הסמינרים

אפעל ויד-טבנקין

למרמון שרה וסעדיה ובני משפחתם

אתכם באבלכם הכבד
וצערכם הנורא על מות בנכם

סגן עמיר ז"ל

מפעלי שיקום בע"מ
קרן בטוח פועלים חקלאים
אגוד הפועלים החקלאים

לחברנו חגי
לכל המשפחה
ולבית מעגן מיכאל

השתתפותנו במות

אפרים ז"ל

חברי קבוץ דורות

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת

שמואל יצחקי ז"ל

ההלויה התקיימה ביום שישי כ"ו באדר א' תשמ"ו 7.3.86 ביבנאל.

אשתו, אחיו, בניו
נכדיו
וכל המשפחה

למשפחת חנין

השתתפותנו באבלכם
על מות האב

חנין אברהם ז"ל

עובדי סניף „דבר"
חיפה

דבר היום

האחריות מחייבת

בהנהגת היישוב בימי טרום־מדינה וברוב שנותיה של ישראל הריבונית נגזר על „חירות" להיות באופוזיציה. אך מזה תשע שנים כמעט היא מפלגת שלטון – במסגרת הליכוד שהיא הכוח המוביל בו – תחילה בקואליציה עם מפלגות קטנות וכגורם מרכזי בה, ועכשיו בממשלת האחדות הלאומית שאת יחסי הכוחות בה אפשר להגדיר כאיזון או כתיקו. בין כה וכה, האחריות השלטונית שינתה כלשהו את גישתה של תנועת החירות בעיקר בבעיות מדיניות.

אין בקביעה זו כדי לטעון, חלילה, כי התחולל מהפך אידיאולוגי בחירות. אך ברור כי רצונו העז של מנחם בגין, שהיה אז מנהיג בלתי מעורער של חירות, להגיע למצב של שלום עם הגדולה שבשכנותינו, הוליד בהסכמי קמפ־דייוויד כמה וכמה ויתורים עקרוניים – כמו ההכרה בזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתינאי וכמו הנכונות לתת לכל הצדדים זכות וטו על עתיד יו"ש, כאשר גורל הקבע של הגדה אמור היה להתברר בתום תקופת האוטונומיה החזויה בהסכמי קמפ דייוויד. בוודאי שדברים אלה לא נאמרים כאן לגנאי, כי אם להיפך, בשכח ההכרה בעובדות חיים מדיניות שבאה לביטוי באותם ההסכמים, ושהיתה רק הדגמה להשפעה בלתי נמנעת של אחריות שלטונית.

ההספה המתמשכת לעמדות קיצוניות שאינן יכולות לעמוד במבחן האחריות השלטונית, הולידה את מפלגת „התחיה", שלימים נגסה נתח מן האלקטוראט של חירות (אך לא רק ממנה). קיצוניות תמיד מולידה קיצוניות רבה יותר, כפי שלמדה גם „התחיה" מהצלחתה של „כך". קשה לדעת האם לקח זה נקלט בזירה הפוליטית, אך הוא לקח ברור.

ועידתה של תנועת החירות, הנפתחת הערב, תהיה הט"ו במניין ועידותיה, אך הראשונה בלי מנחם בגין כדמות המנהיג המוכר בהווה ולעתיד. עובדה זו נותנת את אותותיה ב„חירות" מאז פרישתו של בגין מראשות הממשלה במידה הולכת וגוברת, והם הגיעו לשיאים לקראת הוועידה, בהתגוששות מחנות התומכים כל אחד ביורש פוטנציאלי אחר. מלחמת ירושה איננה תופעה מיוחדת לחירות. כמוה התחוללו גם במפלגות אחרות, בארץ ובחו"ל, כל אימת שירד מן הבמה מנהיג בלתי־מעורער מבלי שתהיה לאותה מפלגה אישיות אחרת שכתר הירושה נאה לה לדעת רוב מכריע בה. עם זאת קשה שלא לציין, אפילו ברגע חגיגי, כי סגנון המאבק ב„חירות" חורג מן הידוע והמוכר במפלגות אחרות.

בגלל חשיבותן של המפלגות במדינה דמוקרטית, ובגלל המקום החשוב שתופס הליכוד בזירה הפוליטית של ישראל – והרי הברוניה של הליבראלים למקום הזה היא זעומה – צריך לקוות כי המאבקים הפנימיים ב„חירות" יוכרעו בדרך דמוקרטית נאותה וכי ימי הוועידה יתרמו לכך.

מן הקל אל הכבד

מאת אהרון גבע

הכירורגים דורשים „השתלות כבד מיד"; הרופאים הפנימיים אומרים: „כן, אבל לא עכשיו"; משרד הבריאות עדיין בודק, ואורה נמיר מזהירה: אם הרפואה הישראלית לא תצעד צעד אחד עם המדינות המתקדמות, תהיה לנו רפואה מדרגה שניה.

הוויכוח התנהל בוועדת העבודה של הכנסת, שם נפגשו ד"ר אליקים, דיקן בית־הספר לרפואה בירושלים, וד"ר קם, הישראלי שעסק בהשתלות כבד בפיטסבורג. מנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר מיכאלי, בכה בזירה כשופט כמעט נייטראלי. השאלה הראשונה שהתעוררה היתה: האם יש סיכוי להשתלות כבד בארץ קטנה כישראל?

בשנת 1985 נזקקו 11 ישראלים להשתלות כבד. ובאין מינימום של 30־40 השתלות בשנה, אי־אפשר לשמור על רמה נאותה. עם זאת, מספר המבקשים השתלה גדל מדי שנה, ולפי קנה־המידה האמריקאי (מספר ההשתלות למיליון תושבים), הסיכויים להגיע ל־30־40 השתלות בשנה הם סבירים. אולם, מזהיר ד"ר אליקים, אין להשוות את ישראל לארה"ב. רבים מחולי הכבד האמריקאים הם אלכוהוליסטים, ואצלנו בעיה זו כמעט אינה קיימת. בישראל חולים רבים במחלות כבד כתוצאה מוירוס – במקרה כזה השתלת כבד אינה עוזרת, כי הוירוס תוקף גם את הכבד החדש.

ומאין נשיג את הכבד? הילד מאיר זורע הוטס בשעתו לפיטסבורג. בדרך נאלץ לחנות בלונדון. גם בלונדון יש מרכז להשתלת כבד, ובכל זאת לא ניתחו שם את הילד, כנראה משום שלא מצאו כבד מתאים. אם בבריטניה הגדולה לא מצאו כבד לילד, היימצא כבד מתאים בישראל הקטנה, שבה יש גם בעיות הלכה?

אבל נאמר שמצאת כבד, ואתה שותל אותו: מה סיכויי החולה לחיות? השתלת כבד מסובכת לאין ערוך מהשתלת לב, אמר באותו דיון ד"ר אשר מ„אסף הרופא". בהשתלות לב ממלא לב מלאכותי את מקום הלב שהוצא; כבד מלאכותי – אין. החולה נדרש לחיות זמן־מה ללא כבד.

רבים מהחולים מתים, גם אם השתלת הכבד הצליחה, ורבים זקוקים תוך זמן לא רב להשתלה חוזרת. ואסור לשכוח את המחיר: לפי חישובים שנעשו ב„בילינסון", יעלה ניתוח 45,000־50,000 דולר.

ולמה אנחנו מתעקשים לקנות קאדילק, בשעה שקשה לנו להחזיק מכונית צנועה יותר, שאל ד"ר אליקים. השתלת כבד הוא ניתוח יקר ומסובך, המצריך כמויות אדירות של דם וצוות גדול מאוד של רופאים ואחיות. וכל זה, בשעה שבבתי־החולים חסרות תרופות ומאות חולים ממתינים לניתוח פרוסטאטה. בינתיים מסתובבים אותם חולים עם קטטר, מסתכנים במחלות זיהומיות ואף עלולים לשלם בחייהם.

(המשך בעמ' 8)

התיאבון בא עם האכילה

מאת עליזה ולך

ב־23 בדצמבר 1984 נמסרה הודעה בישיבת הממשלה כי הצנזורה יוצאת מתחום אחריותו של שר הפנים פרץ. היא לא יצאה. משרד החינוך ומשרד ראש־הממשלה לא רצו בה. פרץ ראה כי טוב

השר פרץ. תועבת הצנזורה

בשן ועין, או יותר נכון בלי שן ועין, יצאה „הו כלכותא" חבולה וקשורה מתחת ידיה של המועצה לביקורת סרטים ומחזות. הידועה בכינויה צנזורה, ושוב יש פרץ ויש צווחה. שר הפנים, השר הממונה על הצנזורה, הציע הרכב חדש למועצה לרגל חילופי קדנציות, ויש בו, על־פי הדיווח, הפרת איזון לרעתם של בעלי ההשקפות הליבראליות שבהרכבה. לגופו של האפיון נציין רק שיש סתירה פנימית בצירוף „צנזורה ליברלית", אך נניח לזה לפי שעה.

העניין הוא בזיכרון הקצר של הציבור ובתיאבון הגדול של השר. נזכיר, כי הודעתו הראשונה, או הכמעט־ראשונה, של הרב יצחק פרץ עם מינויו לשר הפנים היתה, שיוציא מתחום אחריות משרדו את המועצה לביקורת סרטים ומחזות, כדי שהוא ואנשיו יישארו טהורים, לבל תכתים אותם חלילה תועבה מזוהמה. חברי המועצה, יש לדעת, רואים את הסרטים וקוראים את המחזות שהם פוסלים, ואפילו נהנים מהצפייה ב„תועבה".

הודעתו זו של השר החדש לא נאמרה בחוג מקורביו ורק הודלפה לאמצעי התקשורת. נמסרה על־כך הודעה בישיבת הממשלה ב־23 בדצמבר 1984, ובידי הועברה הבעל־ביתיות עליה למשרד החינוך. הצנזורה לא נותרה במשרד החינוך אלא בזעיית־ביניים. למחרת העבירה שר החינוך יצחק נבון למשרד ראש הממשלה. טענתו, בעלת היגיון יש להודות, היתה, שלא ייתכן שלשר המתקצב את הפעילות החינוכית התרבותית יהיה שבור שוט הפסילה.

וכך נחתה המועצה לביקורת סרטים ומחזות נחיתת אונס, מסתבר בדיעבד, במשרד ראש הממשלה. משום מה לא התייחסו אליה שם כאל שלל רב ודחו את הטיפול בה לתחתית סדר־העדיפויות. הזנחה זו היתה בעוכריה. בינתיים התמקם שר הפנים הטרי במשרדו וראה, שהיתה זו קלות־דעת מצדו לוותר על נכסים. נכסים פוליטיים, כידוע, הם גם מינויים פוליטיים, מיקרמה לביצור מעמדו של הפוליטיקאי ברוח־פרצים.

כל עניין הצנזורה יכול היה להיות מחוסל מזמן, טוטאלית, אילו לא נקטעה יוזמתו של ח"כ וירשובסקי במשחקי יוקרה מדומים. עם כינונה של הקואליציה הרחבה הצליח לגייס להצעתו הפרטית לבטל את הצנזורה גיבוי מאסיבי בקרב חברי־כנסת מכל מפלגות הקואליציה, ואז בלם את תנופתו דווקא עמיתו למפלגה, השר אמנון רובינשטיין, שהבטיח, כי אוטוטו הוא עומד להניח על דוכן הכנסת הצעת־חוק מטעם הממשלה, ברוח הצעתו של ח"כ וירשובסקי.

הצעת־חוק ממשלתית או פרטית לא הגיעה לסדר־היום של הכנסת עד כה מכל מיני סיבות, ובינתיים הושחזו מספריה של הצנזורה. זה המקום להזכיר לשר פרץ עוד סיסמה שטבע בטקס כניסתו לתפקידו. „לא במקל חובלים מגרשים את החושך אלא במעט אור", אמר ופניו נהרו. נראה שמקור האור של הרב השר פרץ כל כך מוגבל שהוא מניף עלינו בכל זאת את מקל החובלים.

מאחורי הסורגים

מאת נתן רועי

רפי סוויסה הנהיג יותר ליבראליזציה בחיי היום־יום בכלא הישראלי. במקביל התעוררו בעיות בטחון, בריחות אסירים. סוויסה „יאלץ למצוא איזון"

קודם כל חדשות טובות: נציב שירות בתי־הסוהר, רפי סוויסה, עשה רבות לשינוי תדמיתו של בית־הסוהר בישראל. מבחינת התנאים הפיזיים, לא השתנה הרבה מאז נכנס לתפקידו, אבל הרבה מאוד השתנה מהבחינה האנושית. האסיר הישראלי מקבל עתה יחס טוב יותר – יש התייחסות לדרישותיו וזמן רב מוקדש לשמיעת תלונותיו. בחודשים האחרונים, אומרים, מפקד בית־הכלא הפך לשמרטף. ומפקד שמתרשל בתפקידו, כמו במקרה של יוסף פולאק, שנמצא אחראי לבריחתו של צבי גור, הולך „לגלות" או שעליו להסיק מסקנות.

אולם לפרוגרמתו של סוויסה יש מחירים. אסירים רבים לא „שמים" על כוונותיו הטובות. השיטה, בדרך־כלל היא להיות „ילד טוב כלא רמלה" במשך שנה, להשתתף במבצעי נקיון וצביעה, ואחר־כך להכין בקביעות תה לסוהרים. בסוף השנה, אם המודיע לא „צייץ" עליך, ושלא נתפסת עם חשיש או עם סכין, יש סיכוי שיורידו ממך את „העין השלישית" ותוכל לעשות חיים טובים.

אחד האנשים שעשה כך היה צבי גור. גור שיחק תפקיד של ילד טוב ומשתקם – אף־על־פי שלא עבר תהליך שיקום המקובל בכלא, חיסל קופסאות צבע על קירות המוסד. מפקד הכלא, בעל לב של זהב, ניסה להיות הגון ונתן לו „צ'אנס". גור ניצל לרעה את היחס.

שאלת השיקום בכלא היא שאלה קשה. בלשון בוטה ניתן לבטל את המאמץ המושקע בו. הרי אין הרבה אסירים שנעשו כירורגים בתל־השומר או פרופסורים להיסטוריה אחרי שהורשעו ברצח או באונס. רובם, כידוע, חוזרים לכלא פעם אחר פעם.

שיטת מיון האסירים בבתי־הכלא לא השתנתה, הרבה בתקופת סוויסה. אסיר מתחיל לרצות את העונש שלו בתנאים הקשים ביותר. אחר כך, אם הוא עומד בדרישות הכלא והתנהגותו היא ללא רבב, הוא עובר לתנאים נוחים יותר. טוביה אושרי התחיל ב„רקפת", התא השמור ביותר, והיום הוא יושב בתא אינטימי. יש לו אקווריום עם דגים וסדינים מבהיקים, ואם עדיין לא קיבל טלוויזיה, ודאי יקבל בקרוב. אם יהיה אושרי בסדר ויירשם „חניך מצטיין", יועבר אולי למחנה מעשיהו, „הקייטנה" של שירות בתי־הסוהר.

נציב סוויסה. שער לאורחות

200 הדונמים של מחנה מעשיהו הם שטח הפעילות ל־623 אסירים. כאן, בין החומות הלא־מבוצרות, נמצאים אסירים ידועים כמו סמי אלקיים ופול גרינולד, בעל „אודליה" שהורשע באונס אשה נשואה. האווירה כאן שונה מכלא רמלה, היא פתוחה יותר. החדרים מרווחים יותר. באגפים מסויימים יש אפילו מבנים טרומיים. משקיפים על הגדר שמופקדת עליה שמירה מעטה. „לפעמים הם יוצאים ל'אפטר' וחוזרים", אמר פעם מפקד הכלא, „אבל בדרך־כלל לא הרבה מהם בורחים, כי לאחרי הבריחה הם יועברו לכלא רמלה או לכלא באר־שבע כ'עונש'. פרט לזה, הם יישפטו על בריחה ועלולים להתוסף להם כמה חודשי מאסר".

החופשות ל„בחורים הנחמדים" ניתנות, בדרך־כלל, בהתאם להתנהגותם. באגף המתחילים יוצאים האסירים לחופשה פעם בשלושה חודשים, ובאגף המתקדמים פעם בחודש וחצי; באגף השיקום יוצא האסיר פעם בחודש. ברור שכל זה נעשה בפיקוח קצין הבטחון והסוהרים.

אם כך, למה הם בורחים? במקרים רבים, מניחים האסירים „שיעבירו אותה" (עגת עבריינים, שפירושה: „שהם יסתדרו"). הבורחים ממחנה מעשיהו מסווגים בשלוש קטיגוריות: הקופצים מעל הגדר, אסירים שיצאו לעבודות חוץ ולא חזרו בערב, אסירים שיצאו לחופשה ולא חזרו. לפי הסטאטיסטיקה הרשמית־למחצה, בשנה וחצי האחרונות ברחו ממעשיהו 10־15 אסירים. רובם נתפסו אבל יש גם „בושות" שלא אוהבים להזכיר, כמו היעלמותו של רוני קלדרון בחו"ל, לאחר שנמלט בעת חופשה.

רפי סוויסה, נציב שירות בתי־הסוהר, החליט על ליבראליות שפגעה במידת־מה בבטחון. כדי שהבטחון לא ייפגע, מוטל עליו להגביר את השמירה על האסירים. אסור שהשוטרים יאמרו לאחר כל בריחה: „אנחנו עובדים כמו חמורים כדי להכניס את הפושעים. לכלא, וסוויסה עושה הכל כדי לפתוח להם שערים לאורחות".

הפנתרים האפורים

מאת ישראל לנדרס

יש להם דיוויזיות של מצביעים בכוח וטענותיהם צודקות. בבוא יום הבחירות עלולות המפלגות לגלות שהפנתרים האפורים, הגמלאים, אינם נמרים של נייר

הנה, הנה הם באים, הפנתרים האפורים. אם נקרב את אוזנינו לאדמה נוכל כבר לשמוע את קול צעדיהם. לא בזינוקים מהירים ולא בדילוגים עוצרי־נשימה הם גומאים מרחקים. בצעדים איטיים, מהססים, עושים הם את דרכם. לעתים הם מסתייעים במקל. אבל הם קרבים ובאים וכאשר יגיעו – יזעזעו את הממסד הפוליטי. לא עוד יזלזלו בהם פקידים ויתייחסו אליהם כאל מטרד. ומנהיגים פוליטיים שוב לא יעזו להפר הבטחות שנתנו להם, כי הפנתרים האפורים – הלא הם זקני ישראל – יוכלו להכתיב את דרישותיהם למפלגות. בכוח מספרם עתידים הם להיות המפלגה השלישית בגודלה בכנסת. הם יהיו לשון המאזניים בין המערך והליכוד. הם יקבעו מי יהיה ראש הממשלה. הם לא יזדקקו לשתדלנים שייחזרו על פתחי הח"כים. נציגי הפנתרים האפורים ישבו בכנסת וידברו בשם עצמם, ואוי למפלגה שתאטום אוזניה.

האם זה הזיון־שווא או תחזית מבוססת, העשויה להתגשם בקרוב? האומנם תוכל רשימת גימלאים וקשישים לזכות ב־10־12 מושבים בבחירות לכנסת, כפי שטוענים כמה מיוזמיה?

נתוני הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה מלמדים, כי בסוף 1984 הגיע מספר האנשים בישראל שגילם 65 ויותר ל־367,100, בהם 343,500 יהודים. רבים מהם סובלים ממחלות ומגבלות גופניות ונפשיות, שלא יאפשרו להם להשתתף בבחירות לכנסת. דברים אלה אמורים בעיקר בבני 75 ומעלה, שמספרם הוא כ־100,000. מלבד זאת, יש להביא בחשבון את שמרנותם של הזקנים. הם נאמנים בדרך כלל למפלגותיהם ולדעות שהחזיקו בהן כל ימיהם. ולא בנקל ישנו את הצבעתם. לכן אין להניח שרשימת גמלאים תוכל למצות את כל הכוח המספרי של הזקנים בארץ. אבל אפילו תקבל הרשימה רק רבע מקולות הזקנים עד גיל 75, היא עתידה לזכות בארבעה מושבים בכנסת. ובמאזן הפוליטי הקיים זהו כוח שאין לזלזל בו.

איך ינהגו הקשישים ביום הבחירות? התשובה מותנית במידה רבה בהתנהגותו של הממסד הפוליטי. ככל שיכביד על הזקנים ויטיל עליהם גזרות, שישחקו עוד ועוד את הכנסתם, כן יתחזק המניע שלהם לתמוך ברשימה עצמאית.

טוענים נגד הגמלאים, כי לא רק הם סובלים מהפחתת הכנסה. כל השכירים במשק נושאים בנטל ההבראה הכלכלית. שכרם של כל השכירים נשחק וכולם נאלצים לשלם היום יותר בעד בריאות, חינוך ושירותי רווחה אחרים. אבל בעלי הטענות האלה מתעלמים מכך, שרמת ההכנסה הממוצעת של הגמלאים נמוכה מזו של רוב השכירים. לכן שחיקת ההכנסה פוגעת בהם יותר מאשר באחרים. ואם לא די בכך, מנסה הממשלה להטיל על הגימלאים נטל מיוחד. למשל: ביטול תוספות הוותק למקבלי דמי ביטוח־לאומי וגביית מס־הכנסה מקצבות הזיקנה. בתקופת עבודתו, שילם השכיר מס גם בעד הכספים שהופרשו ממשכורתו למוסד לביטוח־לאומי, וכאשר הגיעה שעתו לקבל קצבת זיקנה שוב מבקשים לגבות ממנו מס.

זקנים רבים חשים, כי הממשלה מנסה לגזול את כבשת הרש. אמנם הכנסתם מספקת כדי שלא ימותו ברעב, אבל היא קטנה מדי בשביל מי שרוצה לחיות בכבוד. תחושת המרירות בקרב הגמלאים הולכת וגוברת והממסד הפוליטי ישגה שגיאה חמורה אם יתעלם ממנה. עד היום נטו המפלגות לזלזל בזקנים כקבוצת לחץ פוליטית. רבים מהזקנים חלשים וחולים, חסרי מרץ ורוח לחימה. הם הורגלו לספוג מכות ולהשלים עם גורלם. הם לא ישברו דלתות, כי אין להם כוח; הם לא יפגינו ברחובות, כי קשה להם ללכת.

בחברה שבה רק הצועק־צודק, לא נשמע כמעט קולם של הזקנים. אבל מצוקה כלכלית עשויה להיות תמריץ להצבעת מחאה של הזקנים. אי־יכולתם לשלם בשביל המזון והחשמל, או אפילו בשביל מתנה לנכדיהם, עלולה לערער את נאמנותם המסורתית למפלגתם. יש להם דיוויזיות של מצביעים־בכוח וטענותיהם צודקות. ובבוא יום הבחירות, עלולות המפלגות לגלות שהפנתרים האפורים אינם נמרים של נייר.

כבשת הרש

מאת גדעון בן־ישראל

הפנייה היא אל ראש הממשלה, ועניינה שמירה על ציבור הגמלאים מפני פגיעה נוספת

בישיבת המועצה הכלכלית חברתית, שהתקיימה לפני זמן־מה פניתי אליך בקריאה להזהיר, כי לא תיתן ידך לפגיעה בציבור הגימלאים. אכן, דייקת בתשובתך כי עדיין לא היתה כל פגיעה ממשית, שכן הגזירות טרם התממשו (למעט תקופה קצרה, מכוח צווי־חירום), אך זאת רק משום שהליכי החקיקה עדיין לא הסתיימו, עקב התנגדות ההסתדרות שנתמכה על־ידי רבים מחברי הכנסת בכלל ובוועדת הכספים בפרט. אולם ספק אם גימלאים רבים יודעים, שברגע זה הגזירות אינן מופעלות הלכה למעשה.

בדעתי את רגישותך למצוקת הגימלאים, שרובם נמנים עם החלק החלש בחברה, אני רוצה להביע את אמונתי, כי לא יינתן לשר האוצר לייישם כלפי הגימלאים את תפיסתו, לפיה „התכנית הכלכלית לא נועדה לעשות צדק חברתי", ולפגוע בהם.

ראש הממשלה, רבבות הגימלאים חיים בחרדה מפני הבאות. על כן נחוצה הודעה מוסמכת שלך, על דעת הממשלה, כי הגימלאים לא ייפגעו, כדי להחזיר להם את האמון שהתערער, את זכותם לקיום כבני המדינה ואת שלוות נפשם שהיא כה חיונית לבני הגיל השלישי.

הגימלה המרבית המהווה כיום כ־70 אחוז מהשכר. עקב ריבוי המרכיבים במשכורת שאינם מוגדרים כבר לצורך פנסיה, מקבל אדם הנהנה מגימלה מקסימלית רק כ־42 אחוז משכרו, המתייחסת לתקופת עבודתו. הדבר בא לידי ביטוי באופן בולט בעצם התרכזותם של הגימלאים בעשירונים התחתונים מבחינת שיעור הכנסתם. כ־50 אחוז מהגימלאים נמנים עם שלושת העשירונים התחתונים, ו־85 אחוזים מהם שייכים לחציון התחתון.

ציבור הגימלאים הוא אחת הקבוצות הראשונות שנפגעות באופן ישיר מהגזרות הסוציאליות למשרדי הממשלה וייקור השירותים הציבוריים, כגון התחבורה הציבורית והלחם ב־25 אחוז כעת, וכאילו לא די בכך – מנסים להטיל על הגימלאים גם גזרות ישירות.

הצעת החוק להטלת מס־הכנסה על קצבאות הזיקנה של הביטוח הלאומי – חוק זה, המכוון לציבור שכירים מוגדר, שעבר את גיל ה־70 (גברים) ו־65 (נשים), אינו אמור לחול על מקבלי קיצבה עצמאים, ולא על פנסיונרים המבוטחים „בביטוח מנהלים" או בקופות הגמל של הבנקים, במקום ההפרשות המקבילות לפנסיה. יש לזכור, כי מדובר בחסכון אשר מלוא המס כבר שולם עליו במרוצת שנות העבודה – כלומר, יש בכך כפל מס. גזירה זו הופעלה בתחילה במסגרת תקנות שעת החרום, והיא עוברת הליכי חקיקה. החוק, כאמור, מחייב תקנות, הזקוקות לאישור ועדת הכספים של הכנסת. אם אכן יתקבל אישור זה, יחודש ניכוי המס מקצבאות הגימלאים. אסור לשכוח, שבשביל מבוטחים רבים קיצבת הביטוח הלאומי מהווה את עיקר החסכון; אך למרבה האירוניה, החוק הפוגע פגיעה בנכסי הציבור אינו חל על קצבת הביטוח הלאומי, שהרי המוסד לביטוח לאומי אינו נחשב לקופת־גמל, כמשמעותה בפקודות מס־הכנסה המעוגנות בחוק הנ"ל.

מניתוח הצעת התקציב שהגישה הממשלה לקריאה הראשונה מסתבר, כי יש החלטה שתפגע פגיעה בציבור הגימלאים, הקטנת תוספת הוותק הניתנת בהתאם לחוק, למי שהיה מבוטח יותר מ־10 שנים בביטוח הלאומי,

(המשך בעמ' 8)

צוואתה של צפורה / ח—גי

אני קורא שוב ושוב את דבריה של צפורה בירמן המכוונים גם אלי, כקריאה אבודה מקיבוץ תל־חי בביאליסטוק, בחודש אפריל שנת 1943: „...זה גורלנו לכפר על חטאי הדורות הקודמים... עתה נגזר עלינו להיאלם לנצח... אפילו לקבר ישראל לא יבואו עצמותינו... יודעים אנו: העם היהודי לא ייכחד. הוא יקום לתחיה, יגדל ויפרח וינקום דמנו השפוך..."

להלן היא פונה „אליכם חברים באשר אתם שם" ומצווה: „אתם אחראים לנקם. יומם ולילה, אל דמי לכם מצו הנקם, נקם הדם השפוך, כשם שאין דמי לנו, פנים אל פנים עם המוות".

אך הדברים מופנים אל כל קורא בהם, ללא הגבלת זמן ומקום: „ארור האיש אשר יקרא זאת, ייאנח וישוב למלאכת יומו. ארור האיש אשר יגיר דמעות וספד לנשמותינו ואמר: די". כלומר, לא זאת היא מבקשת: „אף אנו לא ספדנו להורינו. דמומים ומחרישים ראינו מוטלות גוויותיהם של יקירינו שנוהו כבלבים".

ובכן, מה מבקשת צפורה? אך זאת: „נקם, ללא רחמים... זוהי דרישתנו, דרישת כולנו... לנקם אנו קוראים אתכם, אתם שלא נתייסרתם בגיהנום של היטלר...

ושורות אחרונות שם „...לא תרגענה מנוח עצמותינו המרוסקות, הפזורות בכל קצווי אירופה, לא יהי דמי לאפר גוויותינו הנודע לרוח עד אם תנקמו את נקמתנו. זכרו זאת ועשה: בקשתנו היא – חובתכם היא".

★

קשה לומר לצפורה, והיא איננה זה 43 שנים, כי ביקשה מראש את הלא אפשר. העמים הגדולים נקמו. היה נקם לנינגרד בברלין והיה נקם קובנטרי בדרזדן ונקם שיירות השבי הגרמניות בשלגי סטלינגרד וסופה מתגלגלת של גייסות כובשים בחוצות הערים הנכבשות. המנצחים עוללו לגרמניה מעט ממה שזו עוללה להם. והיה משפט נירנברג ומשפטים אחרים שהסתיימו בגרדום.

אך עד מהרה החלה „המלחמה הקרה" בין המנצחים והתפייסות עם המנוצחים בברית־ורשה ובברית־האטלנטית. ו„החיים העושים את שלהם".

הנקם הגדול, הנתבע בצוואתה של צפורה, לא התרחש. שורה אחת של ביאליק ב„על השחיטה" מנעה בעדו. כן, היו פה ושם תופעות של נקם מצד ניצולים וכן כמעשה ידי לוחמים מארץ־ישראל שהגיעו בשלהי המלחמה. לא חמת נקם גורפת. הללו פעלו כמעט לפי רשימות אישיות, פה ושם.

היו שקראו לנקם ב„דיוק מתימטי" ואמרו: „מה שהם עשו לנו עלינו לעשות להם אחרת אין זכות קיום לעם הזה". אחרים השיבו: „אם רק נעשה נהיה דומים לגרמנים". תכניות סכניות שהעלו בתקופת הדמדומים ההיא נבלמו מיד. אומרת רות בונדי: „אילו הנקם היה מחזיר ילד אחד, הייתי אומרת שיש לזה טעם".

לא היה נקם כתביעתה של צפורה. יצחק קצנלסון כתב לפני הירצחו את „יומן ויטל". אין מגילת קינה נוראה ממנה. אף הוא, ירמיהו ההרוג, משוכנע בהתרחשות מענישה שתכלה את גרמניה. ב־28 באוגוסט 1943 הוא כותב ביומנו העברי: „הן זה עם התועבה מוזהם הנפש יאבד, על כל מיליוניו יאבד, ובקרוב, עד אחרון רוצחיו... בשל ישראל שאול תרד, בשל העם אשר הרגת משום שהיה כה קל להרגו, את כולו, על זקניו, נעריו, נשיו וטפו – עד אחד... צל טרבלינקי, קבר ההרוג הגדול, קבר עם ישראל כולו – ילווה אותך שאולה. עם אשמדאים ונבזי כל הקשם..."

„יד האידיאה" תהיה בו ב„עם היטלר", רוח בית מדרשה השרוף, רוח ישראל איתנה, רוח הנצחים תהיה בך לכלותך, להכריתך מן החיים, גם זכר לא יהיה לך..."

★

הכל, כידוע, התרחש אחרת. תביעתה האחרונה של צפורה לא נתקיימה בידנו כשם שתחזיתו של המקונן הגדול הוכחשה אף היא אלא אם כן מדובר בעונש מטפיסי המחריב את גרמניה ואין הדבר נראה: „נקמת בית־המדרש השרוף". בינתיים, גרמניה עשירה ופורחת וישראל עודה רוחצת בדמים. מרירות וחרון באין־נקם אפשרי מילכדו רבים בתחושת חטא נמשכת. החיים הישראליים כפו על הפרט ועל הכלל הסתגלויות אישיות ופוליטיות שהגבירו את תחושת הגועל כמו בפרשת השילומים. „מה שלא תעשה, אתה דפוק ומגועל".

אנשים התקשו לדעת מהו קו־ההגנה שלהם ומה עליהם לעשות למען טובת המדינה. מייצאי תפוזים ופוספטים נבעתו למראה פרחים שנשלחו לגרמניה והיא קפואה ומושלגת, ערב חג המולד. המאמרים החריפים ביותר נגד המגע עם גרמניה הודפסו במכונות רוטציה משוכללות, תוצרתה בכספי השילומים. מלחים ישראלים ששהו בספינות הים הבלטי, היוצרות את צי־הסוחר הישראלי, התגוררו עם נערות גרמניות שאהבו אותם. הן נתפסו בעיניהם כחופות מפשע משום שהיו ילדות בסוף המלחמה. אז אולי לא הרבו לחשוב על כך, כי „החיים עשו את שלהם" הן התקשטו במזכרות ישראליות, גם בסיכת הצ"ע.

והיו פה אנשים שלא ידעו שהמלחמה נגמרה כאותם חיילים יפניים בג'ונגל, והמשיכו להילחם, כקנאים מורדי אור, נגד וגנר ושטראוס... העם חדל לייעץ לבניו כיצד עליהם לנהוג האנשים בארץ מתוך ברירות מוחלטות את ההיפך הגמור. יכולת רק לחיות מתוך אצילות כלשהי את הסתירות.

והיו שאמרו, כי אין שום משמעות לנקם, ולחרם, כי כל שתעשה מתגמד אל מול הקורות, ופנו אל תהליכי הזדככות ונחמה הקשורים בתחיית ישראל בארצו כאל המוצא היחיד המאפשר את החיים.

★

משפט אייכמן בירושלים לא היה מעשה נקם, אלא מעשה המתחייב מקשרי החסד והדין המקיימים את התרבויות. ב־1961 הונח קצת לישראל ממלחמותיה והארץ היתה נכונה לחשבון־הנפש ההוא. אז גם ניתנה בראשונה רשות הדיבור לקבוצה המקופחת ביותר והאילמת ביותר בתוככי ישראל. אומה שלמה שהביטה לאחור לא הפכה לנציב־מלח, רק למדה בדרך הקשה את הקורות וקבעה את חוק־המשפט. על אף היותו משפט כולל והיסטורי של גרמניה הנאצית, לא היה זה משפט סבלי, אלא הליך עניני ומהדריך בבית־דין פתוח.

חלפו עשרים וחמש שנים. כעת אתה מתקשה לדעת מה יהיה. ובקרוב ייערך כאן המשפט השני וכנראה האחרון בתולדות הארץ. זה לא הרבה. לא רצוי לראות במשפט דמיאניוק שיכפול זהה של הראשון, באשר מדובר ב„ראש קטן", כביכול. אם תובה אסכתנו, יזכר כי לא בכדי הוענק לו הכינוי „איוון האיום" בפי מעוניו ונרצחיו.

אך הפעם קשה שלא לחוש במשהו שונה המתרחש בארץ. אתה חש פה ושם באיזו נימה מוזרה וצורמת כאילו מדובר בטעות כלשהי, כאילו הובא האיש הלא נכון אל הארץ הלא נכונה בזמן הלא מתאים. למה היינו צריכים אותו כאן ועכשיו? אתה שומע, כאילו לא די לנו בשאר צרותינו ועלינו לעסוק גם בו. למשמע דברים אלה, נדמה לך כאילו עייפה ישראל לחיות בבת אחת זמנים וגדולות, כאילו מתקשה היא „לחשוב וגם לחצות את הכביש" בו־זמנית וכאילו אכן, יכולה היא להימנע מהמשפט הזה הקשור בטרבלינקה.

בית־המשפט האמריקאי שהסגירו לישראל חשב, כנראה, אחרת וראה בה מדינה המייצגת את הצד התובע בעולם. „לא חטיפה מבואנוס־איירס, אלא הסגרה תקינה לפי הנוהל." משהו כמעט „ציוני". מדינת עם־ישראל.

אך היתה רוח אחרת מסביב ובצד דברי אירוניה שנונה ובריזה אתה קורא גם פיליטונים ובדיחות ופסוקי הזמור מגרשם לבדי עד שאתה מצטער לרגע כי האוקראיני הזה הובא לכאן בתקופה כה מחורבנת לרוח ישראל.

★

כן, בין אייכמן לדמיאניוק הופיע כאן כהנא. הוא עדיין לא גירש מכאן ערבי אחד אך כבר הרעיל והסריח ארץ ומלואה וכבר הזכין את הגזענות־השוות, כביכול, בלב שוטים וקנאים וכפה על הכלל דברי הסבר וגזל כרבים את קדושת הזכרון ואת הזכות הבלעדית לנזור הקוצים, כי „מה ההבדל בין דבריו וכוונותיו לבין מעשיהם של ההם שמה..." כן, גם את הזוועה הזאת, שאף היא ילידת השריפה ההיא, אתה חייב להביא בחשבון כאשר אתה מבקש להתפנות למשפט טרבלינקה.

ושמענו „יודאונאצים" ו„ערבים החוצה" על משקל „יודן ראוס" ב„עמוד העץ" של טוביל־מיטלפונקט וראית נערים ונערות באים להזדהות לאום אלי־פאתם וטלאי צהוב על חולצותיהם, „וגורל מסביב התוה ונורא כאר"".

אולי לכן ירד על ישראל משפטו של „איוון האיום" דווקא בשעה הנבוכה ביותר בתולדותיה, בהיותה מתבקשת להבין עד תום את משמעות הדברים ואת פירושי הבלים. האיש כבר פה. לו יהי זה משפט קצר ועניני ומוגבל בהיקפו. כיטה נכון והכרחי. ורצוי שיסקרוהו פה הצעירים ביותר בקרב העתי"אים השודדים.

صكنا من الاصل

صكنا من الاجل

מכתבים למערכת דבר

התנועה הקיבוצית ור"ג 13 הוועדים

בעתונכם מיום 18.2 ממשיך חבר קיבוץ בהסתה הישנה כנגד הה' פרץ בנמל אשדוד, אוברקוביץ בחברת החשמל והה' בן־אהרון, מזכ"ל ההסתדרות לשעבר.

הזמנים שעברו היו צריכים לתת לה' רוזנטל מקיבוץ רמת דוד איזו שהיא פרספקטיבה, אבל לא כילים כמו „יר"ד מתנשא ובלתי אחראי" „שלטון מדומה של 13 ועדים" מקשטים לתפארה את מכתבו של רוזנטל.

אכן פרץ, אוברקוביץ וקוקה פעלו במרץ ואולי במרץ יתר לשיפור תנאי העבודה והשכר של העובדים וכך בן־אהרון. מה עוד פשעו איני יודע. אני יודע מה לא עשו, לא קנו את חברת את"א, מכרו מניות, העבירו כספי לחו"ל ואחר כך זרקו את עובדיה כסמרטוט. לא מכרו בתים שלא היו על אדמה שלא נבראה, הבריחו כספים לחו"ל ואחר כך ברחו לשם עצמם. לא שיחקו משחקים בבספם של הקיבוצים, או בכספי הוועדים.

ההסתה הפראית נגד העובדים וועדי העובדים הצליחה והיתה מסך עשן שמאחריו פעלו הארליכים, הפלסנרים והארידורים כבובות על חוטים של אייזנברג ודומיו.

אם ההסבר התאוותי לפעולתו של אייזנברג יכול להימצא אצל מרקס ולנין (אימפריאליזם - קפיטליזם) ולא אצל סמואלסון זה מפני שאייזנברג וחבריו בחרו לפעול כמו קפיטליסטים של מרקס־לנין ולא כמו קפיטליזם של סמואלסון לא מפני שמרקס־לנין עולים כבלכלנים על סמואלסון.

כבר לפני עשרות שנים קבעו כלכלנים מרכסיסטים שאיים של חברה קיבוצית לא יוכלו להתקיים בחברה קפיטליסטית טורפנית ואכן אנחנו רואים לפנינו תהליך של הסלמה שבו החברה בהנהגתם של ארליכים, ארידורים ואייזנברגים פוגעת ומשבשת את עצם הקיום הכלכלי של התנועה הקיבוצית. חברי הקבוצות האוטופיות הללו מסתגרים בבתיהם ומסתייגים מהחברה שפוגעת בהם בצורה כה צינית וטורפנית וגלגל הוזר ומסלים. ואכן כבר הקבוצות האוטופיות האחרות בעולם עברו תהליך זה וראו להיכן הגיעו.

האינטרס הקיומי של התנועה הקיבוצית הוא עם רוברקוביץ, פרץ, בן־אהרון וקוקה. במידה והתנועה הקיבוצית תמצא דרך לשכנע אותי, השכיר העירוני, שיחד אתי הם פועלים להקמת חברה צודקת – משהו כמו צפון־אירופה הנוכחי ולא כמו תאילנד, פיליפינים או קובה של תחילת המאה אני אלך אתם ולקראתם דרך ארוכה. לטובתי. אם הקיבוצים יפעלו כפירמות כלכליות במערכת ארידורית־אייזנברגית לא תהיה להם תקומה.

הצבר ההון של הקיבוצים נבע משני גורמים: האחד והראשון חריצותם, יעילותם וחכמתם והשני רצונם ושאיפתם של מנהיגי תנועת העבודה לתמוך בהם כבסיס לחברת אנוש טובה יותר. אם וכאשר ייפסק הגורם השני יטרפו הקיבוצים כפי שנטרפו פועלי אתא, משתכני קלרין ומניות ורכוש „צים". זו לא נבואה, אנחנו רואים את התהליך לנגד עינינו.

התנועה הקיבוצית ושלושה עשר הוועדים הגדולים יכולים ביחד לבנות או לנסות לבנות עולם טוב יותר. לכל אחד לחוד צפוי הגורל שאייזנברג, משרתיו ודומיהם מייעדים לפועל ולאיכר הדרום מזרח אסיאתי. יקח דב רוזנטל מקיבוץ רמת דוד את זאת לתשומת ליבו.

ברוך רוזן
פתח תקוה

להילחם בתוך הממשלה

לאחרונה, נשמעים במפלגת העבודה, קולות התובעים לפרק את ממשלת האחדות הלאומית. גם אם נרשה לעצמנו להפר הסכם בין־מפלגתי עם כל הקשור בכך מבחינת אמינות פוליטית ונפעל מתוך חשבון פוליטי קר צמודים לסיסמה שהמטרה מקדשת את האמצעים, גם אז צעד זה עלול להתברר כמקסם־שווא.

לאחר פירוק ממשלת האחדות הלאומית צריך יהיה מוקדם או מאוחר ללכת לבוחר ולבקש את אמונו. ומה יקרה אז? מי לידינו יתקע, שתוצאות הבחירות יעניקו רוב מוחץ למפלגת העבודה ואפשר יהיה להקים ממשלה בראשות מפלגת העבודה, שתוכל לא רק לקום אלא גם להאריך ימים, להוציא את ארבע השנים המוקצבות לממשלה על פי החוק.

ממשלת האחדות הלאומית הצליחה אמנם להקטין את האינפלציה אך זאת במחיר פגיעה חמורה, במשק ההסתדרות ובציבורי עובדים גדולים, שלגמרי לא ברור, אם אכן יצביעו בעד מפלגת העבודה.

לצערנו, ספק הוא שאכן כך יתגלגלו העניינים. עם ישראל, כהרגלו, מפצל את קולותיו חלקם למפלגת העבודה, חלקם לליכוד, וחלקם לרסיסי המפלגות הדתיות, ולעוד מספר מפלגות קטנות ורשימות חדשות שנוצרו על בסיס כיתתי־צר או אינטרסים כלכליים חולפים לצרכי הבחירות. ואז, לאחר כל המאמצים להקים ממשלה יציבה בראשות מפלגת העבודה, יגמר העניין בכך ששני הגושים המרכזיים מפלגת העבודה והליכוד לאחר התרוצצות בין המפלגות הדתיות ורסיסי מפלגות אחרות - יגיעו למסקנה, שאחד משני הגושים הגדולים איננו יכול להקים ממשלה, הנהנית מרוב יציב. ואז יצטרכו לחזור ולהתחיל משא ומתן להקמת ממשלת אחדות לאומית שבמרכזה שוב שני הגושים הגדולים.

אם אלה הסיכויים מוטב למרות כל הפגמים שבממשלת האחדות הלאומית, להלחם בתוך הממשלה על קווים ברורים לפעולה ולא יהיה בכך אסון, אם האידיליה בין ראש ממשלת ישראל הח' שמעון פרס לבין שר האוצר תיפגע, ושר האוצר ייאלץ לנהל את המדיניות שלו בלי תמיכה מסיבות של ראש הממשלה.

חילוקי־הדעות בממשלה אמנם, יחריפו, אך בלית ברירה תישאר ממשלת האחדות הלאומית מבלי להקריב את הישגי המדיניות הכלכלית לצרכי בחירות חדשות לבקרים.

יעקב כהן
ראשון לציון

שר העבודה מגיב

התפלאתי לקרוא את מאמרו של חגי אשר „הליכוד נצחון פירוס" (26.2.86) ובעקבות המאמר מתעוררת השאלה האם חגי אשר איננו ער לדיווחי אמצעי התקשורת, או שמא שמיעתו הינה סלקטיבית.

ביטוי לדאגתי למצוקה חברתית ולבעיית האבטלה נתתי לא רק בימים האחרונים כפי שעשו אחרים, ובצורה דמגוגית. החששות קיבלו ביטוי במהלך ישיבות הממשלה ובהופעות הפומביות במשך חודשים רבים. ויש לבדוק מי גילה אדישות ואטימות במשך כל החודשים, ומי נקט באמצעים העומדים לרשותו והתמודד עם הבעיה, ובמידה רבה של הצלחה.

הליכוד גילה עד כה אחריות רבה וגישה ממלכתית הראויה להערכה ולחיקוי על־ידי עמיתים.

משה קצב

רוצה להתכתב

שמי מטיאס דרונג, אני בן 27 ולומד באוניברסיטת בראונשווייג היסטוריה ולשון גרמנית. אני אוסף שטרות, מטבעות ובולים.

אני קורא הרבה ויש לי קשרי ידידות עם מספר אנשים מארצות שונות. אני מדבר אנגלית, ספרדית, קצת דנית ולטינית וכרגע אני לומד תורכית. היות שהייתי פעם אחת בארץ ישראל, הייתי מעוניין לקשור קשרים עם ישראלי בגיל 25 – 35. אם מישהו מעוניין להתכתב אתי, בבקשה לכתוב לכתובת הנ"ל:

Matthias Drung
Am Erzberg 1
3385 Sicute Hotzum
W. Germany

האם מוצדק קיום הרבנות הראשית

כיהודי שומר מצוות, הנני נפגע ומתקומם עד עמקי נשמתי כנגד דברי הבלע הגזעניים שהשמיע הראשון לציון, הרב הראשי מרדכי אליהו. בדברים אלה חיזק הרב אליהו את ידיהם של האנטישמים למיניהם, המפיצים את הכזב הנורא כאילו היהדות היא גזענית מטבעה.

אפילו נאמרו הדברים על ידי רב „סתם", היתה זו תופעה חמורה ביותר. רב בישראל, מעצם היותו שכזה, מחזיק בידיו חלק מן האחריות למורשת היהדות, זאת היא אחריות כבדת משקל, והשימוש בה לרעה הוא חטא שלא יסולח. על אחת כמה וכמה, כאשר הדברים יצאו מפיו של רב ראשי, המתיימר לדבר בשם הכלל.

נשאלת השאלה אם מוצדק המשך קיומה של הרבנות הראשית. יש לזכור, כי עד הדורות האחרונים כלל לא הכירה היהדות מוסד שכזה: גדולי ישראל לדורותיהם לא ביקשו מינוי רשמי מטעם המדינה, לא רצו בו ולא נזקקו לו – הם שאבו את סמכותם מן הציבור היהודי, אשר הכיר בהם, כיבד אותם, נזקק לעצתם וקיבל את מנהיגותם.

מוסד הרבנות הראשית הושתל בעם היהודי על ידי השולטן העותומני, אשר ביקש לחזק את שלטונו על נתיניו היהודים, ולשם כך לקח אחד מהם, מינה אותו לתפקיד „הראשון לציון" או „הרב הראשי". והעניק לו משכורת וסמכויות של פקיד המדינה.

מדוע צריך העם היהודי, במדינתו הריבונית, להוסיף ולקיים שריד של האימפריה העותומנית הרקובה – ובמיוחד כאשר במשרה נשא אדם המעטה חרפה על עם ישראל ועל תורת ישראל?

הבה נשוב למצב הבריא והנורמלי ששרר מאז ומתמיד בעם היהודי, מצב בו לא היו „רבנים ראשיים" והרבנים שאבו את סמכותם מן העם ולא מן המדינה. בטוחני, כי אם הרב אליהו לא יוכל עוד להסתתר מאחורי תואר „הרב הראשי" ימצאו עצמם חיש מהר, הוא ודעותיו הגזעניות, בבדידות לגמרי לא מזהירה.

ד"ר שלמה רוזנבאום־נרקיס
תל־אביב

להיטיב עם המדינה

עם המיפנה שחל בכלכלתנו – ירידת האינפלציה אי־הדפסת כסף וכו' רבה האבטלה, מפעלים חשובים מתמוטטים בהם גם כאלה שהתגאינו בהם כגון אתא, סולל־בונה, מספנות ישראל, מושבים במצוקה עיירות פיתוח בהם גם ישובים העומדים בחזית הראשונה. משפחות רבות נקלעו למצוקה כאשר השקיעו את כל חסכונותיהם ברכישת דירה והקבלנים פשטו את הרגל. כל אלה משוועים לעזרה.

צו השעה הוא להיחלץ לצמיחה ולעזור היכן שנחוץ. רבות ההתלבטויות איך עושים את זאת. ברור, כי אין לחזור לשיטה הישנה ולהפעיל את מכונת הדפוס. בברור זה צודק שר האוצר שלא מוכן להיהפך ככלכלן למרפיס. קופת המדינה עדיין עוד לא התמלאה מכדי שאפשר יהיה לשאוב ממנה את הסכומים הגדולים הנדרשים למטרה הזאת.

למטרה זאת כדאי להקדיש רק מקור אחד ישנו וזה העם. כמה שנים טובות היטיבו עם העם מצצנו את לשד קופת המדינה עד תום. לכן יש להפוך את היוצרות: העם לקח העם יחזיר. לכן יש לפנות אליו בתנופה ובתעמולה רבה להסביר כי החזית הכלכלית לא פחות חשובה מאשר חזיתות רבות בהן עמדנו בכבוד ותרמנו את חלקנו בעין יפה. הגיע העת להיטיב עם המדינה ושהעם ידים את תרומתו בעין־יפה לקרן הצמיחה. והתרומה צריכה להיות בהתאם לגודל המטרה.

ערב אחד או שניים בטלוויזיה במתכונת „הטל־תרום". בראש המפעל החשוב הזה צריכים לעמוד ראש הממשלה ושר־האוצר והנני בטוח, כי אם העם היושב בציון יבין את גודל השעה ויחלץ לעזרה, גם יהודי התפוצות לא יעמדו מן הצד ויירתמו לעזרתנו. באותה ההזדמנות על הבכירים לוותר על כל ההטבות החריגות. כמובן עובדי חב' החשמל וגם יתר החברות שיש בהן הטבות יוצאות דופן.

א. רוזנברג
חולון

מעוניינת להתכתב

צעירה בת 32 מאוסטריה מעוניינת להתכתב עם ישראלים באנגלית וגרמנית

Ingrid Burtsher
Gemeindegut Strasse 14
a-6800 Feldkich
Austria

כבשת הרש

(המשך מעמ' 7)

בשיעור של 2 אחוזים לשנה, עד למקסימום של 50 אחוז מהקיצבה. גזירה זו אמורה לחול על כל הגימלאים, לרבות מקבלי הטבה סוציאלית, תוספת הוותק אף אמורה להתבטל כליל לגבי גימלאים שטרם החלו לקבל את הקיצבה.

גזירה נוספת שתיכננה הממשלה להטיל מתייחסת לקרנות הפנסיה ההסתדרותיות. האוצר מנסה לחייב את קרנות הגמל לגבות מס בתקופה [illegible]. עניין זה נמצא עדיין בבית־הדין לעבודה. הפגיעה המתוכננת משוועת בחומרתה בהשוואה לקופות גמל פרטיות וביטוח מנהלים בבנקים, המוכרות על ידי הממשלה כחסכון ומשוחררות ממיסים.

היכולה תנועת העבודה להשלים עם אפליית ציבור הגימלאים בניגוד לכל ההתחייבויות המפורשות שניתנו להם, רק משום ששר האוצר וחבריו סמוכים ובטוחים ביכולתם לגזול את כבשת הרש, ורק משום שציבור הגימלאים נעדר אמצעי התגוננות כקבוצות חזקות במשק?

בעיית הגימלאים הפכה לאחת הבעיות החברתיות הבאושות ביותר, וכבר נגרם נזק רב שספק אם ניתן לתקנו כליל. עם כל הכבוד לשדולת חברי הכנסת מכל גוני הקשת, אינך צריך להמתין לראש הממשלה וכראש תנועת העבודה לפעולתם, להסרת איום הגזירות המרחף על ציבור הגימלאים.

מן הקל אל הכבד

(המשך מעמ' 7)

הרופאים הפנימיים מתעלמים מההתקדמות שחלה בהשתלות הכבד – השיב ד"ר קם. הוא הוסיף, שהכירורגים הם המציעים להתחיל מיד בהשתלות כבד. אורה נמיר ודן כהן, חברי ועדת העבודה, הדגישו שההחלטה היא עניין רפואי, אולם דאגו להזכיר: מי שאינו מסגל לעצמו את החידושים האחרונים ברפואה, דורך במקום.

ההחלטה היא „רפואית", אבל גם „פוליטית". לא פעם שינו לחצים ציבוריים את סדרי־העדיפויות של הממסד הרפואי. בשנות השלושים היה רוזוולט המשותק נשיא, וארה"ב התגייסה למלחמה בפוליו. כאשר הודיעו כי הנסיוב נגד פוליו נוסה ונתגלה כיעיל, אנשים רקדו ברחובות. הם חשו ש„העם האמריקאי ניצח". בשנות הארבעים התמקדו בארה"ב במלחמה בסרטן; בשנות מלחמת העולם השנייה נשלחו סרבני־גיוס לעבודה בבתי־חולים פסיכיאטריים של הממשלה, ופרסמו אחר־כך את התרשמויותיהם. התוצאה היתה פריצה בדרך הטיפול בחולי־נפש.

אמריקה העשירה יכולה להרשות לעצמה הקצאת משאבים כספיים רפואיים כתוצאה מלחצים ציבוריים; האם יכולה גם ישראל העניה לנהוג כך? בגלל העדר משאבים (או בגלל ניצול לא־נכון שלהם) אנו מזניחים את החינוך הטכנולוגי ואת המחקר המדעי. אם נתחיל בהשתלות כבד, נצטרך לוותר על משהו אחר. ואין בטחון שה„משהו" הזה יהיה חשוב פחות.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

קונצרט חגיגי
כל ההכנסות קודש
לידידי בית התפוצות בישראל
ולחוג ידידות תל־השומר.
ג'פרי טייטה
מנצח
קיסבה' וילר
מצו־סופרן
משה מורביץ
כנר
תל־אביב, היכל התרבות
הערב — 9.3.86, 6.30 בערב

קונצרט מיוחד
במסגרת
„שבוע האמן הצעיר"
בשיתוף
קרן התרבות אמריקה־ישראל
מאיר מינסקי
מנצח
הלל צורי
צ'לן
בני קריינפסקי
נגן כלי־הקשה
תל־אביב, היכל התרבות
יום ד', 12.3.86, 8.30 בערב

קונצרט למנויים מס' 6
זובין מהטה
מנצח
שלמה מינץ
כנר
תל־אביב, היכל התרבות. 8.30 בערב
סדרה 1: מוצ"ש, 15.3.86
סדרה 2: יום א', 16.3.86
סדרה 3: יום ב', 17.3.86
סדרה 4: יום ג', 18.3.86
סדרה 5: יום ד', 19.3.86
סדרה 6: יום ה', 20.3.86

קונצרט למנויים מס' 6
זובין מהטה
מנצח
אורי פיאנקה
כנר
ירושלים בנייני האומה
מוצ"ש, 22.3.86, 8.30 בערב
רסיטל
(מס' 2 בסדרת רסיטלים)
מרילין הורן
מצו־סופרן
מרטין כץ
פסנתרן
בתכנית מיצירות:
ארנה, ביזה, דה פאלה, הנדל, פרסל, רוסיני, שוברט
תל־אביב, היכל התרבות
מוצ"ש, 22.3.86, 8.30 בערב

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

קונצרטים מיוחדים — חגיגיים
ורדי – רקויאם
זובין מהטה
מנצח
מונסרת קאבייה, סופרנו
מרילין הורן, מצו־סופרנו
ניל וילסון, טנור
יאקו ריהאנן, בס
מקהלת „גכינגר קאנטוריי" משטוטגארט
תל־אביב, היכל התרבות ע"ש פרדריק ר' מאן
יום רביעי, 26.3.86 בשעה 8.30 בערב
יום חמישי, 27.3.86 בשעה 8.30 בערב

כרטיסים מסחר 10.3.86
בתל־אביב: בקופת התזמורת, היכל התרבות, בכל יום בשעות 10—1, 5—7, בימי ו' 10—1 בלבד וב„קסטל" רחוב אבן גבירול 153 טלפון (03)444725.
בחיפה: במשרד התזמורת, בית הקרנות, בימים א, ב, ד, ה, בשעות 10—2, ביום ו' 10—1, ביום ג' 4—7.
בירושלים: במשרד „קלעים" רח' שמאי 8, בכל יום בשעות 9—1, 4—7, בימי ו' 9—1 בלבד.
הנחה למנויי התזמורת לפי תלוש 104.

רכוש ספר
מספרית
דבר

מודיעין

בתי קולנוע

תל־אביב
אסתר: סוניה האדומה 9.30, 7.15
אורלי: הספינה שטה 9.30, 7.15, 4.15
אלנבי: מלכודת קטלנית 9.30, 7.30, 5
בן־יהודה: טום בוי 9.30, 7.15, 4.35
גורדון: בחור בי 9.30, 7.15, 4.30
גת: פעמיים במשך החיים 9.30, 7.15
דקל: לילות לבנים 9.30, 7.30, 5
דרייב־אין: קומנדו 9.30, 7.15
חצות – אישה ללא גבר
הוד: משאלת מוות III 9.30, 7.15
בית ליסין: רונה 11.15
חן 1: שנת הדרקון 9.40, 7, 4.15
חן 2: גלגלי תהילה 9.45, 7.20, 5
חן 3: סיפורה של מארי 9.45, 7.20, 5
חן 4: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.45, 7.20, 4.45, 1.30
חן 5: רומן על בטוח 9.40, 7, 4.45, 1.30, 10.30
לימור: הכבוד של פריצי 9.30, 7
לב 1: מסורה 9.30, 7.30
לב 2: בתי וקלייד 9.40, 7.30
מוזיאון תל־אביב: סהרורים 9.30, 7.15
מוגרבי: סילברדו 9.30, 7.00
מקסים: קומנדו 9.30, 7.15
סינמה 1: רוקי 4 9.30, 7.15, 4.30
סינמה 2: חזרה לעתיד 9.30, 7.15, 4.15
סמדר: להב משונן 9.30, 7.15
פאר: מסע עסקים של אבא 9.30, 7, 4.15
פריז: חבורת הזאבים 9.30, 7.15
צוותא: חנוכה בירושלים 8.30, 8.15
8/ גגוע+במקום חלום 8.45
צפון: ראן 9.30, 6.15
תכלת – רמת־אביב: אמדיאוס 6.30
התפוז המכני 9.30
שחף: המאהב 9.30, 7.15
תבלת: אני אוהב אותך כרמן 9.30, 7.15 4.30
תל־אביב: לחיות ולמות בלוס אנג'לס 9.30, 7.15, 4.30

יפו
העיריה הישראלית: גוסטבסטרס 9.50

ירושלים
אדיסון: משאלת מוות III 9, 7, 4.30
אורגיל: סגור לרגל שיפוצים
אורנע: סוחר עם כבוד 9, 7, 4.30
בית אגרון: רמבו 4 / מוסקה 5.45
מ.א.ש. 8 / בית הזוזות 10
חבת – כלבי הקש
בנייני האומה: מסע עסקים של אבא 9.15, 6.45
הבירה: לילות לבנים 9.15, 6.45, 4.15
גיל אור: פעמים במשך החיים 9, 7, 4
כפיר: רוקי 4 – 9, 7, 4.30
כפור: בחור בי 9.15, 7
עדן: להב משונן 9, 7 4.30
רון: המאהב 9, 6.45, 4.30
סינמטק: ראן 9, 6

חיפה
אורה: המאהב 9.15, 7
אורלי: שנת הדרקון 9.15, 6.30
אמפי־תאטרון: מלכודת קטלנית 9.15, 7
ארמון: סוניה האדומה 9, 6.45, 4.30
עצמון: המפתח 9, 7
חן: סלון אבל בוהלות 9, 6.45, 4.30
פאר: הרבה ולא כלום 9, 6.30, 4
קריאה: קאוס 9, 6
רבגר 1: אני אוהב אותך כרמן 9.15, 7, 4.30
רבגר 2: לילות לבנים 9.15, 6.30, 3.45
רון: רוקי 4 – 9.15, 7
שביט, הר הכרמל: ראן 9.30, 6
שמש: מכרה 9, 7

קרית־ביאליק
כפיר: לילות לבנים 9.15, 7
כביר: תפילה למות 9.15, 7

קרית־חיים
בית העם: רוקי 4 9.15, 7
היכל: מלכודת קטלנית 9.15, 7

קרית־ים
ציצק: שושנת קהיר הסגולה 9.15, 7

קרית־מוצקין
אורות: חזרה לעתיד 9.15, 7

אשדוד
אסתר: אקסטזה 9.15, 7
אשדוד: בעל אחד יותר מדי 9.30, 7.15

אשקלון
אסתר: יער האיזמרגד 9.30, 7.30, 4.30
מאיר: רוקי 4 9.30, 7.15
רחל: ברדי 9.30, 7.15

באר־שבע
חן: חזרה לעתיד 9.15, 7.15

בת־ים
אורנים: חזרה לעתיד 9.30 7.15
עצמאות: רוקי 4 – 9.30, 7.15 4.30

הרצליה
מלון דניאל –
מקום בלב 9.30, 7.15
היכל: המאהב – 9.30, 7.15, 4.30

חולון
ארמון: גולאג 9.30, 7.15, 5
מגדלה: הרבה ולא כלום 9.30, 7
מתנ"ס, קרית שרת:
אגם הברבורים 9, 7
סביון: משאלת מוות III 9.30, 7.15
ריבה: הכבוד של פריצי 9.30, 7

טבריה
אביב: רוקי 4 – 9.30, 7.15

כפר־סבא
עמל: רוקי 4 – 9.15, 7 / 5 הגונים
חן: ברדי 4 9.15, 7

לוד
אורלי: רוקי 4 – 9.30, 7.15
בית זית: בי"ס לאסירים מתחילים 9.30, 7.15

נהריה
הוד: מוסלם 9.15, 7.15

נתניה
סמדר: קומנדו 9.15, 7, 5
אסתר: רוקי 4 – 9.15, 7
שרון: סילברדו 9.30, 7, 4.30

פתח־תקוה
שלום: משאלת מוות III 9.30, 7.15

קרית־שמונה
שמיר: תפילה למות 9.30, 7.15

קרית־מלאכי
צבנית: יער האיזמרגד 9.30, 7.15

ראשון־לציון
מכבי: שנת הדרקון – 9.30, 7
ראשון: תלמידה מהמכללה 9.15, 7.15

רחובות
בית העם:
תגאים של חיבה – 8
הוד: שנת הדרקון 9.30, 7
חן: קומנדו 9.15, 7

רמת־גן וגבעתיים
אראוס: מי מפחד מהשכן ממול 9.30, 7.15
ארמון: תפילה למות 9.30, 7.15, 5
לילי: הכבוד של פריצי 9.30, 7
הדר: רוקי 4 – 9.30, 7.15
רבגן 1: פעמיים במשך החיים 9.40, 7.30, 5
רבגן 2: סיפורה של מארי 9.40, 7.30, 5
רבגן 3: שנת הדרקון 9.30, 6.30, 4.15
רבגן 4: להב משונן 9.45, 7.20, 5
שביב: גירושין נוסח הוליווד 9.30, 7.15

רמת־השרון
כוכב: גנבים מתוך לזוף 7 / למות בעד תשוקה 9.30

רעננה
אורות: הנוקם 8.30

רמלה
אורך: רוקי 4 9.30, 7.15

דבר
של היום הוא דבר חדש

טלוויזיה

5.30 „תבל ומלואה" – פרק שישי: „המדבריות הלוהטים". המדבריות נמצאים בשני אזורים רחבים משני צדי קו המשווה. כיצד פתרו בעלי החיים באזורים אלה את בעיות החום והיובש הקשה?
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 „העמק המדהים" – שם הפרק: „קבר העמק האלמוני" (תרגום ערבי־עברי).
7.00 יומן השבוע (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 עד פופ – מגזין לפופ ולבידור. מנחים: מנחם גרנית ועינת דולב.
9.00 מבט לחדשות ומוסף „שער ראשון".
9.45 „ענוג היא הלילה" – פרק שני: הריביירה הצרפתית. השנה 1925: האמריקאים שנקלעו לצרפת פוגשים אלה את אלה. מסיבות ושתיית אלכוהול אינן מצליחות לכסות את הרגשות הייאוש והאובדן של האנשים שאינם מוצאים את עצמם. דיק וניקול מתעוררים לרוזמארי, שחקנית אמריקאית צעירה, ולתום ברבן, חייל לעת מצוא. לשניים אלה יהיה תפקיד חשוב בהמשך העלילה.
10.40 „מה השאלה?" – תכנית שבועית המוקלטת בהשתתפות קהל במקומות שונים בארץ. הקהל מציג שאלות מענייני דיומא, לפני צוות של משיבים.
11.20 מוסיקה – הזמרת ויקטוריה דה לוס־אנג'לס (סופרנו) מופיעה במבחר שירי־עם בספרדית ובלאדינו. הקונצרט צולם והוקלט במסגרת פסטיבל ישראל בתיאטרון ירושלים, בשנת 1984.
11.50 חדשות

טלוויזיה לימודית

08.15 תלמוד, שנים אוחזין: דיוק.
08.40 בכך לספרות (יסודי): הנמלים הנרצו.
09.00 אנגלית ו'.
09.20 השעה שלנו: דירה להשכיר.
10.10 אנגלית ז'.
10.30 פרפר נחמד: גם אני יכול.
11.00 חשבון ה': כפל בשברים.
11.15 צרפתית.
11.30 גיאוגרפיה ה'-ו': נפט וכמון, מדינות המפרץ.
12.00 ספרות ועל יסודי: דליקה באסם.
1.00 אנגלית י'.
2.00 תהילה לדוד (חלק ב': דרמה תעודית (בשני חלקים) על חייו ופיוטיו של ר' דוד בן אהרן חסין, בן המאה ה-18 אשר במקנאס במרוקו.
2.25 סלם ותעלב: אלכבירה.
3.00 האוניברסיטה הפתוחה: הצוקים: מעולם הביטניה צומח ובעלי חיים: נקודת מבט.
4.00 רחוב סומסום: מלון חדש.
16.30 תיבה 2, פרק י': הבצורת.
5.00 ערב חדש. מנחה רן מרגלית.

רדיו

קול המוסיקה

07.30 מוסיקה מוסיקלית – שוברט: 4 אימפרומפטי אופ. 90 (כ. פראייה); ברהמס: שלישיה בלה מינור לקלרנית, צ'לו ופסנתר (ס. באייר / ה. שיף / ר. בוכבינדר); מוצרט: קונצ'רטו בלה מג'ור לפסנתר ותזמורת, ק. 414 (תז. פילהרמוניה / ו. אשכנזי, סולן ומנצח); ברטוק: מוסיקה לכלי־קשת, כלי נקישה וצ'לסטה (תז. פילדלפיה / י. אורמנדי).
09.30 קונצרט בוקר – באך: סוויטה במי מינור ללאוטה (ג'. וויליאמס, גיטרה); ראמו: המוסיקה הכלית מתוך „אנקריאון" (להקת האמנויות הפורחות); גלוק: „אורפאוס ואורידיקה", מבחר (ק. פריירה, סולנים / המקה. והתז. של פסטיבל גליינבורן / סטידרי); שומאן: סימפוניה מס. 4 ברה מינור (התז. הפיל. בוינה / ג. בוהם).
12.05 אבנים באולפן – שרה פיקמן היימן / ברס ברבן, פסנתר – ווברן: 6 חמות קלות אופ. 3; ווברן: 6 קטעים אופ. 10; רגר: וריאציות ופוגה על נושא של מוצרט, אופ. 132.
13.00 קונצרט צהריים – ויליוס: שיר לפני עלות השחר (הפילהרמוניה של בורנמות); מוצרט: סונטה לפסנתר ולכנור ק. 376 (א. בלום / א. קוסטקי); מונטוורדי: קינתה של אריאדנה (ב. קוקסלבר / מ. ו. אלמנה / ב. של.האוסה דה לנתר / פ. אומרסט / ג. ליאונהרדט, הלפרן; פואמה (ג. לחדאבוב / ש. רבינוביץ, פסנתר); הנדל: 2 אריות מתוך „בקר המכסה" (ל. פואחוסי / ה. דונת / ר. רודינק; (מקה.ותז. של אקדמיה סנטה צציליה / ב. ברבולטמו; ספר: קונצ'רטו לאורגן, 2 כנורות ותזמורת (וו. יעקב / התז.

הסימפ. של רדיו בוואריה / ה. וקסוניא; ג'ורדני: אריה (ב. דולוחנובה, מצו סופרן); שופן: ברקרולה אופ. 60 (ר. ברגבוים, פסנתר); והן ווליאמס: פנטסיה על נעימות מסקס (ג'. לויד וובר, צ'לו); רוניצקי: סונטה לחליל (א. תלמי).
15.05 בין חברים – 2 אהבות גדולות של היידן: 8.3.1961 (נפטר סר תומס ביצ'מא 8.3.1869 (נפטר, ברליוז) (ש.ט.ג).
16.00 קונצרט מנחה – הנדל: מוסיקה מתוך „אלצינה" (סולני הברוק באנגליה / ג'. אליוט גרדינר); היידן: סימפוניה מס. 26 ברה מינור (לאסטרו ארמוניקו / ד. סולוכטנס); מוצרט: קונצ'רטו מס. 3 בסול מג'ור, לכנור, תזמורת (י. פרלמן / הפיל. מוינה / ג' לויין); ברוקנר: סימפוניה מס. 3 ברה מינור (הסימפ. של רדיו פרנקפורט / א. ענבל).
18.30 מוסיקה ליום ראשון – באך: קנטטה מס. 159
20.05 ערב טוב – פרסל: סוויטה לתזמורת ולשוב (ג. שרטמם / ב. פקא מסידנטה: קונצ'רטו בסה מג'ור לחליליות סופרן, תזמורת כלי־קשת וקונטינואו (ב. פסרי / סינט מרטין / א. בראון).
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי – משתתפים: ל. מונה + ב. שמיר, הופרן / א. סורנר, אבוב / ב. ברואר + ר. פרנקל, כנורות / ר. קם + ב. הרסטן, ויולות / ב. הרן, צ'לו / א. וולקוב, פסנתר – שומאן: רומנסות אופ. 94 מס. 2+1 לאבוב ופסנתר; שומאן: סונטה בסה מינור אופ. 105 לכנור ופסנתר; מנדלסון: 6 דואטים אופ. 63; ברוקנר: 20.30 סדרות מוסיקליות בארץ.
23.00 מוסיקה מן העבר הרחוק.

צרפתית למתחילים: שעור מס' 19.
12.05 בערוגות הבושם.
14.06 תכניות לילדים – „זהבה ושלושת הדובים" מאת תלמה אליגון. „בבע הפלאים של נילס הולגרסון הקטן עם אווזי הבר" מאת סלמה לגרלף: לקראת סיזור.
16.05 השבוע שלי (ש.ט.ג).
17.20 האוניברסיטה הפתוחה – „צמיחת המדינות החדשות באפריקה".
19.05 „מחשבת ישראל".
22.05 תפוח ועץ – משפחות שכולות בנות ומשפחות שכולות בנים.

רשת ב'

16.05 עניני חברה ורווחה.
16.05 „שירים וקשורים" – בעריכת יעל בן־יהודה
17.05 עניני משק וכלכלה.
18.06 היום בספורט.
19.35 „עם ישראל".
20.05 „אותר בשבוע".
22.05 תזמורות כלייזמרים – בבקשה.

רשת ג'

19.05 מצעד הפזמונים הלועזיים.
22.05 אורים עתיק.
24.10 פניני ג'ז.

גלי צה"ל

06.30 אוניברסיטה משודרת – הסמט וחיקוי: אנרגיה סולרית מרצה פרופ' ארנון דר.
17.30 כוננות.
17.50 יומן ספורט.
18.05 רדיו ספורט.
20.05 שירי עמים.
21.00 מבט לחדשות.
23.05 מנגינות הלב – עם המוסר הסאאחודעי אפרים סידון וש.ת.ג.
00.05 ציפורי לילה נודדות.

רשת א'

11.30 השכלה ודעת לכל –

סיכוי מחודש למכבי חיפה

- ● בני־יהודה – הפועל ת"א 2:2
- ● מכבי חיפה – כפר־סבא 1:4
- ● מכבי נתניה – שמשון 0:1
- ● באר־שבע – שעריים 0:1
- ● יבנה – הפועל חיפה 1:2
- ● מכבי פ"ת – הפועל י־ם 1:2
- ● מכבי ת"א – מכבי יפו 1:1
- ● הפועל פ"ת – בית"ר י־ם 0:0

שער מדהים של אלי כהן בדקה ה־90 הציל את המוליכה, הפועל ת"א מהפסד בשכונת־התקווה והותיר אותה עם מקדמה של שלוש נקודות בתום השליש השני של המשחקים.

בני־יהודה, שהוליכה ביתרון מרשים 0:2 עד לדקה ה־85, ספגה הלם בסיום ואיבדה שתי נקודות ל"אדומים" (2:2). להפועל ת"א נרשמה, איפוא, תעודת שליש טובה אף שהיתרון שלה צומק במידה רבה.

מכבי חיפה שבה לתמונה עם ארבעה מטווים לרשת הפועל כפ"ס (1:4), שקטעו, אולי, בצורת הבקעה ארוכה של "הירוקים". בני־יהודה וביתר ירושלים (0:0 במשחק־התיקו עם הפועל פ"ת) נותרו הרחק מאחור.

שינוי משמעותי חל בתחתית הטבלה. מכבי יפו (סיימה בתיקו 1:1 עם מכבי ת"א) חלפה מעבר ל"קו האדום" לאחר תקופה ארוכה ודחקה מתחתיה את הפועל ירושלים. ירושלים, שהשיגה נקודה אחת בשמונת המשחקים האחרונים, ספגה הפסד ביתי נוסף מרגלי מכבי פ"ת (2:1).

מבין ארבע הקבוצות, המאבקות נגד הנשירה, זכתה רק יפו בנקודה. הפועל חיפה נוצחה 2:1 ע"י מכבי יבנה, ומכבי שעריים נכנעה בבאר־שבע 1:0. יבנה ומכבי נתניה (גברה 1:0 על שמשון ועצרה את תנופת השמשונים) "ברחו" כלפי מרכז הטבלה.

19 שערים הובקעו במחזור ה־20, שהיווה אטרקציה, בעיקר, בזכות מאות אלפי הדולרים ב"מטורי".

מכב השבת

רוני רוזנטל

הגיע הזמן, רוני. חלוץ הנוער של מכבי חיפה היה צריך לדעת שכדי להצליח עליו להפעיל את כישוריו הטבעיים, משמע – מהירות, כח ושאפתנות. אתמול נוכחו מגיני כפ"ס,

שכאשר רוזנטל פועל קשה מאד לעצור אותו. שני שערים ועוד הכנת מצבי הבקעה לחבריו. גם אחיו הצעיר, ליאור, הבקיע אתמול. יום גדול למשפחת רוזנטל.

● בתחרויות הליגה הלאומית ברוגבי הושגו התוצאות הבאות: הפועל יזרעאל – הפועל גליל־עליון/קרית שמונה 0:26, הפועל כפר־סבא – סכנין חיפה 0:36, ירושלים – הפועל רעננה 3:26

ב־5 דקות הסיום צינן סיני ההתלהבות בשכונת־התקווה

משה סיני קשר הפועל ת"א הצליח בשתי בעיטות קרן מוצלחות בשכונת־התקווה להלוך יחד עם קבוצתו הפועל ת"א תוצאת תיקו מול בני־יהודה ת"א – 2:2 (0:2).

במשך 85 דקות הוליכה בני־יהודה בנקודה – 0:2. בדקה זו נקבעה בעיטת קרן להפועל. סיני שלח כדור מסובב האסיאג שמט את הכדור ולנדאו הכניס מקרוב לרשת – 1:2.

איש מ־6000 הצופים לא האמין שבני־יהודה תאבד את יתרונה אך משה אשכנזי מאן לשרוק לסיום הוסיף דקה למשחק. ואז זכו ה"אדומים" בבעיטת קרן. כולם ידעו שזאת הבעיטה האחרונה במשחק. משה סיני בעט כדור מסובב ואלי כהן המנוסה נגח מקרוב לרשת – 2:2.

הקהל המקומי ושחקני בני־יהודה נראו המומים. אבל שחקני בני־יהודה צריכים להאשים רק את עצמם. שכן בשלבי הסיום הם הם ירדו למגננה.

במחצית הראשונה שיחקו שחקני שכונת־התקווה בשאפתנות רבה. ואכן, כבר בדקה ה־14 הם עלו ליתרון לאחר שאיזנברג קבע מול אלתגר – 0:1. כעבור 4 דקות בעט משה סלמן כדור אויר מ־20 מ' שהגיע לרשת – 0:2.

ה"אדומים" לא שיחקו היטב אך שחקניה לא נשברו והצליחו כאמור לאזן בסוף את התוצאה. ועל כך מגיעות להם מיטב המחמאות.

שפט משה אשכנזי לעיני 6000 צופים בשכונת־התקווה.

מ. לוי

● בני־יהודה ת"א: אסיאג – 5; עלן – 6, חזקיה – 6, ארביב – 6, מגל – 6, א. חיים – 6, סלמן – 6, ציון כהן – 4, גורדנה – 5 (לחוק), איזנברג – 6, בהונרים – 5.
● הפועל ת"א: אלתגר – 4; [illegible] – 5, י. כהן – 5, לפרי – 4, (שלה) שוקרון – 5 (ואנו – 5), עמר – 6, אקסלרוד – 5, סיני – 6, א. כהן – 7, לנדאו – 6, לנדאו – 5.

ירושלים הסתבכה בתחתית לאחר ההפסד הביתי לפ"ת

קבוצת הפועל ירושלים הסתבכה אתמול עמוק בירכתי הטבלה לאחר שנוצחה בביתה ע"י מכבי פ"ת בתוצאה 2:1 (0:1).

האורחים מאם־המושבות לא נזקקו למאמץ יתר כדי לגבור על יריביהם החלשים. הם התבססו על הגנה מתוגברת ששלחה את החלוצים להתקפות מתפרצות.

למרות שהירושלמים שיחקו בשאפתנות רבה, הם ירדו מהמגרש מנוצחים, בעיקר בגלל היעדר חלוצים מסוכנים בשורותיהם.

פתיחת המשחק לא רמזה על העתיד לקרות. שכן כבר בדקה ה־3 עלתה ירושלים ליתרון לאחר שאסיאג הצעיר בעט מקרוב לרשת 0:1.

הפתח־תקואים לא נבהלו וכעבור 10 דקות הם השוו לאחר שזרים יחזאל נגח כדור קרן לרשת – 1:1.

במחצית השניה הוסט רפי כהן לקישור, ואכן כהן היה השחקן הבולט במגרש. בדקה ה־71 הוא חטף כדור במרכז המגרש חלף על־פני 3 שחקנים ומול בולדנו קבע את תוצאת המשחק – 1:2.

שפט יאיר סילינגר לעיני 800 צופים בירושלים.

יעקב גל

● מכבי פ"ת: מרמס – 5; אזובל – 4, פרסלמי – 5, יחזאל – 6, אלי הזואייל – 6; נ. מכנוס – 6, גבריאל – 5, שקשוק – 5 (רבינוביץ 5), מכנוס – 4, ר. כהן – 6 (י. כהן, קרישמטך – 5).
● הפועל ירושלים: בולדנו – 4; תאשמע – 5, שפירא – 4, בוכריאס – 5, הרמה – 5, מלכה – 4 (במקך – 4), אבוחנה – 4, דיין – 5; מרדק – 5, בוזגלו – 5, אסיאג – 5 (רעקין).

האחים רוזנטל הפסיקו הבצורת

האחים רוני וליאור רוזנטל הוליכו אתמול את האלופה מכבי חיפה לנצחון מרשים על הפועל כפר־סבא בתוצאה 1:4 (0:2).

מכבי חיפה חזרה לעצמה לאחר תקופת בצורת ארוכה. חניכיו של שלמה שרף שיחקו בהתלהבות והיו קרובים להגדיל את התוצאה.

אין ספק, שסיפור המשחק שייך למשפחת רוזנטל ששני בניה שיחקו אתמול בהרכב הפותח.

בדקה ה־14 הרים ציון מרילי כדור מדויק לליאור רוזנטל, שנגח בעוצמה לרשת – 0:1.

גם בהמשך נתנה חיפה את הטון ובדקה ה־30 נפצע השוער הצעיר עופר מוטמנסקי ובין הקורות הוליך אותו אבי שטן.

בדקה ה־43 פרץ ארמלי משמאל והרים כדור מדויק לרוני רוזנטל, שקבע בנגיחה – 0:2.

שחקני השרון ניסו עם פתיחת המחצית השניה לצמק את התוצאה. בדקה ה־50 בעט חיים מסיקה מהאויר וציון מרילי הילך מקו־השער.

אבל שחקני עיר־הכרמל המשיכו להבקיע שערים. בדקה ה־74 פרץ המגן איתן אהרוני מימין ומסר כדור שטוח למשה סלקטר, שקבע בבעיטה נאה – 0:3.

בדקה ה־82 הצליח איתן רביבו לצמק את התוצאה – 1:3. אבל בדקה ה־89 שוב פרץ ציון מרילי מהאגף והרים כדור מדויק לרוני רוזנטל, שבנגיחה עזה קבע את תוצאת המשחק – 1:4.

שפט יצחק יהבס לעיני 6000 צופים בקרית־אליעזר.

יצחק צימן

● מכבי חיפה: רן – 6; אהרוני – 7, אוטמר – 6, קלינגר – 6, מרילי – 7; ל. רוזנטל – 6, אבוקרט – 7 (ש. לוין, ארמלי – 6; מלכה – 6 (גבעולי, סלקטר – 6), ר. רוזנטל – 7.
● הפועל כפר־סבא: מוטמנסקי – 5 (שטן – 6); אינשטיין – 6, פיימן – 5, שקרין – 5, אורינבר – 6, גרמיס – 5, כוכבן – 6, יפה – 6; מסיקה – 6, מימוני – 5, רביבו – 5.

קבוצת הפועל ת"א מכניעה את בני־יהודה, אך השער נפסל בטענה שאסיאג נדחף

הלם בשכונה

איך מאבדים שתי נקודות בדקה ה־90? זו השאלה ששאלו אתמול מאמן בני־יהודה יצחק שניאור (משמאל) ופטרון הקבוצה אבי פילוסוף (מימין) לאחר שקבוצתם ספגה בסיום שער משווה

גיל לנדאו מהפועל ת"א בועט מקרוב לרשת בני־יהודה כדי לצמק בדקה ה־85 את התוצאה ל־2:1 לאחר הרמת קרן של סיני...

... וכעבור 5 דקות, כלומר בסיום המשחק, שוב היה זה סיני שהעלה כדור קרן אותו נגח פנימה אלי כהן וחילץ את קבוצתו מאי־נעימות

לבני־יהודה וגם להפועל ת"א טענות נגד אשכנזי

בשכונה קובלים על הזמן שהוסיף השופט בו הובקע שער המשווה ואילו אנשי הפועל ת"א מתרעמים על פסילת שערם ●במכבי חיפה התחילו לחייך שוב

24 שעות אחרי שבת

●●● קופת גמל. לפחות סיבה אחת לבסיבה היתה אתמול לגזבר בני־יהודה, גד בולבי. במגרש בשכונת־התקווה נמכרו אתמול 5500 כרטיסים למשחק נגד הפועל ת"א – כמות שיא העונה. המכירה הכניסה לקופה כ־80,000 ש"ח שהם כ־53,000 דולר. ה"תמצר" הזה יעניק לגזבר אפשרות להשלים הזכות לשחקנים, כולל לקשר היקר צסים בוק, שאינו משחק עקב פציעה, אך גם ישיבתו ביציע עלה לבני־יהודה הון עתק●●●

●●● משפט שדה. היה עצוב לראות את חדר ההלבשה של בני־יהודה אחרי המשחק. כולם באו בטענות כלפי השופט משה אשכנזי, שחזר לפעילות לאחר תקופת היעדרות. אנשי השכונה זעקו על תוספת הזמן המיותרת, שגרמה לשער המשווה. אשכנזי הוסיף שתי דקות למרות שלא היו פציעות או פסקי זמן בולטים. כן טענו השחקנים כי בשער הראשון של הפועל ת"א נדחף שוערם יעקב אסיאג ברחבה ללא תגובת השופט.

●●● הלם קרב. בתוך הולם המהומה בחדר ההלבשה של בני־יהודה בלטה דמותו של גד סולמי. הוא טען כנגד המאמן יצחק שניאור כי החלפת גורדנה הצעיר והמסכב בלוחך הוותיק החלישה את מרכז השורה. סולמי מיאן להירגע. פני שניאור התכווצו. כשיצא שניאור מהמגרש, הקיפו אותו האוהדים המתוסכלים בטענות מרושעות אותיים. כשנשאל שניאור למה החליף את גורדנה, השיב: "הבחור ביקש לצאת", אך גורדנה אמר בשקט: "לא קרה לי כלום ולא נפצעתי".●●●

●●● עמותה. בהפועל ת"א יימשך השבוע המאבק להקמת העמותה של מחלקת הכדורגל. המטרה לנסות להבטיח כי התכנסות משחק הליגה נגד בית"ר ירושלים בעוד כשלושה שבועות בבלומפילד, ישמשו לצרכי מחלקת הכדורגל בלבד●●●

●●● ספק דין. אנשי הפועל ת"א התרעמו אתמול על פסילת השער השלישי הלא הוגן מצידו של משה אשכנזי, זאת למרות שהוא הוסיף את הדקה הגורלית שהביאה את שער המשווה●●●

●●● שער בגל. בשבוע שעבר נאבקה הפועל ת"א בבית־הדין העליון לבקש שוער נוסף לשורותיה, על פי דרישת המאמן דוד שוויצר. תביעת המאמן תמוהה בקרב חלק מאנשי האגודה. השוער יצורף בקרוב וכבר החל להתאמן בקבוצה●●●

●●● אחרי אבירל. בשבת הקרובה, במשחק הנוץ בחדרה במסגרת גביע המדינה, יחזור החלוץ שלום אביבן לשחק אחרי היעדרות ממושכת עקב פציעה. המשחק יהווה הרצה לשחקן לקראת אפשרות שיתופו במשחקי הליגה●●●

●●● חוזה. במכבי חיפה עדיין חולמים על אליפות שלישית רצופה. אחד השחקנים הבודדים שטרם נחתם איתו חוזה הוא רוני רוזנטל שאתמול הבקיע צמד שערים והוכיח שהוא שב לכושר מצוין. כנראה שהשבוע יסוכמו איתו התנאים הכספיים. במכבי חיפה נראו אתמול מחייכים, שכן אחרי חודשיים הם שוב יקבלו משכורות שמקוצצות עקב נצחונם.

●●● תגרית צביעות. ביציע מכבי חיפה אתמול, רוני ורוזנטל הוקפו מעריצים כמו בימים הטובים הנשכחים כמעט. רוזנטל הבהיר בקול שקט: "עדיין אינני חושבים על המקום הראשון, אלא איך לנצח בכל משחק. מה שיהיה אחר כך, אלוהים גדול"●●●

●●● מחאות הצבאות. אלי ציטיאור, גזבר מכבי פ"ת, החליט להתפטר מתפקידו, עקב חילוקי דיעות חריפים עם המנהל מנחם בסר. שחקני מכבי פ"ת איימו שלא להופיע למשחק אתמול, אך התייצבו לאחר שהובטחו להם המבוצעות ביום רביעי●●●

●●● מלך בלי כתר. אין לו מזל להדוך ה"כישוף", מלך שערי הליגה, הוא נפגע בצאצאיו במהלך עבודתו ב"גדן" ולא נכלל בהרכב הפותח של מכבי פ"ת אתמול. בדקה ה־80 הוכנס למשחק ולאחר 45 שניות ספג מכה המבצע קוסס●●●

●●● ב"ת"ל סמואל. אבשלום סלומון נבחר לתפקיד מנכ"ל מועדון הפועל פ"ת במקום יהושע בולדרד. במשחק הראשון ספר רק 17 אלף דולר הכנסה במשחק המשבת נגד בית"ר י־ם●●●

●●● שירים ושוקרים. המפיק הזיתאי דב הציאיא בעל חברת "התקליט", ידוע כאוהד מושבע של הפועל חיפה.

בסוף השבוע ביקר זעיאי בחדרי ההלבשה של הקבוצה. העניק שני תקליטים לכל שחקן והבטיח להעניק עוד תקליטים אם תנצח הקבוצה ביבנה. ועיזא היה בצעירו, אתלט ומאמן כושר בקבוצת הפועל חיפה בשנות ה־50.

הוא הודיע כי עבור כל תוצאת תיקו הוא יעניק תקליט לכל שחקן ועבור נצחון שני תקליטים●●●

●●● הפלא השמיני. באיצטדיון ר"ג הוכחה פליאה כיצד אגודה כמו מכבי ת"א מצליחה לתפעל מחלקת הכדורגל שלה. רק 500 צופים נכחו ביציעים הענקיים. חלקם מנויים בהופעות●●●

השתתפו במדור: נפתלי כהן, אשר גולדשלגר, יצחק צימן, מ. רוזנברג, משה כהן וניצן פרידמן.

הליגה הלאומית

הקבוצה	משׂ'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
1. הפועל ת"א	20	11	8	1	16-35	41
2. מכבי חיפה	20	11	5	4	15-30	38
3. בית"ר ירושלים	20	10	4	6	22-31	34
4. בני־יהודה ת"א	20	9	6	5	10-12	33
5. מכבי ת"א	20	7	9	4	20-27	30
6. הפועל באר־שבע	20	8	6	6	12-17	30
7. שמשון ת"א	20	7	8	5	24-25	29
8. מכבי פתח־תקוה	20	8	4	8	27-27	28
9. הפועל פתח־תקוה	20	7	6	7	25-27	27
10. מכבי נתניה	20	7	4	9	24-27	25
11. מכבי יבנה	20	7	4	9	22-16	25
12. הפועל כפר־סבא	20	6	6	8	27-25	24
13. מכבי יפו	20	4	7	9	27-16	19
14. הפועל ירושלים	20	5	3	12	32-21	18
15. הפועל חיפה	20	4	5	11	33-13	17
16. מכבי שעריים	20	3	7	10	24-11	16

הטופס הנכון

1. בני־יהודה – הפועל ת"א	x
2. מכבי ת"א – מכבי יפו	x
3. מכבי יבנה – הפועל חיפה	1
4. הפועל י־ם – מכבי פ"ת	2
5. הפועל פ"ת – בית"ר י־ם	x
6. מכבי חיפה – הפועל כפ"ס	1
7. הפועל ב"ש – מכבי שעריים	1
8. מכבי נתניה – שמשון	1
9. הפועל חדרה – בית"ר נתניה	2
10. רמת עמידר – הפועל לוד	x
11. הפועל יהוד – הכח ר"ג	1
12. הפועל עכו – בית"ר רמלה	1
13. הפועל חולון – רמת השרון	1

המחזור הבא

- ● מכבי נתניה – בני־יהודה
- ● שמשון – באר־שבע
- ● מכבי שעריים – מכבי חיפה
- ● הפועל כפ"ס – הפועל פ"ת
- ● בית"ר י־ם – הפועל י־ם
- ● מכבי פ"ת – מכבי יבנה
- ● הפועל חיפה – מכבי ת"א
- ● מכבי יפו – הפועל ת"א

תקווה ולם קטעו סידרת הנצחונות של שמשון ת"א

סידרת ששה נצחונות רצופים של שמשון ת"א נקטעה אתמול ע"י מכבי נתניה שניצחה בתוצאה 0:1.

שחקני כרם־התימנים לא הצדיקו את המוניטין שיצא להם בתקופה האחרונה. שחקני ההגנה היו תדירים. בקישור כמעט ולא ראינו את אפרים ארביב וסלמה בורחי ואילו החלוצים פרץ, שוקרון ודמתי כבר ידעו ימים טובים יותר.

מנגד, מכבי נתניה במשחק מלא הקרבה היתה עדיפה. בהגנה היה חיים בר "תתנה אחרונה". בקישור היה בני לם פעלתן ובהתקפה היה שלום תקוה הדרגלו מסוכן ביותר.

במחצית הראשונה היו שני ארועים ליד שער שמשון אך תקוה ולם החטיאו מקרוב.

לאחר ההפסקה לחצו חלוצי נתניה ללא הרף על שער שמשון ואכן בדקה ה־76 הצליחו להבקיע את שער הנצחון לאחר ששלום תקוה המסוכן הסיט כדור לבני לם שמ־12 מ' בעט לרשת – 0:1.

שפט יצחק אורנר לעיני 3000 צופים בנתניה.

כ. רוזנברג

● מכבי נתניה: חביב – 6; ש. מנחם – 5, חכן – 5, בר – 7, קרין – 6; גאואה – 5, להוך – 5, לם – 6 (ח. לוין, מנחם – 5 (רוזן), תקוה – 6, ר. לוי – 6.
● שמשון ת"א: לפגר – 6; הלוי – 5, אורי כהן – 5, אלי כהן – 5, שמעטוב – 5, הלוי – 4, כהנה – 4 (מ. שלום), ארביב – 4, מוחזי – 4; פרץ – 5, שוקרון – 5 (דמתי).

יבנה התגברה על ההרכב החסר

למרות שהחסיקו אתמול בהרכב חסר הצליחו שחקני מכבי יבנה לגבור על הפועל חיפה בתוצאה 1:2 (0:1).

המשחק עצמו לא התעלה לרמה המניחה את הדעת. שתי הקבוצות הציגו משחק לחימה והשופט המצוין עובדיה צבי היטיב לשמור על ההגינות הספורטיבית.

יבנה היתה הטובה מבין השתיים בעיקר משום שיריבתה נקטה בסגנון הגנתי.

כבר בדקה ה־6 עלו היבנאים ליתרון לאחר שדוד ועקנין דוחק מקרוב כדור קרן לרשת – 0:1.

יבנה המשיכה ללחוץ, אבל חלוציה החטיאו מצבים מצויינים.

השער השני במשחק הובקע דווקא בעבר השני של המגרש. בדקה ה־54 פרץ רונן רוקבן באגף השמאלי, חלף בקלילות על־פני עלואה האיסי, מסר למרכז וראובן הלד הסיט לשער שמ־10 מ' קבע בבעיטה שטוחה – 1:1.

בדקה ה־70 נקבעה תוצאת המשחק לאחר שעלואה בעט כדור לתוך הרחבה. שם השתלט עליו אילן אבנעים שבבעיטת סגל קבע – 1:2.

שפט עובדיה צבי לעיני 1000 צופים ביבנה.

אבי ליאות

● מכבי יבנה: לוי – 6; בואזין – 6, אלקבץ – 6, שלום – 6, עלואה – 5; צ. יעקב – 6, זגורי – 5, חלמון – 5, פרץ – 5, אבנעים – 6 (אזולאי), ועקנין – 6.
● הפועל חיפה: אגמון – 5; טורי – 5, בלחש – 5, למשיץ – 5, קרישטנר – 4, גבאי – 4, לוי – 3, שמיקר – 4, רוקבן – 6, הלד – 5 (בקרנין), עמר – 5 (ואנה – 5).

שריקות בוז ממושכות בפ"ת

באחד המשחקים החלשים ביותר שנערכו העונה בפתח־תקווה נפרדו אתמול קבוצות בית"ר ירושלים והפועל פ"ת בתיקו עקר משערים.

שריקות הבוז שנשמעו במהלך כל המשחק "גילו" את דעתם הצופים לגבי הרמה. שתי הקבוצות שיחקו משחק שכונתי ולא היו ארועים ליד השערים. רק בדקה ה־27 נבעט הכדור הראשון לשער (ע"י ניר אלון).

הבית"רים ללא אלי אוחנה הפצוע התפוררו במחצית השניה, וזה התבטא בשתי בעיטות מסוכנות לשער.

היחידים שראויים לציון הם שוער פ"ת רוני גרבר והבלם ניר אלון.

שפט יצחק רוזנברג לעיני 3500 צופים בפ"ת.

ע. רוזנברג

● הפועל פ"ת: גרבר – 6; יוסף – 5, ברונילק – 5, אלון – 6, פרלי – 5; סאבוי – 5 (הרזוברין), בן־שאנן – 5, גלנרי – 5 (בשורה), הלל – 5, בכון – 5, לוי – 5.
● בית"ר ירושלים: מרוזי – 5; שרירו – 6, ת. אוזלאי – 5, אשפרו – 6, ד. אוזלאי – 5, בן־הרוש – 5, קדיש – 4, מלמליאן – 5, מ. מלכה – 5 (שמריהו), גולדה – 4, יבוקר – 5.

נקודה נוספת לאמתחת מכבי יפו

קבוצת מכבי יפו המשיכה אתמול בהשגות הישגיה כאשר חילצה נקודת ליגה נוספת באיצטדיון ר"ג מול מכבי ת"א – 1:1 (0:1).

ההבדל בין שתי הקבוצות התבטל על ידי מוטיבציה והרמה שהוצגה לא התאימה ללאומית. כדורגלני מכבי ת"א היו טובים יותר במחצית הראשונה והבקיעו את השער לזכותם בדקה ה־36 לאחר שאלון נתן קיבל כדור ברחבה וברגל שמאל קבע בבעיטה חזקה – 0:1.

במחצית השניה התעוררו ה"מולאיים" מתרדמתם, ואכן בדקה ה־80 הם הצליחו לאזן את התוצאה לאחר שרגבי ובוחרי החליפו ביניהם מסירות ובוחרי בעט לבסוף לרשת – 1:1.

שפט יוסף ריאכנם לעיני 500 צופים באצטדיון ר"ג.

א. גולדשלגר

● מכבי ת"א: גינזבורג – 5, קיסר – 5, א. כהן – 5, שמעטוב – 5, א. לוי – 4, קריים – 4, א. נתן – 5, זוהר – 4, גריאני – 5, איצידי – 5, הייק – 4.
● מכבי יפו: ליבוביץ – 5; בלימן – 4, דניאל – 5, פרי – 5, בוקוזוק – 4, בוטשקה – 5, ר. לוי – 4 (צימרס – 5), לוי – 5, מודוד – 5, רגבי – 4, אבוחנה – 4.

החום הרדים השוער שמיר

במשחק חלש, שנערך במזג־אויר שרבי גברה קבוצת הפועל באר־שבע בביתה על מכבי שעריים בתוצאה 0:1 (0:1).

החום הכבד פגע קשות ברמת המשחק. השחקנים נעו בכבדות והתקשו להציג רמת משחק המניחה את הדעת.

האורחים נרתמות באו לבירת הנגב במטרה להחלץ נקודה ואכן, הם שיחקו במערך הגנתי מתוגבר. אבל טעות של שוערם, אריה שמיר, מנעה מהם אפשרות להפתיע.

בדקה ה־30 בעט בבפת"ע ראובן סולטן כדור חלש מ־30 מ', שחרר בין ידיו השוער שביכד לרשת – 0:1.

שפט יוסף גרוסמן לעיני 3500 צופים בבאר־שבע.

רונן בר־לב

● הפועל באר־שבע: זוכוביצקי – 5; בן־חכו – 5, חזייר – 5, אילוז – 6, גונן – 5, סוזן – 4 (שרשבסקי), חזן – 4, סולטן – 7, אבוקסיס – 4; ריצקר – 5, אוחנה – 4 (אלמליח).
● מכבי שעריים: שמיר – 4; א. כהן – 4, קרייס – 4, א. כהן – 4 (קהת), מרציאנו – 4; צבי – 5, מלכה – 4, חייבוביץ – 6, עירן – 5; כר – 4, נחמני – 4 (זיתון – 4).

הלאומיות – בשבת לסבוב ה־8 בגביע

מאת ניצן פרידמן

בשבת הקרובה יוקל משחקי הליגה פסק זמן ויפנו את הזירה לסיבוב ה־8 בגביע המדינה. 16 הקבוצות הלאומיות יפגשו במעגל הגביע ויתמודדו נגד קבוצות מליגות נמוכות יותר.

המשחקים: בית"ר ירושלים – בית"ר ת"א; הפועל ירושלים – הפועל כפר סלה; מכבי חיפה – הפועל טבריה; הפועל חיפה – בית"ר חיפה; הפועל חדרה – הפועל ת"א; מכבי חדרה – מכבי שעריים; הפועל ב"ש – הפועל אור יהודה; בית"ר כ"ס – מכבי יפו; בני יהודה – בית"ר נתניה; הפועל עכו – הפועל כפ"ס; הכח־מכבי ר"ג – הפועל פ"ת; בית"ר פרדס כץ – מכבי ת"א; שמשון ת"א – הפועל יהוד; מכבי רמת עמידר – מכבי פ"ת; הפועל חולון – הפועל קרית־אתא – מכבי יבנה.

נהג!
שב את
המינמום
למען אלף
העושים את
במכסימום.
תן סהם למילוי!

נבחרת השבוע

1. רוני גרבר (הפועל פ"ת)
2. איתן אהרוני (מכבי חיפה)
3. חיים בר (מכבי נתניה)
4. כאור ברקוביץ (מכבי יבנה)
5. ציון מרילי (מכבי חיפה)
7. ראובן סולטן (הפועל ב"ש)
8. אלי כהן (הפועל ת"א)
9. רפי כהן (מכבי פ"ת)
10. משה איזנברג (בני יהודה)
11. רוני רוזנטל (מכבי חיפה)

מלך השערים

1. דודו דבינגון (מכבי פ"ת)	11
2. זאהר ארמלי (מכבי חיפה)	9
–. משה איזנברג (מכבי ת"א)	9
–. אורי מלמיליאן (בית"ר י־ם)	9
–. ניר לוין (הפועל פ"ת)	9
6. דוד לביא (מכבי נתניה)	8
–. אלי כהן (הפועל ת"א)	8

صكنا من الاهل

صكنا من الاهل

„ראש החץ" הבית"רי הגדיל יתרונו בצמרת הליגה הארצית

מאת ברוך רגב

שתי הבית"ריות בנתניה ובת"א יצרו „מדרגה" בראש הטבלה הארצית עם תום השליש השני של המשחקים. שתיהן נהנות עתה ביתרון משמעותי ונראה, כי הדרך סלולה אל הליגה הלאומית.

נתניה „גנבה" את שלוש הנקודות במשחק החוץ מול הפועל חדרה, כשהבקיעה שער בנצחון שתי דקות לפני הסיום. בית"ר ת"א לא נתקלה בקשיים מול סוגרת הטבלה, בית"ר חיפה, והמטה אותה 1:4.

התיקו בין מכבי רמת-עמידר והפועל לוד (1:1) הרחיק את שתיהן מהפסגה ואיפשר להפועל חולון, שגברה על הפועל רמת-השרון 1:2, לטפס למקום הרביעי ולהצטרף למירוץ על כרטיס העליה השלישי. בתמונה מצויה גם בית"ר רמלה אף שהיא נוצחה ע"י הפועל עכו 2:0.

יום מוצלח היה לקבוצות התחתית (פרט לבית"ר חיפה), שזכו בנצחונות והם 0:2, אך שמרו על הסטאטוס-קוו באזור הסכנה. הפועל מרמורק גברה 0:2 בביתה על הפועל טבריה, הפועל יהוד ניצחה בתוצאה זו את הכח ר"ג והפועל בית-שמש הכניעה באותה תוצאה את הפועל ר"ג.

בית"ר נתניה 1 הפועל חדרה 0

חדרה הציגה בפני 2000 הצופים מחזה „כיצד לתקוף מגוננת". נתניה התגוננה בצוקה ועלתה בסיום.

היתרון החדרתי היה מוחלט, משכנע וברור ודווקא המוליכה מנתניה עסקה בהתגוננות בכל שלבי המשחק. מג'די אבדמוך החדרתי הניע את גלי ההתקפות של קבוצתו, אך הוא וחבריו נכשלו שוב ושוב מול השוער ובעטו לחוץ.

נתניה ביקשה נקודה אחת (לאור ההתרחשויות בשדה) והשיגה במפתיע קופה מלאה. בדקה ה-88 הגביה יוסי תשובה את הכדור והבלם אשר מאסי נגח לרשת החדרתית.

שפט יהודה לוי במגרש בחדרה.

הפועל עכו 2 בית"ר רמלה 0

המפולת ביכולת של רמלה, שהסתיימה בשבועות האחרונים בנצחונות לא-שגרתיים, שבה ונגלתה בעכו, אך הפעם חזרה רמלה לביתה תפויית-ראש.

לאיש מבין 2000 הצופים לא היתה סיבה לחשוש מקבוצת הצמרת הבית"רית. זו הציגה משחק כל-כך חלש עד שלא סיבכה כלל את שוער עכו ויצאה בשן ועין ממשחק החוץ שלה.

עכו, המגלה באחרונה שיפור רב, תקפה החל מהפתיחה והבקיעה כבר בדקה השלישית ע"י אלי בן-אמו המבצייר. האוהדים המקומיים נאלצו להמתין עד לדקה ה-61 כדי לחזות בשער השני מרגלי רוד בנון בדקה ה-61.

שפט בני כהן במגרש בעכו.

בית-שמש 2 הפועל ר"ג 0

הפועל ר"ג, שעד לפני שלושה מחזורים נשאה את עיניה לצמרת, התדרדרה אל פי האזור המסוכן בעקבות הפסדה לקבוצת התחתית מבית-שמש.

בית-שמש אינה במצערת, אולי, על העתקת ביתיותה לאור-יהודה בגין עונש רדיוס. כן, היא הסתגלה במהירות למגרש הזר, שלטה בו ללא עוררין ואף תרגמה את יתרונה לשערים.

„המארחת" נהנתה לא רק מחולשת הרמת-גנים, אלא גם מיכולתו הגבוהה של החלוץ הוותיק עמוס מימון. מימון היה הרוח החיה בבית-שמש ואף הבקיע את צמד שערי הנצחון בדקות 43 ו-63.

שפט דוד יוסף לעיני 300 צופים.

בית"ר ת"א 4 בית"ר חיפה 1

המכונה התל-אביבית המשומנת, הנעה במחזורים האחרונים בהילוך גבוה, דרסה-מחצה את „האחות" מחיפה ללא תנאי.

לת"א לא היו שום סנטימנטים כלפי סוגרת הטבלה. היא החלה במלאכת ההבקעה כבר בפתיחה וסיימה אותה בדקה ה-70. בתווך ניתנו לת"א הזדמנויות רבות נוספות, שהוחמצו או נהדפו בידי הגנת חיפה. היתרון התל-אביבי היה כל-כך בולט עד שנוצר רושם, כי היא יכולה להבקיע כל-אימת שתחפוץ לעשות זאת.

הכדורגלן המצטיין בשדה היה שוב הוותיק יוסף שמריה, שהבקיע צמד ברשת 5 ו-23. יוסי מזרחי (45) ורחמים עברון (70) הכפילו את הבנה הפריטית של שמריה, הרצל פיטוסי (42) התכבד בשער השני.

שפט יעקב ממן לעיני 500 צופים בהרצליה.

רמת-עמידר 1 הפועל לוד 1

לוד הרהיטה את מארחתה בשער מהיר בדקה השלישית, אך רמת-עמידר השכילה להשוות ולהחלץ מהפסד ביתי.

מאבק הצמרת היה דרבורדי, מעניין ועשיר בארועים. לוד הציגה משחק התקפי בניצוחו של רפי שמואל והטילה מעמסה כבדה על הגנת רמת-עמידר. הבלם הסקוטי עופר בוחר גילה יכולת גבוהה ומנע מלוד להגדיל את יתרונה.

רפי שמואל הבקיע שער יתרון ללוד בפתיחה, אך רחמים שלום השווה בדקה ה-69 בבעיטת-עונשין מ-20 מ'.

שפט אריה פרוסט לעיני 500 צופים ברמת-עמידר.

הפ' מרמורק 2 הפ' טבריה 0

לטבריה היו אשליות ברמות נצחון-חוץ, אולם הן הופרכו בפתיחת המחצית השניה ע"י שחקניה המאושפנים של מרמורק.

המארחת ניצחה הודות לשיפור הגדול בכושר-המתקף שלה לאחר ההפסקה. תהומה נכבדה תרם הבלם דורון רוזנטל, שעצר את חלוצי טבריה המסוכנים בדקות התנופה שלהם במחצית-הראשונה.

נצחון מרמורק הושג בתוך 8 דקות: בדקה ה-66 הבקיע ארז שערכי את שוער טבריה ובדקה ה-74 חתם צבי אבידור.

שפט גבי לוי לעיני 100 צופים ברחובות.

הפועל יהוד 2 הכח ר"ג 0

יהודה רונקין הוותיק, המציל כמעט לבדו את יהוד במשחקיה האחרונים, לא חרג ממנהגו והבקיע את צמד שערי הנצחון בדקות 18 ו-85.

יהוד שיחקה היטב, כמו בשבועות האחרונים, ונצחונה התקבל, איפוא, בטבעיות. להכח – שוב לא היה כח ויכולת ונראה, כי השלימה עם אבדן כל סיכויי העונה.

שפט יצחק ברק לעיני 500 צופים ביהוד.

הפועל חולון 2 רמת-השרון 1

הפועל חולון שבה לתמונת העליה לליגה הלאומית לאחר שהפכה את יתרונה הביתי לנצחון משכנע.

חולון תקפה החל בפתיחה, הציגה משחק מהיר ומסריע, אך גילתה עקרות עד להפסקה. יוסי עברוני „שבר" את הקרח בדקה ה-51 וסלל את הדרך בפני ארז שקרוקה (81).

בדקה ה-85 התחוללה סערה, כאשר האורח שלמה רייצמן ספק הוכשל – ספק נפל ברחבת חולון, והשופט יעקב אלימלך פסק בעיטת 11 מ'. השוער-טוטו הרוש הודק משערו וצימק את התוצאה.

300 צופים חזו במשחק.

במחזור הבא בארצית

- בית-שמש – הפועל חדרה
- הפועל ר"ג – הפועל חולון
- רמת-השרון – הפועל עכו
- בית"ר רמלה – הפועל יהוד
- הכח ר"ג – רמת-עמידר
- הפועל לוד – מרמורק
- טבריה – בית"ר ת"א
- בית"ר חיפה – בית"ר נתניה

הליגה הארצית

	הקבוצה	משי'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
1.	בית"ר נתניה	20	11	8	1	16–36	41
2.	בית"ר ת"א	20	12	2	6	19–34	38
3.	הפועל לוד	20	9	7	4	16–25	34
4.	מכבי רמת-עמידר	20	8	9	3	13–19	33
5.	הפועל חולון	20	9	5	6	15–24	32
6.	בית"ר רמלה	20	8	8	4	12–18	32
7.	הפועל טבריה	20	8	5	7	23–21	29
8.	הפועל עכו	20	6	8	6	15–20	26
9.	הפועל חדרה	20	7	5	8	20– 2	26
10.	הפועל ר"ג	20	7	4	9	22–21	25
11.	הפועל רמת-השרון	20	5	10	5	26–23	25
12.	הכח-מכבי ר"ג	20	7	3	10	36–26	24
13.	הפועל מרמורק	20	5	6	9	35–20	21
14.	הפועל יהוד	20	3	8	9	22–14	17
15.	הפועל בית-שמש	20	2	10	8	27–24	16
16.	בית"ר חיפה	20	–	9	11	31–12	9

בעין עקומה / אהרון להב

רק דקת הדומיה הפריעה?

אחת מנקודות הזכות שעסקנים בהתנדבות זוקפים לעצמם בעבודה הוולונטארית בספורט, למשל, היא הזכות לא להיות אחראים לשום מחדל, בבחינת: להצלחה יש אלף אבות אבל הכשלון הוא יתום.

במה דברים אמורים: בטקס ה„חגיגי" שקדם למשחק ישראל – אנגליה באיצטדיון הלאומי ברמת-גן במעמד נשיא המדינה. החליטו בנהלי ההתאחדות, בערך כ-30 עסקנים מתנדבים מכל המרכזים ובכלאי תפקידים, להשתמש בהזדמנות שהנשיא הרצוג יהיה נוכח במשחק הזה ולחנוך פעם נוספת את האיצטדיון הרמת-גני, לאחר שקודם לכן הוא נחנך פעמיים לפחות במשחקים קודמים אבל לא בצורה רשמית כה נכברה.

לצורך זה אילתרו – כן אין מילה אחרת למה שראינו באיצטדיון – כבה התעמלות כבה צנחנים עם מסוק, כמה דגלים וכדור, את תזמורת משטרת ישראל ואת קריין הטלוויזיה הפופולארי דניאל פאר.

זה היה טקס פרובינציאלי מהסוג שלבטח כבר חדלו לעשות אפילו הארצות המתפתחות באפריקה, כאשר דווקא בקטע החשוב ביותר שלו, הקטע הבינלאומי, של נגינת ההימנונים נעשתה „פאשלה" גדולה. הכרוז הכריז: ההימנונים, נשיא המדינה וכל האוהדים הוקמו קם על רגליו, ותזמורת המשטרה פצחה בנגינת „אל בצור המלכה" ו„התקווה". לשתי הנבחרות הלאומיות של אנגליה וישראל לא היה זכר על כר הדשא. שכחו אותן בחדרי ההלבשה. בכך רשמה ישראל תקדים בטקסי כדורגל, שבהחלט יכול להרשם בספר השיאים של גינס: נגינת ההימנונים בלי בעלי השמחה – הספורטאים.

מותר היה לצפות שמישהו בהנהלת ההתאחדות לכדורגל יקח על עצמו את האחריות המיניסטריאלית ותצא הודעה המביעה צער על התקלה. שום דבר. את הכל הטילו כמובן על הקריין דניאל פאר, אמרו שהוא לא מבין בכדורגל לכן הכריז ההימנונים לפני שקרא לנבחרות לעלות למגרש.

אבל לעומת זאת התנפלו העסקנים המתנדבים שלנו על הקפטן הישראלי אבי כהן שיותר שחקני הנבחרת, שעשו יד אחת עם הקפטן האנגלי רובסון והשופט השוויצרי לדקת דומיה לזכרו של חברם השוער הרצל קבילייו, שמת ממחלה ממארת.

לא רק התנפלו, אלא דרשו לנקוט עונשין נגד הקפטן עד כדי הדחתו מתפקידו. וכל זאת למה? משום שהימרו את פי מתכנני הטקס, שלא הסכימו לדקת הדומיה באיזה תירוץ קלוש שאין דקת דומיה לפני הקבורה. עתה שוקד היועץ המשפטי של ההנהלה באיסוף העובדות לפני שיגיש המלצות.

האם אטומי-לב יושבים בהנהלת ההתאחדות. האם דקת הדומיה היא שהפריעה להם בכל אותו טקס אומלל, האם אף לא אחד בהתאחדות לא צריך לתת את הדין על „פשלת" ההימנונים, האם לא נמצא „צדיק" אחד בהנהלה שיקרא לחבריו לרדת מענין דקת הדומיה?

מותו של השוער הרצל קבילייו, שהיה גם זמר פופולארי, היכה בתדהמה את קהילית הכדורגלנים ומותר היה להם לחפש רגע מתאים לכבדו בדקת דומיה. הם מצאו ברגע גדול לכל ספורטאי: משחק בינלאומי ועוד עם הנבחרת האנגלית. מה היה רע בכך – לעסקנים המפתוחים. אבל מותר היה לצפות מיו"ר ההתאחדות לכדורגל, שאול מוזדי שיפעיל את סמכותו כראשון בין שווים ויסיר את הנושא מסדר היום.

מכל מקום, הטיפול שנתנה הנהלת ההתאחדות לכדורגל לענין דקת הדומיה לעומת מחדל ההימנונים – רק ממחישה ביתר שאת את שאמרנו בפתיחה, כי המתנדבים בעם נוטלים לעצמם את הזכות לא להיות אחראים למחדליהם אבל דורשים מיצוי הדין עם הנתונים למרותם.

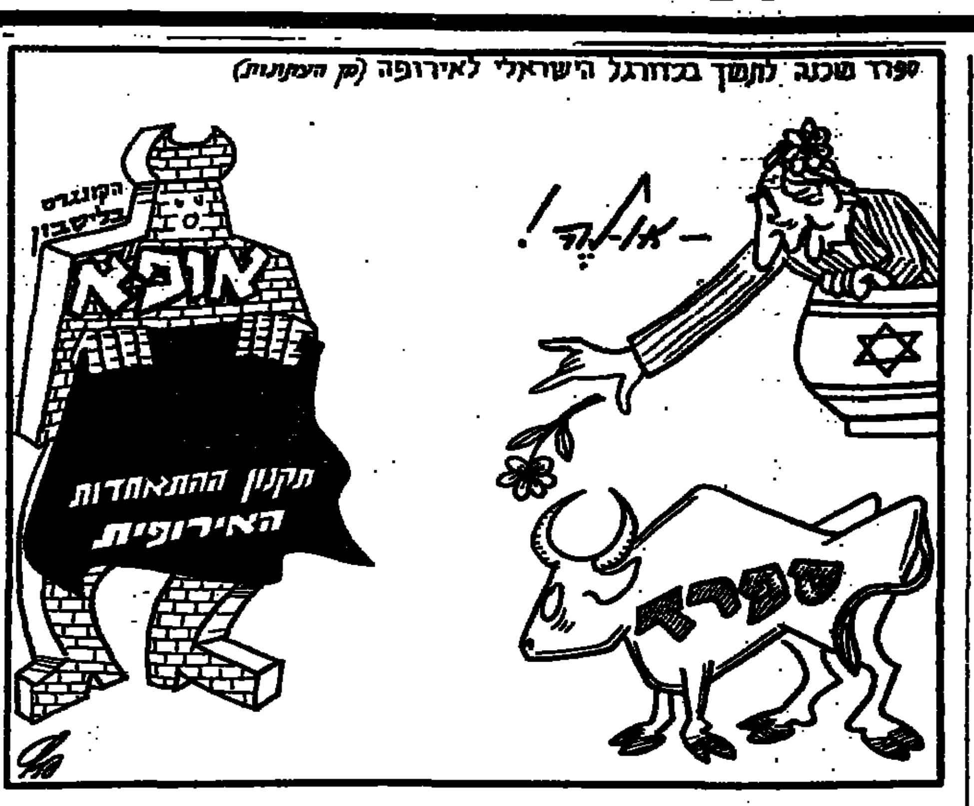

הגומלין בדרבי בכדורסל כבר אינו מושך קהל

מאת משה כהן

הפעילות הגדושה בכדורסל תמשך גם השבוע במסגרת מפעלי הגביע וגביע אירופה לאלופות.

מחר ייערך משחק הגומלין בין קבוצות הפועל ומכבי ת"א. בעבר, כל משחק בין שתי היריבות המושבעות „ריגש" כל חובב כדורסל. אבל לאור הבדלי הרמות שבאו לידי ביטוי במשחק הראשון ביום ה' 96:140 (למכבי) לא ניכרת התעניינות רבה במשחק.

למזלם של מנהלי הפועל ת"א קנה מהם גורם פרטי את הזכות לארח את הדרבי מחר. אותו גורם פרטי שילם סכום-כסף נכבד, שלא היה נכנס לקופתה הריקה של האגודה לאור חוסר-העניין במשחק.

נראה שלארגי צימרמן וחבריהם ינסו לסיים את העונה עם טעם מתוק בפה. אבל לאור יחסי הכוחות בין הקבוצות, יחשב הפסד בהפרש נמוך של הפועל – להישג.

המכבים שלא ציפו למשחק כל-כך קל ביום ה' ינסו לשחזר שוב את נצחונם הגדול.

ברקוביץ מאגי וחבריהם המצויים בכושר שיא לא צריכים להתאמץ יותר על המידה כדי להביס שוב את יריבתם הוותיקה.

המשחק המסקרן של השבוע יערך ביום ד' בהיכל-הספורט ביד אליהו. שם תארח אליצור נתניה את הפועל חולון.

במשחק הראשון הצליחו שחקני עיר-היהלומים למחוק פיגור של 15 נקודות, ולנצח בסיום דרמטי 91:93.

גם במשחק הגומלין צפוי מאבק מרתק. הנתנייתים יתרו על אירוח המשחק באולמם הצר-מידות כדי לזכות בהכנסה כספית שמנה.

יתכן שהיתרון על הביתיות עלול לעלות לנתנייתים ביוקר שכן במקרה של נצחון חולוני יערך המשחק המכריע בחולון.

ביום ה' תפגוש מכבי ת"א את הפועלתיה במסגרת גביע אירופה לאלופות במשחק מול אלופת איטליה, סימאק מילאנו.

האיטלקים ישחקו בשאפתנות רבה, שכן נצחון עשוי להבטיח להם הופעה במשחק הגמר (בתנאי שציבונה זאגרב תפסיד לליטוד באולמה).

אברטון נחלצה מהפסד נגד לוטון ברבע-גמר הגביע

האלופה האנגלית והמוליכה בליגה קבוצת אברטון הסבה סיגור במשחק רבע גמר הגביע שנערך בלוטון וסיימה בתיקו 2:2.

הקבוצה המקומית הוליכה בדקה ה-21 על ידי בק הארפורד (שער ה-19) ומרק סטין העלה את לוטון ל-0:2 בדקה ה-63. אברטון הצליחה במחצית השניה להבקיע את השערים על-ידי הבינלאומי גרהם שארפ והמחליף אדריאן הית חתם את התוצאה בדקה ה-80. כמה דקות לפני כן נכנס הית למשחק כמחליף. המשחק החוזר ביניהן יהיה ביום רביעי בגודיסון פארק, במגרשה של אברטון.

סאותהמפטון היתה לקבוצה הראשונה שעלתה לחצי הגמר כשניצחה את ברייטון מהליגה שניה 0:2 משעריהם של מורן וקורקל שהיה השחקן הטוב ביותר בשדה.

במשחק חוזר בשמינית גמר הגביע הצליחה ווטפורד לגבות את בארי מהליגה השלישית 0:3 לאחר שבאמצע השבוע סיימו השתיים בתיקו 1:1. ברבע הגמר שיהיה ביום שלישי תארח ליברפול את ווטפורד.

המשחק הנוסף בשמינית הגמר יהיה היום באולד טרפורד כשמנצ'סטר-יונייטד תארח את ווסטהאם. השתיים סיימו באמצע השבוע בתיקו 1:1.

אתמול נערכו גם משחקים בליגה האנגלית. ליברפול הביסה את קווינס-פארק-ריינג'רס 1:4 ונבלה על הפסדה באמצע השבוע בחצי גמר גביע החלב. את השערים לליברפול הבקיע מקמהון (2) ראש והסקוטי ווק. בנצחון זה העלה את ליברפול למקום השני בטבלה כשלזכותה 60 נקודות מ-32 משחקים ומפגרת ב-5 נקודות אחרי אברטון מ-31 משחקים.

צ'לסי שחזרה לפעילות בליגה לאחר דחיות מאז 8 בפברואר ניצחה את מנצ'סטר-סיטי 0:1 משער עצמי שכבש ניקי רידי. צ'לסי נשארה במקום הרביעי עם 57 נקודות מ-28 משחקים ומפגרת בשתי נקודות אחרי מנצ'סטר-יונייטד מ-30 משחקים.

ארסנל השיגה נצחון חוץ 1:4 על אסטון-וילה כשהסקוטי צ'ארלי ניקולס הבקיע שער ובישל שער נוסף. אחד השערים של ארסנל היה עצמי. בעקבות כך אסטון וילה נשארה במקום ה-20 בטבלה כשמתחתיה שתי קבוצות אחרות מהעיר בירמינגהאם ווסט ברומיץ'.

שתי קבוצות נחלו תבוסה. בירמינגהאם הובסה בשפילד על ידי וונזדיי 5:1 ווסטהאם הביסה את ווסט-ברומיץ' 0:5 כשמרק פאלקו כבש צמד והבינלאומי טוני קוטי כבש אף הוא שער. תוצאות נוספות: איפסוויץ'-נוטינגהאם 0:1, לסטר-קובנטרי 1:2.

בליגה השניה באנגליה נוצחה המוליכה נוריץ' על ידי וימבלדון 2:1 אולם היא מוסיפה להוליך עם 61 נקודות לפני פורטסמות (56) שסיימה בתיקו 1:1 עם ברנסלי. תוצאות נוספות: לידס-הדרספילד 0:2, קריסטל-פאלאס-מידלסבורו 1:2, ברדפורד-בלקברן 2:3, אולדהאם-גרימסבי 1:4, מילוול-שפילד-יונייטד 0:3, שרוסברי-פולהאם 2:1, שטוק-הול 1:2, צ'רלטון-סנדרלנד 1:2.

ברבע גמר הגביע הסקוטי נפלה הפתעה כאשר מחזיקת הגביע סלטיק נוצחה באדינבורו על ידי היברניאן 4:3. דאנדי-אברדין 2:2, דאנדי-יונייטד-מאדרוול 0:1.

אלג'יריה ומרוקו שיצגו את אפריקה בגביע העולמי סיימו בתיקו אפס. קמרון-זמביה 2:3, חוף-השנהב – מוזמביק 0:3.

דורון ג'מצ'י קולע לסל הפועל ת"א מתחת לאפו של ארל ויליאמס. הרבה סלים כאלה היו באותו ערב, במשחק בו ניצחה מכבי בהפרש של 44 נקודות

באיירן הפסידה בבית

אלופת הכדורגל המערב-גרמנית באיירן מינכן נוצחה במגרשה על-ידי פורטונה דיסלדורף במחזור מקוטע בשיעור 3:2. המעניין שגם בסיבוב הראשון ניצחה דיסלדורף במגרשה את באיירן 0:4.

ורדר ברמן הגדילה יתרונה בראש הטבלה כשסיימה במגרשה בתיקו עם בוכום. לברמן 40 נקודות לפני באיירן 36.

קבוצתו של דוד פיזנטי, פ.צ. קלן הובסה בגלזנקירכן על ידי שאלקה 0:3. דורטמונד-קייזרסלאוטרן 2:4, שטוטגרט-נירנברג 1:3.

מקסיקו-דנמרק 1:2

נבחרת הכדורגל של מקסיקו שתארח בסוף חודש מאי במסגרת הגביע העולמי ניצחה בלוס-אנג'לס את דנמרק שהופיעה ללא 5 מההרכב הראשון בתוצאה 1:2.

אלן סימונסן הקנה יתרון לדנים אולם המקסיקנים השוו והבקיעו את שער הנצחון על-ידי פלורס.

מצרים נוצחה בבית

נבחרת הכדורגל של מצרים המארחת את משחקי גביע אפריקה לאומות נוצחה בפתיחת המשחקים על-ידי סנגל 0:1.

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל-אביב
מרחב תכנון מקומי תל-אביב-יפו
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה, 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל-אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליה, שינוי תכנית מפורטת מס' 2268 שינוי מס' 6 לשנת 1982 של תכנית 44 ושינוי מס' 33 לשנת 1982 של תכנית מס' 58 – „אזור הבורסה של לב תל-אביב".

השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם:
חלקות בגושים: 6935, 6936, 7085
בין הרחובות: יהודה הלוי, בלפור, שדרות רוטשילד והחלקות הצמודות של רח' ברדיצ'בסקי.

עיקרי מטרת התכנית: עידוד תוספת שטחי מגורים ע"י שיפור איכות המגורים, תוך טיפול בבנין, בזמן והרחוב, הבטחת שימור מבנים בעלי ערך אדריכלי, עידוד שיפוץ מבנים ושימור יחידות דיור קיימות.

כל המעוניין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.

מרדכי בהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל-אביב

לחברנו שאול סוידי
אתך באבלך הכבד על מות
אביך ז"ל
מרכז „הפועל" ועובדיו

קרני ושלום אלופי הריצות הארוכות

יאיר קרני מהפועל עמק-חפר זכה באליפות ישראל בריצת 20 ק"מ ובריצת שעה שנערכה אמש באצטדיון הלאומי בהדר-יוסף.

קרני עבר 20 ק"מ בזמן של 1:05.37.5 שעה. בתום שעה עבר קרני מרחק של 18.316 ק"מ. שלום לוי אף הוא מעמק-חפר עבר 20 ק"מ בזמן של 1.07.34.3 שעה. בתום שעה עבר לוי 17.795 ק"מ, ושלישי הגיע ירדן כהן מאגודת אילת 1.07.48.0 שעה. בתום שעה עבר כהן 17.677 ק"מ.

באליפות ישראל לנשים בריצה ל-5000 מ' זכתה מזל שלום מהפועל באר-שבע בזמן של 18.25.1 דקות, לפני עמאל אל-עבראלה מהפועל מולבייבר 20.18.0 דקות. שלישית הגיעה סמדר שפיר מאגודת אילת 20:29.1 דקות.

האליפות נושאת את שמו של אליאס כץ ז"ל מדרגי האגודה של עם היהודי שזכה באולימפיאדת 1924 במדליות אולימפיות בפריס כשייצג את פינלנד.

שלוש הפתעות בשמינית גמר סנואר"ט בטניס

שלוש הפתעות היו אתמול בשלב שמינית גמר תחרויות סנואר"ט-טאבגה בטניס הנערכות בספורטק בפיית.

תומר צימרמן גבר על יאיר ורטהיימר 3:6 5:7. עמית ברקובלדי גבר על שי פתי 3:6 6:3 3:6, ויורם בראון גבר על אורן מוסאבל 2:6 1:6.

יתר התוצאות: מנשה צור – שגב לוי 1:6 2:6, חיים ציון – גיא ביישל 4:6 2:6, בועז מרגשטיין – ישי רוזמן 3:6 0:6, רביב וירנפלד – יובל קאראצ'י 1:6 0:6.

• נשים: תגית אחזון הפתיעה בתחרויות הנשים כשגברה על רנה כרמי 1:6 2:6.

אילנה ברגר – פאני יאיר 1:6 1:6, דליה קוראס – רות שבט 2:6 3:6, יעל שבים – סופי רפאל 1:6 6:7, שגית רוזן – יעל ויסלה 3:6 1:6, ענת הורוון – מרי דרדס 4:6 2:6, קארין מאייר – אורית קנבל 4:6 3:6, שרית שלו – אוסנת רג'ואן 4:6 2:6.

קליעה

• שמואל קין ממכבי רעננה ניצח אתמול בתחרות קליעה באקדח-אויר שנערכה בקבוץ מעברות לאחר שצבר 549 נקודות.

בתחרות ברובה-אויר ניצחה במפתיע גילה זארה מהפועל פ"ת 752 נקודות.

בתחרות אחרת של הליגה במחוז המרכז ניצחה הפועל ת"א עם 1864. בתחרות האישית ניצח מיכאל רוזר מת"א – 369 נקודות.

בתחרות באקדח-אויר ניצחה הפועל קרית-אונו עם 1672 נקודות, ובתחרות האישית היה קירשנר מקרית-אונו.

אתלטיקה קלה

• שיא באתלטיקה-קלה נקבע ע"י רצי עית הפועל ירושלים שקבעה במרוץ שליחי 1000 מ': 1:58.41 שניות. השיא הקודם היה 1:59.30 דקה.

תוצאות נוספות: 60 מ' – איתי אילוז 7:1 ש', 1500 מ' – אילן בבבישתי 4:02.30 ד', גובה: דני וולסברג 1.95 מ' כדור ברזל: דני נגט 13.18 מ'.

בין הנשים הצטיינה פועה נייגר מהפועל ירושלים שניצחה ב-100 מ' במשוכות – 15.11 וב-300 מ' 42.08 ש', 1500 מ': הדס למבר 4:42.2 ד', גובה: גבי רוזן 1.72 מ'.

חתירה

חותרי סמינר הקבוצים ת"א זכו אתמול באליפות הפועל בחתירה בסירה מדגם „סנונית" שנערכה בבריכת-הדגים בקיבוץ מעגן-מיכאל.

יתר הזוכים, גיל 18: הפועל שדות-ים. גיל 16: מעגן-מיכאל. גיל 14: מעגן מיכאל.

נשים, בוגרות: מעגן-מיכאל, גיל 18: מעגן-מיכאל, גיל 16: מעגן-מיכאל, גיל 14: הפועל אילת.

שוודיה ובריטניה עלו לשלב הבא

נבחרות הטניס של בריטניה ושוודיה, מחזיקת גביע דייויס, עלו לסיבוב השני בגביע דייויס בבית העליון לאחר שהבטיחו את נצחונן בתום היום השני. בריטניה מוליכה בטלפורד 0:3 על ספרד ובאותה תוצאה מוליכה שוודיה בקופנהגן על דנמרק.

במקסיקו-סיטי סיימו מקסיקו ומערב-גרמניה בתיקו 1:1 בתום היום הראשון, אקוודור מוליכה 0:1 נגד ארה"ב בגואיאקיל לאחר שהמשחק השני הופסק בגלל הגשם. אוסטרליה מוליכה 1:2 נגד ניו-זילנד באוקלנד ובאותה תוצאה בריה"מ נגד יוגוסלביה בבלגרד. איטליה מוליכה 0:1 נגד פאראגוואי בפאלרמו. המשחק השני בין פאנאטה ופצ'י הופסק במצב 1:2 במערכה השלישית בגלל גשם.

ליגות ב'

• צפון א': הפועל תל-חנן – מכבי קרית-ביאליק 0:2; מכבי עכו – בית"ר קרית-שמונה 1:1; בני-חצור – הפועל בני-תמרה 1:2; הפועל אבו-סנאן – הפועל אפיקים 0:1; [illegible] מעלות – הפועל [illegible] 2:4; הפועל מג'ד אל כרום – הפועל בני-עכו 0:0.

• צפון ב': הפועל כפר-סולם – הפועל איכסאל 1:2; הפועל טייבה – הפועל באקה אל גרביה 1:3; [illegible] – הפועל בית-אליעזר 1:2; מכבי צור-שלום – מכבי עוספיה 1:3; הפועל דלית אל כרמל – הפועל גבעת אולגה 3:5; הפועל יוקנעם – הפועל אום אל פאחם 1:0.

• דרום א': הפועל כפר-קאסם – הפועל אחוד צעירי-יפו 1:2; בית"ר כפר-סבא – גבעת שמואל 0:1; בית"ר ראש-העין – הפועל מחנה-יהודה 0:0; מכבי הרצליה – הפועל כפר-שלם 0:1; הפועל הרצליה – הפועל גלגליה 2:2; מכבי שכונת-התקוה – מכבי רמת-השרון 0:1; מכבי רמלה – הפועל גדרה 0:0.

• דרום ב': מכבי ברנבי – הפועל מרחבים 0:1; הפועל באר-יעקב – הפועל רמלה 0:0; בית"ר יבנה – מכבי קרית-עקרון 0:0; מכבי רחובות – עירוני אשדוד 1:1; הפועל אשדוד – בית"ר לוד 0:1; מכבי באר-שבע – הפועל שדרות 0:1; סקצית נס-ציונה – הפועל אילת 1:1.

בליגות לנוער

בני-יהודה ת"א – הפועל ת"א 0:0; מכבי יפו – מכבי ת"א 0:2; מכבי בית-שאן – הפועל חיפה 0:0; מכבי פ"ת – הפועל חדרה 1:2; הפועל פ"ת – בית"ר ירושלים 0:1; מכבי חיפה – הפועל כפר-סבא 1:4; הפועל באר-שבע – הפועל ראשל"צ 2:0; מכבי נתניה – הפועל ר"ג 1:2.

שתי המוליכות ממשיכות לנצח

מאת ד. ברוך

שתי המוליכות בראש מחוזות ליגה א' זכו בנצחונות ושמרו על מקומן בצמרת. הפועל בית-שאן (1:2 מול מכבי אור-עקיבא) הגנה על יתרון שלוש הנקודות שלה ואילו הפועל דימונה (גברה 0:2 במשחק-חוץ על מכבי קרית-גת) הגדילה את יתרונה לשתי נקודות.

הולנדים שבנו, כנראה מפעילות. במחוז הצפוני הבקעו 9 שערים בשמונה משחקים ואילו בדרום נרשם שיא שלילי – 4 שערים בלבד – שלושה משחקים הסתיימו בתיקו אפס.

הפועל טירת-הכרמל זכתה בנצחון 0:2 על מכבי עפולה, שפעילותה הושבתה למשחק אחד.

מחוז הצפון

בכפ"ס: הפועל קרית-שמונה-הפועל „עליה" כפ"ס 0:1. „עליה" איבדה חלק ממניותיה בצמרת בעקבות שערו של אודי בדקה ה-41. שפט ליסקוביץ, 500 צופים.

בנצרת-עילית: הפועל נצרת-עילית-מכבי טמרה 1:1. עמאס הצעיד את טמרה ליתרון (50) וזינו הציל נקודה למארחים בדקה ה-75 (11 מ'). שפט זינו, 100 צופים.

בבית-שאן: הפועל בית-שאן-מכבי אור-עקיבא 1:2. בית-שאן גילתה יתרון והוליכה ביתרון כפול משעריהם של אלקריף (13) ושינו (35). יעקבי צימק בדקה ה-55. שפט ועבד, 800 צופים.

ברעננה: הפועל רעננה-מכבי חדרה 0:0. משחק מעניין וחף העקרות בשערים. שפט אילת, 200 צופים.

בשפרעם: מכבי שפרעם-הפועל קרית-אתא 1:1. המשחק נחתם כבר בדקה ה-18: קריסנר הבקיע לשפרעם (13) ונרעבתק השווה כעבור 5 דקות. שפט ברסיטה, 300 צופים.

בנהריה: מכבי אח"י נצרת-בית"ר נהריה 0:1. נהריה ספגה הפסד ביתי צורב מרגלי נאסר (85). שפט אגשינגו, 400 צופים.

מחוז הדרום

בקרית-גת: הפועל דימונה-מכבי קרית-גת 0:2. גבי פרץ הדהים את 2000 הצופים בצמד שערים (46, 3). שפט צימרמן.

באשקלון: הפועל אשקלון-מכבי השקמה 0:1. השקמה נתקעה בתחתית בעקבות שערו של קסנטיני (71). שפט ש. לוי, 400 צופים.

באור-יהודה: הפועל אור-יהודה – הפועל קרית-מלאכי 0:1. אור יהודה הרחיקה את אורחיה מתמונת העליה. השער-מעולם (5). שפט גלעדי, 1500 צופים.

בראשון-לציון: הפועל ראשל"צ – לודים חולון 0:0. קרב צמרת כתוח ורחוק מלשכנע. שפט דינצ'י, 500 צופים.

במרחבים: הפועל ירוחם – הפועל בתיים 0:0. ירוחם החמיצה נצחון במשחק הרדיוס שלה. שפט והר-קרדה, 500 צופים.

בקרית-אונו: הפועל קרית-אונו – בית"ר באר-שבע 0:0. בית"ר היתה שבעת-רצון מהנקודה שהשיגה. שפט ברהום, 500 צופים.

במחזור הבא בליגות א'

• דרום: הפועל אור-יהודה – הפועל אשקלון; הפועל קרית-מלאכי – הפועל ראשל"צ; לודים חולון – הפועל ירוחם; הפועל אחוד – מכבי קרית-גת; הפועל דימונה – הפועל קרית-אונו; בית"ר באר-שבע – מכבי השקמה.

• צפון: בית"ר נהריה – „עליה" כפ"ס, אח"י נצרת – מכבי שפרעם, הפועל קרית-אתא – מכבי עפולה, הפועל טירת-הכרמל – הפועל רעננה, מכבי חדרה – הפועל בית-שאן, מכבי אור-עקיבא – הפועל נצרת-עילית, מכבי טמרה – הפועל קרית-שמונה.

סיוף

• בני ליפסיקס מהפועל אשקלון זכה אתמול באליפות ישראל בסיוף במקצוע הדקר לקדטים לאחר שגבר בגמר על ניר קלומן ממכבי-סבא 10:2.

באליפות בחרב זכה שלום גפן ממכבי נתניה לאחר שגבר בגמר על אופיר טל מהפועל חיפה 10:8.

טניס-שולחן

• מיקי זיכל ממכבי ת"א גבר על דן ענבר מהר-הכרמל באליפות מכבי הצעיר שנערכה בקרית מלאכי בהשתתפות 100 [illegible].

טבלאות ליגות א'

צפון

	קבוצה	משי'	שערים	נק'
1.	בית-שאן	20	20–41	29
2.	קרית-שמונה	20	13–24	26
3.	בית"ר נהריה	20	22–25	25
4.	„עליה" כ"ס	20	19–27	24
5.	קרית-אתא	20	14–18	24
6.	אח"י נצרת	20	28–29	21
7.	מכבי חדרה	20	24–25	20
8.	מכבי טמרה	20	25–30	18
9.	מכבי שפרעם	20	28–25	18
–.	הפועל רעננה	20	22–19	18
11.	טירת הכרמל	20	30–23	18
12.	אור-עקיבא	20	26–21	14
13.	מכבי עפולה	20	31–14	12
14.	נצרת-עילית	20	28–11	11

דרום

	קבוצה	משי'	שערים	נק'
1.	הפ' דימונה	18	11–25	25
2.	לודים חולון	19	15–17	23
3.	ראשון-לציון	19	13–20	22
4.	בית"ר ב"ש	18	14–18	21
5.	קרית-מלאכי	19	14–16	20
6.	הפועל בתיים	19	13–13	18
7.	הפ' אשקלון	18	11–10	17
8.	קרית-אונו	18	15–11	17
9.	אור-יהודה	19	21–13	17
10.	קרית-גת	18	14–13	16
11.	הפועל ירוחם	19	14– 8	16
12.	הפועל אחוד	18	15–12	14
13.	מכבי השקמה	18	18–11	13

עד מתי יסבלו האוהדים

קשה, קשה היה להיות בליל חמישי שעבר אוהד קבוצת הכדורסל של הפועל ת"א. רעידת האדמה התחוללה כמעט כשריקת הפתיחה של ה„דרבי" התל-אביבי הגדול בכדורסל. כלי התקשורת ניפחו כדרכם ניפוח מלאכותי את המשחק הזה בהציגם בשיטה אותו את האדומים של הפועל מול הצהובים של מכבי, ויצרו רושם כאילו צפויה לצופים משני המחנות האוהדים חווית כדורסל עוצרת נשימה.

שני המחנות, ובעיקר מחנה האדומים, יצאו בהצהרות מפוצצות על משחק העונה ושהמעט יש רק למכבי ת"א מה להפסיד והכדורסלני הפועל הולכים על כל הקופה. אם הכוונה היתה ליצור הלך רוח שימלא הקופות הרי שהפירסומאים הצליחו, באמצעות כלי התקשורת ניקהלו להיכל הספורט ביד אליהו כ-8000 חובבי כדורסל. אולם אם חשב מישהו ברצינות שזה יהיה „דרבי" שוה-הכוחות – או ששגה בהזיות או שהוא מאמין באמונות טפלות.

פסק זמן

מה שהפגינו כדורסלני הפועל ת"א בתבוסתם הגדולה, בהפרש של 44 נקודות – לא היתה התולשות מקרית. זה פריז של המשבר הגדול העובר על הקבוצה התל-אביבית – משבר מקצועי וניהולי-ארגוני כאחד. מי שראה את שתי הקבוצות המשחקות על הפרקט הבחין כמעט מיד שהקבוצה הצהובה משחקת עם לב תשבה וגם יודעת את המטרה בעוד שהקבוצה האדומה משחקת עם להקת האוסטרוגנאשים שלה – כוכבים בזכות עצמם אך חסרים רוח צוות ויד מכוילה.

ארל ויליאמס, כוכב הצהובים בעבר, הצטרף בעונה זאת לאדומים, אך ורק כדי להכריע את משחקי ה„דרבי". הוא אמר לכל שחפץ לשמוע, כי הצהובים היו אלופים רק בזכותו ועכשיו יסלו את הכתר האדומים. איש לא בחן את יכולתו ואת כושרו. אבל פרנסי הפועל ת"א מילאו את כיסו בדולרים. התוצאות שנתן ב„דרבי" נגה בין צער לרחמנות על כוכב עבר זה בכדורסל הישראלי.

כוכב אחר, לאבן מרסר, זכה השבוע לסיקור ענק בעיתונים לצה"ל. בשביל מה צריך היה לתת לעובדה הפרמאלית הזאת פירסום כה רחב – להנהלת הפועל ת"א פתרונים. מרסר ישרת אולי כמה שבועות בצה"ל בהיותו נשוי עם ילדים ושחקן הסגל הלאומי שכל העת ישנה סגית במגבלות אימונים. אחר כך ישתחרר לכוחות המילואים והספק אם יקרא לשירות.

אבל הפירסום הגדול הזה פגע בהחלט כלאבן מרסר. הוא הסתובב במגרש עם „תלת-בקרקע", בדיוק כמו סקודה לכל טירון בן 18 הנקרא לשרות חובה בצה"ל.

ציינו רק שתי סיבות, בין הרבה אחרות ידועות, לכשלונה של קבוצת הכדורסל של הפועל ת"א, כל ההשקעה שנעשתה בעבר ובהווה שאפה למטרה אחת: הדחת כדורסלני מכבי ת"א מכתר אליפות והליגה הלאומית. זה עלה הון תועפות ולא נתן את הפירות המקוים.

עד מתי, איפוא, יצטרכו עוד אוהדי הפועל ת"א לסבול תיסכולים אין סופיים, עד אשר יקום מישהו ויחזיר את כל התולעים והדוים אל קרקע המציאות שכדורסל, עשית כ"ק בית יסודי ובנית קבוצה ישראלית ולא של לגיון זרים שגם עלה ממון רב וגם אינו מביא כבוד.

אהרון להב

אוויר חם ולח בטיפול בנזלת

מאת דנקה הרניש

„ריניטיס" בלטינית פירושה „נזלת", ו„טרם" פירושו „חום" (כמו במלה טרמומטר – מדחום). כך נולד השם המסחרי „רינוטרם", שניתן למכשיר לטיפול בנזלת, הראשון מסוגו בארץ וככל הידוע גם בעולם כולו. המכשיר, שאמור לתת טיפול יעיל לנזלת באמצעות אוויר חם ולח, הוא בבחינת בשורה לכעשרה אחוזים לכל הסובלים מנזלת בתקופות שונות – כעשרה אחוזים מן האוכלוסיה, לא פחות.

אין מתים בנזלת, אבל הדיהי תופעה מטרידה: גם זו הנגיפית, הקרויה בשפת היום־יום „הצטננות", וגם זו האלרגית, הפוגעת בבעלי רגישות לריחות מסוימים או לאבקות פרחים, על פי רוב בעונת האביב. נגיפית או אלרגית, הנזלת כרוכה בתופעות בלתי־נעימות: אף סתום בצורה מכאיבה, נזילה מתמדת והתעטשויות בלתי פוסקות. נזלת נגיפית אף משכיבה רבים במיטה עם הרגשה של חולי כללי, בפרט גברים שמשום־מה עוברים אותה קשה יותר מנשים.

הרפואה יודעת להסביר מחלות מסובכות ומסוכנות, אבל עדיין לא מצאה תרופה לנזלת: טיפות אף מביאות לכל היותר הקלה קצרת זמן במקרה של אף סתום. חוקרים במקומות שונים בעולם מחפשים את התשובה הניצחת לצרה צרורה זו, אולם לרוב ללא הצלחה. בכל־זאת, בשנים האחרונות מסתמן פתרון גואל: פרופ' אנדרי לבוב ממכון פסטר בצרפת הגיע למסקנה, שאוויר חם (בטמפרטורה קבועה של 43 מעלות) ובעל לחות מקסימלית קבועה הוא פתרון טוב לנזלת, אם כי לא ריפוי סופי – כמו, למשל, האינסולין לטיפול בסכרת.

„רינוטרם" מבוסס על מחקריו של פרופ' לבוב ופותח על־ידי ד"ר ירושלמי ממכון וייצמן ברחובות, בשיתוף עם ד"ר סרג'ו קרמן מבית־החולים „שמואל הרופא" בבאר־יעקב. את זכויות הייצור רכש קיבוץ נצר־סרני; קיבוץ זה גם רשם פטנטים על המוצר במדינות רבות, בהן ארה"ב, יפאן וארצות שונות באירופה. הייצור החל לפני כשלוש שנים ועד היום יוצאו למדינות שונות אלפי מכשירי „רינוטרם". לעומת זאת, השיווק בארץ החל בצורה מסודרת רק בשנה שעברה ועד היום נמכרו בישראל רק כמה מאות מכשירים.

עקרון הטיפול ב„רינוטרם" הוא חימום מקומי של דרכי נשימה העליונות, כלומר האף, באמצעות אוויר לח וחם. המכשיר דומה לקופסה: מימדיה הם 20x30x30 סנטימטר. הוא בנוי מחלקים אלקטרוניים המווסתים את החום, את הלחות ואת זמן החימום. המכשיר כולל מיכל של מים מזוקקים, מדחס ופיה בת שני „נחירים". המדחס דוחס את האוויר דרך „הנחירים", ואלה מספיגים את האוויר בלחות הנשאבת ממיכל המים המזוקקים.

הפעלת המכשיר פשוטה ואינה מצריכה כל ידע מקצועי. בעקבות לחיצה על כפתור נשלח אוויר חם ולח לנחירי האף, ללא מגע בין האף המשתמש למכשיר, ללא מסכה, ללא לחץ בגרון, ללא הגבלה על הפה.

יעילות הטיפול במכשיר נבדקה בניסויים רפואיים מבוקרים, שנעשו באנשים אשר סבלו מנזלת נגיפית ומנזלת אלרגית. החולים משני הסוגים טופלו שלוש פעמים, כל פעם במשך 30 דקות, בהפרש של שעתיים עד שלוש בין טיפול לטיפול באותו יום. תוצאות הטיפול בנזלת נגיפית מלמדות, כי 72% מן המטופלים שוחררו מסימני המחלה עד שבוע לאחר הטיפול. תוצאות הטיפול בנזלת אלרגית הורו, כי 68% מן המטופלים שוחררו מסימני המחלה עד חודש לאחר הטיפול – זאת ללא שימוש בתרופה כלשהי במשך חודש לפני הטיפול ב„רינוטרם" ובתקופת המעקב. חולי הנזלת האלרגית סבלו מסימפטומי המחלה האופייניים לפחות שנה לפני הטיפול במכשיר.

ה„רינוטרם" איננו מכשיר זול: מחירו 367.54 ש"ח, אולם היצרן, קיבוץ נצר־סרני, והמפיק, חברת „טרדים גת", טוענים כי למכשיר מובטחת תוחלת חיים ארוכה. ההגבלה היחידה של המכשיר היא, שאין להשתמש בו לטיפול בילדים שטרם מלאו להם 10 שנים: ילדים קטנים לא יסבלו את החום, של 43 מעלות, ולא יחזיקו היטב את הפיה שבה מוזרם האוויר החם והלח.

למרות האמור לעיל, שעדיין לא נמצאה תרופה לנזלת וה„רינוטרם" איננו תרופה, אלא מכשיר לטיפול – מבשרים לנו עתה מארה"ב ומאוסטרליה, כי בכל־זאת נראית כבר באופק תרופה לנזלת, תרופה ממש.

חוקרים בשתי המדינות האלה הצליחו, בנפרד, לפתח תרסיס אף, הפועל נגד נזלת נגיפית. מרסיסים אותו לתוך כל נחיר, ומקץ שבוע של טיפול עצמי זה נעלמת הנזלת כלא היתה. התרסיס החדש נוסה בהצלחה ב־120 אוסטרלים וב־226 אמריקאים. הוא גם הוכיח עצמו כאמצעי מונע אצל בני־אדם, שאחד מבני משפחותיהם נתקף במחלה.

החומר המופלא הפעיל בתרסיס זה הוא אינטרפרון אלפא־2. האינטרפרון הוא, כידוע, חומר נגד־נגיפי שמייצר הגוף בעצמו, כתגובה על חדירת הנגיפים לתוכו. חסרונו הגדול של האינטרפרון הוא בכך, כי גוף האדם מייצר רק כמויות זעירות של חומר זה, וכי הוא ספציפי לכל מין של בעלי־חיים: רק אינטרפרון שנלקח מבני־אדם יכול לסייע לבני־אדם, וכיוצא באלה. לכן עד לאחרונה היה האינטרפרון חומר יקר מאין כמוהו ולא נראה זה סביר להשתמש בו כדי להילחם במחלה בלתי־מסוכנת כמו נזלת.

אולם בעניין זה היו שתי פריצות דרך: ראשית, היום אפשר להפיק אינטרפרון אלפא־2 מלויקוציטים (תאי דם לבנים), שאין בהם מחסור, כידוע. שנית, וזה העיקר: מפיקים אותו גם במעבדה, בשיטות של הנדסה גנטית. הודות לשתי התפתחויות אלה אפשר היה להשתמש באינטרפרון זה כדי לערוך ניסויים בקנה־מידה גדול, כפי שבוצעו עתה, ולאחר שניסויים אלה הצליחו, כאמור, כבר נראית באופק – הרחוק, אמנם – האפשרות למכור אותו במחיר השווה לכל נפש לטיפול ממש.

חוקר גרמני:

הצטמקות המוח – מדומה בלבד

לא די שהכושר השכלי הולך ופוחת עם הגיל – גם המוח מצטמק במרוצת השנים, בגלל מותם של תאי עצב שאינם מתחדשים עוד.

על תיאוריה מקובלת זו, הנשענת על הרבה מחקרים סטטיסטיים, חולק עתה האנטום הגרמני פרופ' הרברט האוג מבית־הספר לרפואה בליבק, בטיעונים מקוריים ביותר. הוא טוען, כי זוהי רק הצטמקות מדומה, המבוססת על העובדה שמוחם של אנשים זקנים קטן בממוצע מזה של צעירים. פרופ' האוג איננו חולק על עצם העובדה הזאת, אבל הוא אומר, כי זה כמאה שנים או אף יותר עדים אנו לתהליך של „צמיחת האדם" מבחינת גודלו: כל דור גדול יותר בממדי גופו מזה של הקודם לו, מטעמים שטרם נתגלו (מכל מקום, לא בשל השיפור בתזונה). כיוון שכך, ממילא גדל גם המוח. הגידול בגובה־הקומה הממוצע של בני־האדם מדור לדור הוא 1.2 מ"מ לשנה, או 10 מ"מ במשך שבע עד שמונה שנים; גידול כזה של 10 מ"מ בגובה פירושו תוספת משקל ממוצעת של 55 גרם במוח.

לכן מובן, כך פרופ' האוג, מדוע מוחם של אנשים זקנים קל יותר מזה של בני תקופתם הצעירים יותר והגבוהים יותר. כאשר מביאים בחשבון את התהליך הזה של הגידול הפיסי של האדם, עם השנים, יוצא כי משקל המוח נשאר בעינו רוב חייו של האדם. אמנם יש הצטמקות של המוח הבאה עם הגיל, אבל זו מתחילה רק בגיל מבוגר יחסית, של 60 שנה בממוצע.

החלל למחקר, הארץ לייצור

חברות תרופות מבקשות לנצל את תנאי חוסר הכבידה בחלל כדי לחקור את המבנה הגבישי של החלבונים

מיוחד ל"דבר"
The Economist

התקוות הרבות שתלו גורמים מסחריים באפשרות לייצר בחלל מוצרים שונים, שאי־אפשר לייצרם על־פני כדור־הארץ, בגלל כוח הכבידה, נכזבו מעט. עד כה יוצר בחלל רק מוצר מסחרי אחד: כדורי שרף שעידים, המשמשים לכיול מיקרוסקופים. זה אירע ב־1983, ומאז לא קרה שום דבר מהפכני בתחום זה.

העברת חומרי הגלם לחלל עולה הון־תועפות: סוכנות החלל האמריקאית גובה כ־5,000 דולר על הטסת כל ק"ג. לכן הייצור על־פני הארץ זול תמיד יותר, אלא־אם־כן מדובר במוצר שאפשר לייצרו רק בתנאים של חוסר כבידה. גם במקרה זה הכדאיות המסחרית איננה מובטחת, משום שתמיד קיים הסיכוי (או הסכנה, מנקודת ראותן של החברות המשקיעות בייצור מוצרים בחלל), שתפותח שיטה חדשה להפקת אותם מוצרים עצמם על הארץ. זהו סיכוי מוחשי ביותר בעיקר לגבי תרופות, שנחשבו למועמדים העיקריים לייצור בחלל: הביוטכנולוגיה המתחדשת עשויה לפתח תהליכים חדשים לייצור אותן תרופות.

יש דוגמה מוחשית לכך: חברת המטוסים האמריקאית „מקדונל־דאגלס" מבקשת לייצר בחלל הורמון מסוים, אריתרופואטין, המפקח על ייצור תאי הדם האדומים בגוף. הורמון זה מופק אצל אדם בריא בכליות, אבל כאשר אדם סובל מחסר־דם (אנמיה) מסוג מסוים, אפשר לרפאו על־ידי הספקת ההורמון הזה לדמו.

ניקוי האריתרופויאטין מן החומרים המעורבים בו נעשה בשיטת האלקטרופורזיס: מעבירים נוזל משדה חשמלי וזה מפריד בין המולקולות השונות לפי גודלן ומטענן החשמלי. יישומה של שיטה זו בתנאים רגילים מוגבל, משום שעל תנועת המולקולות משפיעה, מלבד השדה החשמלי, גם הכבידה, ולכן ההפרדה שאינה שלמה. כיוון שכך פיתחה החברה מכשיר לניקוי ההורמון בחלל והיא כבר הספיקה להטיס אותו שבע פעמים במעבורות. אולם היו אלה ניסויים ראשונים בלבד, ובינתיים מאיימת חברת התרופות „אורתו פרמצויטיקל" לייצר אותה תרופה עצמה על הארץ, בשיטות של הנדסה גנטית.

מאידך יש היום כמה וכמה חברות תרופות הסבורות, כי החלל אמנם איננו המקום האידיאלי לייצור תרופות, אבל חוסר הכבידה השורר בו יוצר תנאים מצוינים למחקרים ולפיתוחים שונים, שיסייעו בבוא העת לייצור מסחרי של תרופות חדשות על הארץ. המדובר בתחום חדש במדע – הנדסת חלבונים.

החלבונים הם, כידוע, שרשרות של חומצות אמיניות, הערוכות בצורת סלילים, והם נבדלים אלה מאלה בסדר שבו מופיעות חומצות אלה בשרשרת ובצורתה של השרשרת. שינוי קטן בשני מאפיינים אלה עשוי לחולל תמורה רבתי בתכונות החלבון. עוד ב־1983 הצליחו חוקרים בריטים להגביר את פעילותו של אנזים מסוים פי 20 ויותר על־ידי החלפת חומצה אמינית אחת בחומצה אחרת. אחר־כך באה החברה הביוטכנולוגית האמריקאית „ג'נטק" ושינתה באופן דומה את האנזים סבטיליזין, המשמש בדטרגנטים, כדי שאנזים זה יהא עמיד להלבנה.

הנדסת החלבונים הולכת ומתפתחת בקצב מהיר, אך היא נתקלת בקושי מסוים: אפשר ללמוד על המבנה של החלבון כדי לדעת כיצד לשנותו ולשפרו, רק כאשר יוצרים ממנו גבישים ובודקים את אלה בקרני רנטגן, אלא שבתנאים של כבידה „מסרבים" חלבונים רבים להתגבש.

בנקודה זו נכנסים לתמונה תנאי חוסר הכבידה של החלל. ואמנם בניסוי שנערך ב־1983 במעבדה האירופית „ספייסלב", שהוטסה במעבורת חלל אמריקאית, הצליחו שני מדענים לייצר גבישים של שני חלבונים. אחד משני חלבונים אלה קשה מאוד לייצר על הארץ, וגבישי החלבון השני, האנזים ליזוזים, היו גדולים פי אלף מגבישים מקבילים שיוצרו על הארץ.

ניסוי נוסף נעשה על־ידי מדענים אמריקאים באפריל 1985. הם ניסו לייצר גבישים מדגימות של 34 חלבונים שונים. רובם ניזוקו עקב התנודות שהיו במסע החללית, אבל חלבון אחד – הליזוזים שכבר הוזכר לעיל – עבר בשלום את כל התלאות האלה ונוצרו ממנו גבישים למופת.

וזהי רק ההתחלה. ניסוי דומה מתוכנן לטיסת המעבורות שתתקיים בדצמבר השנה. המטרה, כאמור: לפענח בחלל את המבנה הגבישי של החלבונים, כדי שאפשר יהיה לייצרם על הארץ בשיטות ביוטכנולוגיות.

שיא בפרסומים

לאחרונה נערך סקר על מספר המאמרים המדעיים שהתפרסמו ב־1985 בעיתונות המקצועית הבין־לאומית בשטח הטכנולוגיה הגרעינית. כידוע, מהווה מספר המאמרים המדעיים אחד הקריטריונים העיקריים למדידה ההישגיות אקדמית. לצורך הסקר נבחר העתון היוקרתי „מדע ההנדסה הגרעינית" היוצא לאור בארה"ב על־ידי האגודה האמריקאית למדעי הגרעין.

והנה מה שהעלתה הבדיקה: ב־1985 התפרסמו בעתון זה מאמרים מקצועיים מ־43 אוניברסיטאות ברחבי העולם, והמספר הגבוה ביותר של פרסומים מדעיים הוא של חברי הסגל במחלקה להנדסה גרעינית באוניברסיטת „בן־גוריון" בנגב.

ההישג הזה מרשים במיוחד לאור העובדה, שזוהי מחלקה קטנה מבחינת מספר חברי הסגל שבה, לעומת מחלקות מקבילות בארה"ב ביפאן ובאירופה.

אמיר רוזנבליט

היקום – בצורת „בועות סבון"?

כאשר מסתכלים בשמיים בעין בלתי־מזויינת או בטלסקופ, נראים הכוכבים כאילו הם פזורים באופן שרירותי לגמרי. אבל זוהי כמובן, הסתכלות מישורית, דו־ממדית, שאינה מתחשבת במרחקים של הכוכבים מאיתנו: בהסתכלות כזאת „יכולים" להופיע, סמוכים זה לזה, שני כוכבים שהמרחק ביניהם גדול לאין־שיעור, משום שהאחד נמצא כאילו „מאחורי" השני. כך לגבי כוכבים, וכך לגבי גלקסיות שלמות.

התמונה הנכונה של פיזור הגלקסיות ביקום מצריכה, כמובן, הסתכלות מרחבית. לצורך זה נחוץ למדוד את מרחקן של הגלקסיות מאיתנו, בעזרת ההיסט לאדום: כידוע, מאז „המפץ הגדול" שיצר את הכוכבים, הם מתרחקים זה מזה, ומהירות ההתרחקות הזאת הולכת וגדלה עם המרחק. כיוון שההיסט לאדום – תזוזת הקווים בספקטרום לעבר גל האורך של האור האדום – גדול יותר, ככל שמהירות ההתרחקות של הכוכב גדולה יותר, הרי הוא משמש מדד מצוין ומהימן למהירות ההתרחקות של גלקסיה זו או אחרת, ומכאן גם למרחק שלה מאיתנו. בדרך זו אמנם נקבעו המרחקים של הרבה כוכבים וגלקסיות שלמות, אבל ברוב המקרים היתה זו מדידה „אד הוק".

חוקרים מן המצפה האסטרופיסיקלי הסמיתסוני של המוזיאון בארה"ב, בראשות מרגרט גלר, החליטו לעסוק במלאכה זו באורח שיטתי, ובאחרונה פרסמו את תוצאות מחקרם. הם השתמשו בטלסקופ בעל גודל בינוני, בעל מראה בקוטר 1.50 מ' המוצב על הר הופקינס בדרום מדינת אריזונה, ובדקו לא פחות מ־1099 גלקסיות באיזור מסוים בשמיים – מספר מרשים לכאורה, אם כי הוא מהווה רק חלק זעיר מכלל הגלקסיות הפזורות ביקום. הריחוק הממוצע של איזור זה הוא 300 מיליון שנות אור, ו„עוביו" – כלומר, המרחק לעומק בין הגלקסיה הקרובה ביותר ובין הגלקסיה הרחוקה ביותר – הוא כ־30 מיליון שנות אור.

התוצאות הפתיעו את החוקרים עצמם. נמצא, כי הגלקסיות באותו איזור – ואולי ביקום כולו – ערוכות במעין מבנים כדוריים, או, אם תרצו, כמו בקצף של בועות סבון: יש כאילו בועות ריקות מכל חומר, חללים ענקיים, שעל פניהן פזורים הכוכבים. קוטרה של כל בועה ריקה כזאת הוא 40 עד 150 מיליון שנות אור, ואילו עוביין של ה„שכבות" עם הגלקסיות המקיפות אותן הוא קטן יחסית – 10 עד 15 מיליון שנות אור.

עוד אריסטו היווני טען, שהיקום בנוי מכדורים ענקיים, חלולים, מוקפים על־ידי כוכבים. כמובן, אריסטו היה פטור מהבאת ראיות, ואם צדק, כפי שנראה עתה, היה זה פשוט ניחוש מוצלח. בוודאי שהיה פטור מלספק הסברים – לא כן האסטרופיסיקאים של ימינו. הסבר כזה ניתן כבר לפני חמש שנים, והוא קדם, איפוא, לתגלית שנעשתה לאחרונה. ג'רמיה אוסטריקר באוניברסיטת פרינסטון ולנוקס קאואי באוניברסיטת ג'ונס הופקינס גרסו דגם תיאורטי של „בועות סבון" כדרך להסביר את הכוחות שגרמו את היווצרות הגלקסיות: כמיליארד שנים לאחר „המפץ הגדול", כך משערים השניים, אירעו ביקום מספר התפוצצויות אדירות, שיצרו חללים ענקיים והרחיקו זה מזה את החומר הרגיל. הבעיה היא, שתיאוריה זו יש בה (אולי) כדי להסביר את היווצרותן של הבועות הקטנות יותר, אבל לא זו של הבועות הגדולות. אילו גם הבועות הגדולות נוצרו בדרך זו, דרך ההתפוצצות, צריכים היו להיווצר גם שינויים בקרינת הרקע הקוסמית – ושינויים כאלה לא נצפו עד כה.

התגלית של פרופ' גלר וקבוצתה הולידה, איפוא, בעיות חדשות שעדיין לא נמצא להן פתרון. יידרשו הרבה מחקרים נוספים לפענוח התעלומה.

נמצא הגורם ל„מחלת הטמפונים"

מאת ד"ר אריאל אוקסהורן

ספיחת מגנזיום מנוזלי הנרתיק על־ידי טמפונים מסוג מסוים היא הגורם האמיתי למחלת ההלם הרעלי („מחלת הטמפונים"), ולא השימוש המופרז בטמפונים או זיהום בנרתיק כשלעצמם. מנגנון זה התחוור לאחרונה במחקר שערכו האמריקאים פרופ' פארסוניט ופרופ' מילס, כפי שפורסם עתה ב„כתב־העת למחלות מידבקות", היוצא לאור בארה"ב.

כאשר „מחלת הטמפונים" תוארה לראשונה בשנת 1978, היא הטילה מורא על הנשים בארה"ב וגם בארץ. אצל מספר נשים שהשתמשו בטמפונים מסוג מסוים הופיעה מחלה חמורה, שעיקר סימניה היו: חום גבוה מאוד, הלם – דהיינו: ירידה בלחץ־הדם – ופריחה אדמומית מורה על כפות הידיים והרגליים, ובשלב מאוחר יותר – קילוף עור קשקשי. כן הופיעו סימנים גלויים בכל מערכות הגוף כמעט: הפרעות בדרכי העיכול, כגון שלשולים והקאות, פגיעה בתפקודי הכבד והכליות, סימנים במערכת העצבים (הן המרכזית והן ההיקפית), תפיחות עזה ביותר על הפנים וביחוד בעפעפיים התחתונים. למרות נדירותה היחסית תבעה המחלה לא־מעט קרבנות, ביחוד משום שמקרי ההלם לא הגיבו כלל, או רק בקושי, לטיפול הנמרץ המקובל.

סיבת המחלה היתה לוטה בערפל. אצל רוב החולות נמצא בתרבית מן הנרתיק חיידק המוכר היטב לרופאים סטפילוקוקוס זהוב. חיידק זה אינו שייך לצמחיה החיידקית הטבעית של הנרתיק הנשי הבריא, ועצם נוכחותו מעידה על מחלה, אך עם זאת ידוע שזיהומי הנרתיק שהוא מחולל קלים ביותר, ויש אף שהאשה כלל אינה חשה בהם. לימים התברר, שהחיידק מפריש רעלן חלבוני, שבכוחו לעורר את הגוף לייצר חומר בשם אינטרלויקין־1, והוא־הוא החומר הגורם עליית חום הגוף אצל האדם. הרעלן רב־עוצמה עד למאוד – פי אלף, יחסית, למשל, מרעלני החיידקים שמוצאים בדרך־כלל במצבי הלם הנובעים מזיהומים.

נשארה החידה, מהו הקשר בין החיידק ובין השימוש בטמפונים. הסברה הראשונית היתה, שסוגי טמפונים מסוימים חוסמים את הנרתיק חסימה הרמטית, סברות אחרות אמרו, כי נשים משאירות טמפונים בנרתיק זמן ארוך מדי, או שהן מחדירות אותם בכוח ופוצעות את הרירית. בכל המקרים האלה נוצר שילוב של לחץ גבוה ופריצת כלי־דם, המאפשר את חדירת הרעלן למחזור הדם, ומשם לכל איברי הגוף.

מחקריהם של מילס ופארסוניט פענחו את החידה. הם גילו, כי טמפונים המכילים סיבים סינתטיים מסוימים, שעברו עיבוד מיוחד, סופגים לקרבם יונים של מגנזיום מנוזלי הנרתיק. המגנזיום בולם את יצירת הרעלן על־ידי החיידק, והקטנת ריכוזו בנוזלי הנרתיק, בהשפעת הטמפון, הגבירה את ייצור הרעלן. ואמנם במקרים רבים של „מחלת הטמפונים" נצפתה ירידה ניכרת של המגנזיום לא רק בנוזלי הנרתיק, אלא גם בדם.

במקביל לגילוי סיבת המחלה הושגה גם התקדמות בטיפול. בנוסף לטיפול המקובל, הנמרץ, בהלם ולהוצאת הטמפון מומלצות שטיפות נרתיק רבות וחוזרות, שמטרתן להרחיק את החיידק סטפילוקוקוס הזהוב, היוצר את הרעלן בתנאים של מיעוט מגנזיום. גם אנטיביוטיקה מותאמת לרגישות החיידק מסייעת להביא לסיום מהיר של המחלה.

נסיוב נגד שומנים משביח ומרבה בשר כבשים

בשר רזה עדיף, כידוע, על בשר שמן, ויותר בשר רזה עדיף על פחות בשר רזה. גישה בסיסית זו עמדה לנגד עיניהם של דיוויד פלינט ועמיתיו ממכון המחקר „חנה" שבסקוטלנד, כאשר החלו לפני שמונה שנים בניסויים לספק בעלי־חיים דלי שומן ועתירי בשר. ניסויים אלה הגיעו עתה לשלב של הצלחה ראשונה.

ד"ר פלינט מזריק לכבשים תאי שומן הנלקחים מחולדות. הכבשים מגיבים על התערבות זו בייצור נוגדנים לתאים הזרים, והחוקרים נוטלים נוגדנים אלה, מרכזים אותם במעבדה, עושים להם טיפולים נוספים – והתוצר הסופי: נסיוב התוקף את תאי השומן. כאשר מזריקים נסיוב זה לכבשים, הם תוקפים את תאי השומן ומשמידים אותם, ויתרה מזאת: הם גם מעודדים את ייצור החלבונים בגוף ובכך מרבים את תכולת הבשר שלה.

לא ברור בדיוק, מה עולה בגורלם של תאי השומן המתים. החוקרים סבורים, כי הם נהפכים לתרכובות שומניות הנבלעות בדם ומספקות אנרגיה, או אולי אבני בניין ליצירת תאים לא־שומניים.

עד כה נערכו הניסויים בכבשים בעיקר, אבל החוקרים של מכון „חנה" מקווים ליישם אותם גם בחיות משק אחרות, כגון בני בקר.

כאמור, בשר רזה עדיף על בשר שמן, בעיקר מנקודת ראות של מניעת התקפי לב. ממילא מתבקשת השאלה, מדוע לגרום לבני־אדם לרזות בדרך עקיפה בלבד, על־ידי הרזיית הבשר של החיות שהם ניזונים מהן, ולא באופן ישיר, על־ידי הזרקת הנסיוב ה„נגד־שומני" לבני־אדם. שתי תשובות לשאלה זו. ראשית, כדי להשיג את האמצה הדרוש, נחוץ לגדל במעבדה נוגדנים של אדם, ומלאכה זו קשה למדי. שנית, יש חשש שתאי השומן ההרוסים יחדרו לעורקים, בהם העורקים הכליליים המספקים דם ללב, יסתמו אותם – ויושג תוצאה הפוכה מן המקווה, בהגבירם את הסכנה של מחלות לב. סכנה כזאת אינה קיימת אצל בעלי־חיים, משום שהם מיועדים ממילא לשחיטה בהיותם צעירים עדיין יחסית.

ד"ר פלינט מקווה, כי שיטתו החדשה תיושם באופן מסחרי בעוד שלוש שנים. היא תוכל לשמש אלטרנטיבה לשיטה אחרת להגדלת שיעור הבשר בחיות משק, שהיתה נהוגה עד לפני זמן רב – באמצעות הורמונים. שיטה זו נפסלה לאחרונה על־ידי מדינות הקהילה האירופית הכלכלית בשל החשש, ששאריות ההורמונים בבשרן של החיות עלולות להזיק לאנשים הניזונים מבשרן. ואילו שיטת הנסיוב בעזרת נוגדנים אינה מותירה אחריה שום שאריות בעלות סיכון פוטנציאלי.

צמחים מסייעים לקופים להילחם בחיידקים

מיוחד ל"דבר"
The Economist

תצפיות בשימפנזים הביאו בעקיפין לגילוי חומר בעל פוטנציאל אנטיביוטי אפשרי בעליו של שיח אפריקאי – והרי לנו נימוק נוסף בזכות הצורך לשמור על יערות הגשם המשווניים מפני הכחדה.

כרבע מכלל המירשמים הרפואיים בארה"ב, בערך כולל של יותר משמונה מיליארד דולר בשנה, מכילים חומרים פעילים שמוצו מצמחים. צמחים רבים מכילים כימיקלים אורגאניים נדירים, המשמשים להם להגנה. למשל, כיום ידועים יותר מ־3,000 מיני צמחים, המכילים חומר נגד־סרטני; לפחות אחד מהם, הוורינקה הוורודה הגדלה באי מדגסקר, משמש לריפוי סוגים מסוימים של סרטן הדם (לויקמיה). עליהם של עצי הערבה מכילים אספירין; של האצבעונית – את תרופת הלב דיגיטאליס; ושל מין גפן הגדלה באמריקה הדרומית – חומר להרפיית שרירים, שמשתמשים בו בניתוחים.

חרף כל ההצלחות האלה לא עלה עד כה בידי חוקרי המבנה הכימי של הצמחים לגלות בהם חומר אנטיביוטי יעיל, הקטלני לחיידקים ומאידך אינו מזיק לאדם. לא צמחים, כי אם פטריות „המציאו" את הפניצילין, הקוטל חיידקים מבלי לפגוע בפטריות עצמן. למרבה הצער לא נתגלו עד כה חומרים כאלה בצמחים.

על רקע זה תובן חשיבותה של התגלית שבאה בהיסח הדעת מן תצפית בשימפנזים.

הביולוג הבריטי ד"ר ריצ'רד ורנגהם, העובד עתה באוניברסיטת מישיגן שבארה"ב, צפה בתופעה מוזרה אצל השימפנזים של הפארק הלאומי ג'ומבה שבטנזניה באפריקה. בהקיצם בבוקר נוהגים חלק מן השימפנזים, ובמיוחד הנקבות שביניהם, לדלג אל שיחים בשם אספיליה, לקטוף מהם מספר עלים ולאכול אותם בדרך יוצאת־דופן: תחילה הם מגלגלים את העלים סביב החלק הפנימי של פיותיהם ואחר־כך הם בולעים אותם כמות שהם, מבלי ללעסם קודם־לכן.

התנהגות זו סקרנה את החוקר. כיוון שהעלים הופרשו ממערכת העיכול של הקופים בצורתם המקורית כמעט, מבלי שיעברו את תהליך העיכול – ברור שהם אינם משמשים כמזון. צצה השערה, כי הם משמשים כחומרים גורמי הזיות. כדי לברר את פשר התופעה, ביקש ד"ר ורנגהם מד"ר אלוי רודריגס באוניברסיטת קליפורניה לתור אחר כימיקלים נדירים בעלים אלה של השיח האפריקאי, ואמנם ד"ר רודריגס גילה שמן אדום, בעל הרכב כימי יוצא־דופן. ימים אחדים לאחר־מכן ביקר אצל רודריגס אחד מידידיו, ד"ר ניל טאוארס מאוניברסיטת קולומביה הבריטית שבוונקובר, כשהוא כולו נרגש ונסער: לפני ימים אחדים, כך סיפר טאוארס, הוא גילה בצמח הגדל בקנדה חומר הקוטל חיידקים, גם כאשר הוא נמצא בריכוז של פחות מחלק אחד למיליון חלקים. התברר, כי היה זה אותו חומר עצמו.

שלושת המדענים החליטו לערוך בדיקות נוספות בחומר הפלאי. הם מצאו כי הוא קוטל לא רק חיידקים, כי אם גם פטריות ותולעים. הם בחנו במיקרוסקופ אלקטרוני תאים של עלי שיח האספיליה, שנאכלו על־ידי השימפנזים בטנזניה, ומצאו כי תוך כדי המעבר בגוף הקופים נפגעו הדפנות החיצוניות של העלים וכך הורק תוכן התאים לגוף הקופים.

המדענים נזהרים מלהסיק מסקנות חפוזות. ייתכן, למשל, כי השימפנזים בולעים עלים אלה לאו דווקא בגלל תכונותיהם האנטיביוטיות, אלא בשל סיבה שונה לחלוטין. כן ייתכן, כי החומר רעיל מכדי לשמש כתרופה. בינתיים בודקים, אם החומר העיקרי המצוי באותו כימיקל נדיר, תיארוברין־א, מסוגל לרפא זיהומים של תולעים נמסורות אצל חולדות, מבלי להזיק להן. מכל מקום, קיימות שלוש אפשרויות: החומר ה„חדש" מסוכן מכדי לשמש כתרופה; או שהוא בלתי־מועיל; או שהוא מבשר תרופה חדשה, היכולה להשתוות לפניצילין.

ד"ר ורנגהם סבור, כי תגליתו מהווה הצדקה נוספת לעריכת מחקרים בהתנהגות הקופים. הוא מספר, למשל, שקופי בבון, שאף הם חיים בשמורת ג'ומבה, אינם טועמים משיחי האספיליה, והוא הסבר להבדל בהתנהגות שני מיני הקופים הוא אולי בכך שהשימפנזים, שהם קופי אדם, אינטליגנטיים יותר ולפיכך השכילו לעמוד על סגולות המרפא של שיחים אלה. אבל יש חכמים גדולים עוד יותר מן השימפנזים – האדם. בכבודו ובעצמו, בשבטים מסוימים באפריקה נוהגים להשתמש בתרופות, המכילות שורשים ועלים של שיח האספיליה, כדי לרפא נשית („אישיאס"), פצעים ומיחושי קיבה; ובקנדה יש שבטים אינדיאניים שונים, המטפלים בפצעים בהשתמשם בעליו של שיח מסוים, המכיל אף הוא, כמו האספיליה, את הכימיקל תיארוברין־א.

אם שימפנזים יודעים לצייר (אמנם אחרי אילוף) – מדוע לא יידעו ליטול אנטיביוטיקה?

בסדנה שנערכה ב־1983 בארה"ב קבלו רבים מן המשתתפים על כך, כי המחקר הפרמצבטי בצמחים נפסק למעשה, למרות התועלת המוכחת של תרופות שמקורן בצמחים – בעיקר בגלל הקשיים באספקה סדירה של צמחי מרפא והבעיות הכרוכות ברישום פטנטים על תרופות כאלה. ייתכן כי הגילוי האחרון בטנזניה יביא לתפנית רבתי בגישתה של תעשיית התרופות.

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

שירת ספרד בירושלים

לקראת שידור

מאת ישראל דליות

ויקטוריה דה לוס אנחלס בהופעותיה בישראל, הערב ב־23.20 בטלוויזיה.

בספרד קיימת התעניינות מתמדת, הולכת וגוברת, במסורת השירה העממית של יהודי ספרד. מטופחות במיוחד הרומנסות העתיקות המושרות ביהודית־ספרדית המקובלת כ„לאדינו". ניב יהודי זה, היפה והמזרחי, ששרד מימי הביניים, מעורר סקרנות והערכה. התוכן של רומנסות רבות (שירי אהבה, שירי ערש) אינו תמיד יהודי אופייני. שירים רבים הושאלו מהסביבה הנוכרית. אם כי כידוע נמצאות גם רומנסות המבוססות על סיפורי התנ"ך ואגדות יהודיות.

זמרות ספרדיות מהוללות, לא יהודיות, כמו ויקטוריה דה לוס אנחלס, ותרזה ברגאנצה כללו ברפרטואר שלהן ואף הקליטו שירים רבים מסוג הרומנסה היהודית־ספרדית. הסופראן בת ה־63, ששמה המקורי הוא ויקטוריה חומז קימה, התפרסמה עוד בשנות החמישים ככוכבת בתי האופרה קובנט גארדן, להסקאלה, מטרופוליטן והאופרה של פאריס. גם הקלטותיה המעולות תרמו להצלחתה הבין־לאומית. היא נוהגת, מדי פעם, ללוות את עצמה בגיטרה, (בדרך כלל בשיר „גראנדה"). לאחרונה הופיעה בארץ, במסגרת פסטיבל ישראל ב־1984, ברפרטואר שכלל בעיקר שירים ספרדיים מהמאה ה־16 ועד זמננו. בין השאר, מאת המלחין הספרדי העיוור, בן ה־84, חואקין רודריגו שעיבד שירים יהודיים רבים. (בימים אלה נערך בלונדון פסטיבל מיוחד מיצירותיו). כמו כן שרה שירים מסורתיים עתיקים המקובלים גם כיום. רומנסות שדרכן להתחדש ולהשתנות, מזמן לזמן, ממקום למקום וממבצע למבצע. ליוו אותה בהופעותיה חליל, גיטרה והפסנתרן הקבוע שלה ג'וזף וילה. הביקורות בעתונות ציינו שלוס אנחלס לא היתה בכושר וברמה הגבוהה הזכורים מימי הזוהר שלה. הקהל נהר לקונצרטים והתלהב כרגיל משירתה.

בשידור הערב נכללים קטעים נבחרים שצולמו והוקלטו בהופעות בירושלים (כנסיית הדורמיציון, תיאטרון ירושלים) ובחיפה (באודיטוריום). הבמאי הוא יוסי צמח. המפיק מיכה שגריר, מ„קסטל תקשורת", שהפיקה את השידור יחד עם הטלוויזיה הישראלית, מספר שהטלוויזיה הספרדית הלאומית החליטה להפיק בשיתוף עם החברה שלו וסרטי „עידן" בירושלים, סידרה חדשה בת שלוש תכניות (סה"כ 3 שעות) על המורשה של השירה העממית היהודית־ספרדית, שתופץ להקרנה בארצות שונות. ההקלטות והצילומים, שיתחילו בקרוב, ייעשו ביוון, בולגריה, תורכיה, ישראל ומקומות אחרים בהם חיים יוצאי ספרד. בסידרה זו ייכללו, בין השאר, גם קטעים מהופעתה של ויקטוריה דה לוס אנחלס בישראל.

למה הם עושים את זה

„יצר ויצירה", נושא ירחון הקולנוע הפומבי, הערב במוזיאון ת"א

מאת אמיר רותם

תחת הכותרת „יצר ויצירה" ייערך הערב ירחון הקולנוע הפומבי שעורך מאיר שניצר במוזיאון תל אביב.

מתוך „מישימה"

שני סרטים מעניינים יוקרנו במהלך הערב שיחל ב־5 אחה"צ. יפתח סרטו האחרון של התסריטאי־במאי פול שרדר („ג'יגולו אמריקאי", „קללת אנשי החתול" והתסריט ל„נהג מונית") „מישימה" שמו.

הסרט, אנו למדים מעיתונות זרה (שכן הסרט נרכש להקרנות מסחריות, אך טרם הוצג כאן) הוא יותר מאשר סרט ביוגרפי העוסק בסופר היפני יוקיו מישימה, וכהן ימני אנטי־מערבי והומוסכסואל, שהקריב את עצמו בטקס חאראקירי כהלכתו מעל גג משרד ההגנה היפני ב־25 לנובמבר 1970. שרדר מנסה באמצעות הסרט להבין את האסתטיקן ששאף להיות א"ש מעשה. הוא משתמש בטרילוגיה הפרובוקטיבית של מישימה כסיפור מסגרת, תוך שהוא מחדיר הבזקים לאחור המספקים מידע ביוגרפי וכן דגימות מתוך שלושה ספרים של הסופר.

הפקתו של הסרט, שצולם כמובן ביפן, התאפשרה בעזרתם של פרנסיס קופולה וג'ורג' לוקאס.

שלא כרגיל לא נשמע הרצאה בין הסרטים. אורייל זביא תקרא פרק מספרו המבוקש של דויד גרוסמן „עיין ערך אהבה", פרק ובו תיאור אפשרי של מפגש של הסופר ברונו שולץ עם תמונתו של אדוארד מונק „הצעקה".

הצלחה וראית של הערב תהיה סרטו הנפלא של הבמאי הבריטי פיטר ווטקינס „אדוארד מונק" ('76). ווטקינס, שזכה בפרס האוסקר עבור הסרט הדוקומנטרי הטוב – 1966 (עבור „משחק המלחמה"), יצר מעין סרט דוקומנטרי מפוברק. הוא שוזר את סיפור חייו העגמומי של האמן הנורווגי עם ההשפעה שהיתה לכך על יצירתו, מבשרת האקספרסיוניזם. סרט גדול שהוא סיבה מספקת לטרוח עבורו עד לשדרות שאול המלך.

מעבר לים

מאת אביתר שטרן

וואשינגטון – השיפור ביחסי התרבות בין מוסקווה לוואשינגטון יתן את אותותיו בזמן הקרוב. **התזמורת הסימפונית של לנינגרד, הבאלט של קירוב והאופרה של בולשוי** ימעו לסיבוב הופעות בארה"ב. כצעד גומלין תשלח ארה"ב את **התזמורת של פילדלפיה**, זו שהיתה כבר בברית המועצות בשנת 1958 בניצוחו של יוג'ין אורמנדי.

★

לונדון – מייקל בנט, אחד הבמאים המפורסמים של ברודווי, התפטר מתפקידו כבמאי המחזה המוסיקלי „שח". המחזה נכתב בידי **תום רייס** ואת המוסיקה כתבו חברי להקת „אבבא" לשעבר. שמועות אומרות, שבעיות אישיות החזירו את בנט לניו־יורק, דברים שבנט הגדירם כשקרים מכוונים. נראה שבחירתה של **אלן פייג'**, זו שגילמה את דמותה של „אויטה", לא מצאה חן בעיני הבמאי ולכן עזב.

★

יוון. – פסל שיש בגובה 1.38 מטר בין היתר מ־4500 שנה התגלה באחד מאיי יוון. הפסל בעל המראה האבסטרקטי נעשה ככל הנראה על אחד מאיי סיקלדס, שם גם נמצאו דמויות אחרות אך בגדלים קטנים יותר. מוזיאון חדש שנבנה אך ורק לשם הצגת האמנות של סיקלדס, יכיל בתוכו כ־200 עבודות וחלקי עבודות וכ־50 דמויות משיש.

★

פאריס. – במוזיאון לאמנות מודרנית של פאריס, נפתחה תערוכה מעבודות ג'וזף קוטר המסמלת אולי את החיפוש הנואש של אוצרי האמנות אחרי ציירים נשכחים. גוזף קוטר נולד ב־1894 בלוכסמבורג, שם גם נפטר בגיל צעיר, ב־1941, לאחר מחלה קשה. את רוב תקופת יצירתו חילק קוטר בין נופי הכפר של סביבות לוכסמבורג והעיר מינכן.

סידרת תמונות העוסקת בליצן הקרקס מביעה למעשה את שעות חייו האחרונות של הצייר. עצבותו המראית של הליצן המנגן באקורדיון והוא כבר בסוף דרכו. לכל אלה שטמנו במרתף נידח את תמונותיו של קוטר, שעתכם הגיעה.

קשקושי אוסקר

גם השנה לא יזכה סטיבן שפילברג באוסקר המיוחל. דווקא השנה מגיע לו.

מאת יגאל משיח

אין דבר רע שלא נכתב על הבל האוסקר. האוסקר מצויין לעסקים, מציל סרטים ממוות, מרומם אביונים מאשפתות ובשיקוליו אין כלום מלבד חשבונאות. ועם כל זאת מוכיחה השערורייה האחרונה, כי על אף הכל, חשוב הפרס לאנו וגם מי שכבר הצליח בסופרלטיבים שקשה לחקות אותם, מבקש אותו כאילו היתה הקאריירה כולה תלויה בזכייה.

סטיבן שפילברג לא יזכה השנה באוסקר. הוא אינו ברשימת המועמדים. בהתכחשות צעקנית זו דווקא הפעם יש משהו מנקר עיניים. סרטו „צבע סגול", על כאבי ההתבגרות של שתי אחיות כושיות בג'ורג'יה זכה ב־11 מועמדויות לאוסקר אבל מועמדות הבמאי הושכחה. הסתירה מחורה גם לאור אופיו המיוחד של הסרט. „צבע סגול" אינו מוצר שפילברגי טיפוסי. להורים ולילדיהם בחופשה. הסיפור מבוסס על רומן ריאליסטי אנטי־גזעני, שקנה את ליבה של אמריקה ולסרטים מסוג זה, בעיקר בגלל מס השפתיים המסורתי; בשם המלחמה באפליה, מקובל להעניק מועמדויות. והפרס הוא. עניין אחר. ההתכחשות מחורה גם לאור כל מועמדויותיו הקודמות של שפילברג עבור סרטים ביזנסים וסרטי הרפתקה קלילים. מה עוד שהממסד ההוליוודי אינו אוהב לספק עילות להאשמות גזעניות והתלונות כבר מתחילות להישמע למרות אחת עשרה המועמדויות האחרות. כולם בוחשים בקדרה ולאחרונה הצטרפה לתיגרה גם המפיצה חברת „וורנר", שהפרה מוסכמת שתיקה ותיקה והביעה באופן רשמי את הזדעזעותה מחוסר ההכרה בכשרונו של שפילברג.

למבינים דבר יש כמה הסברים לתועבה. הראשון טוען, כי הקורבן עצמו, ברגע של תאוות אוסקר, לחץ על חברו הטוב סיד שיינברג נשיא „אוניברסל" לא לקדם מדי את „ברזיל", סרטו של טרי גיליאם, שמא יגיע הבמאי אל רשימת המועמדים. גירסה ב' טוענת, ששמו של שפילברג הושמט כדי לפנות מקום לאקירה קוראסאווה עבור סרטו „ראן". הסרט לא נכנס לקטגוריית הסרט הזר של השנה בגלל תלמאות פשוטה. המפיק הצרפתי היה בטוח שהיפנים הכניסוהו ואלה היו בטוחים שהמפיק הצרפתי דאג לעניין. כך או כך, אומרים היודעים, חברי האקדמיה חוששים שמא יסתלק הבמאי היפני אל הנצח בלי לזכות באוסקר אחרון. הגירסה השלישית, ומן הסתם ההגיונית ביותר, מפנה את העין שוב אל נוהלי האקדמיה וחבר השופטים. את פרס הבמאי מעניקים 235 הבמאים חברי האקדמיה, רובם „אולד טיימרס", זכר לימים טובים יותר, שלא ביימו סרט שנים רבות. אלה, טוענים המבינים, רואים את שפילברג כסמלה המייצג של התמורה הקולנועית, האשם העיקרי באופנת סרט הבידור הענק שדחה את הסרט הקטן תוצרת האמנים אל לשכת המובטלים. נשמע הגיוני. שפילברג הוא סמל הצלחה צורם מדי בימי דוחק. תעשיית הקולנוע האמריקאית משנה את דפוסיה בקצב התמורות עם המהפכה האלקטרונית והותיקים עומדים על קו החוץ מביטים במגרש בטינה ומחפשים שעירים לעזאזל.

ובכל זאת, יש משהו אירוני בחוסר הפירגון לילד הפלא. האיש, למרות צעירותו הצורמת והצלחתו הבלתי מנומסת, מייצג גם את ההליכה בתלם ההוליוודי, את מיתוס השוליה שעלה לגדולה מתוך הממסד. הוא לא בא מהחוץ, מהאוניברסיטאות, מהכתיבה או מהביקורת. הוא אינו חכם קולנועי שעלה לגדולה או סטודנט כוכב שניתנה לו הזדמנות פז. בניגוד לילדי הפלא מתוגי הקולנוע התחיל שפילברג בתחתית כפי שהיה נהוג בדור אחר. לא היתה לו ברירה: אהבת הקולנוע לא הותירה לו זמן ללימודים, ציוניו היו גרועים ולאחר התיכון לא נמצא אפילו חוג קולנוע אחד שהסכים לקבל אותו. וכך, יום אחד, בגיל עשרים הסתלק מטיול מאורגן באולפני „אוניברסל", מצא מפיק אבהי שהסכים להציץ בסרטי הבית שלו ב„סופר 8", שעשה לנערי השכונה (הוא היה גובה מהם כסף עבור כל הקרנה), ואירגן לו הקרנה מיידית. האיש התלהב, זימן את הממונים עליו ולבן העשרים נמצאה עבודה לא ברורה כיעד של „יוניברסל": סגן עוזר של עוזר לעניני משהו. זו היתה ההתחלה: אנונימית וחסרת ברק, בניגוד למיתוס. הוא לא נשכר מיד לביים סרט, אלא המתין כלי לעשות כלום, עד שיום אחד נמאסה עליו הבטלה מאונס, לווה עשרת אלפים דולר מחבר ועשה סרט קצר על שני טרמפיסטים. איך שהוא הוא הצליח לשכנע את נשיא החברה להקדיש לו חצי שעה, האיש התרשם והעניק לו עבודות בימוי בחטיבת הטלוויזיה. הוא עבד שבע שנים בסדרות של „יוניברסל", ביים בצייתנות אפיזודות משעממות לסדרות בנאליות ושרשרת אפורה של סרטים לטלוויזיה. אחד מהם היה „דו קרב", סיפור מתח בדיוני על מירדף בין משאית חסרת נהג ומכונית פרטית. הסרט היה שונה מאוד ממוצר הטלוויזיה הטיפוסי ולא עורר התלהבות בארצות הברית. באירופה הופץ כסרט קולנוע (בכוונת היתה בקאן) ולמזלו ראתה את הסרט דיליס פאול, מבקרת ה„טיימס" הלונדוני, עשתה מהעניין ארוע, המבקרים האחרים הסכימו עמה, והיתר כתוב בדברי הימים. שפילברג הצליח להתגבר על כשלונו של „שוגרלנד אקספרס", סרטו הראשון לקולנוע, קיבל את בימוי רב המכר „מלתעות" ואחר כך, בקצב יצור הוליוודי של ימים אחרים פלט את „מפגשים מהסוג השלישי" „אי.טי." „שודדי התיבה האבודה" ו„אינדיאנה ג'ונס". כולם גרפו מאות מליונים. „אי.טי." היה להצלחה הגדולה ביותר של כל הזמנים והבמאי היה למיתוס. היה משהו בדיוני בהצלחותיו. בתעשיה שבה נודדים הבמאים בין הצלחה קופתית אחת לשניה, שנים ארוכות מדי, הצליח לגרוף מאות מיליונים, סרט אחר סרט באלגנטיות חסרת מאמץ, וכמו להוסיף לקנאה הצליחו מאוד רוב הסרטים שהפיק לאחרים. „גרמלין", „גוניס" ו„חזרה לעתיד", סרט שפילברגי ברור שהפיק עבור ידידו רוברט זמקיס היה לסרט הקופתי של השנה שעברה. הוא בן 38 ויש לו הכל כולל איימי אירווינג אשתו והמיליונים תופחים כמו מספר התושבים בסין.

כה חסר עדיין בתמונה: חסר אוסקר. פסלון ניקל בכבוד דולרים שבהוליווד היה לדבר הקרוב ביותר לתואר אצולה.

אמנות פלסטית בת"א: תנופת פיתוח שאינה מבטיחה תנופת יצירה

מאת אורה חייקין

עיריית תל־אביב משקיעה מאמץ בעיקר בפיתוח אמנות סביבתית ובהגדלת המוזיאונים העירוניים. האמן הבודד אינו יוצא נשכר.

השנים האחרונות היו שנים רזות של קיצוצים בתקציבי מוסדות האמנות בארץ, שנים בהן נסוגו הבנקים מעמדתם כספונסרים של פעילות אמנותית, שנים של בישום מצומצם ומבט די פסימי אל העתיד. קיצוצים אלה ניכרו במשאבים שמקציאה עיריית תל־אביב וקרנותיה, לפעילות תרבות ואמנות. ובהיות תל־אביב מרכז הפעילות האמנותית בישראל, נשאלת השאלה, מה נעשה למרות הדוחק ההגורה המתניק בתחום האמנות הפלסטית, אילו תכניות החלו כבר להתממש ואילו מהן הן עדיין בגדר חזון, אך בני מימוש בשנים הקרובות, לדעת הזוזים והיוזמים.

הקרן העיקרית שמטרותיה „לקדם, לפתח, לעודד, ליזום, להרחיב ולהעמיק את היצירה ואת הפעילות הספרותית והאמנותית והחדרתה לציבור הרחב" הינה קרן תל־אביב לספרות ולאמנות אשר המוסדות המייסדים שלה הם עיריית תל־אביב, משרד החינוך והתרבות וקרן פרץ נפתלי (המשותפת להסתדרות ולאיגודים המקצועיים בגרמניה). הקרן מפנה תקציביה לשלושה כיוונים: האחד, היענות לפניות ספציפיות לעזרה בפעילות מסויימת. השני, מתן מענקים לאמן בודד לשם חיבור יצירה מסויימת (כ־30 מענקים כאלה ניתנים מדי שנה) והשלישי, הקצאת כספים ליוזמות הקרן עצמה, על ועדותיה השונות. בשלוש המגמות האלה, תחום האמנות הפלסטית הוא מן המקופחים, תופעה מוכרת בארץ. לקרן ועדות מקצועיות המייעצות לגבי בחירת הפרוייקטים או היצירות שיזכו לתמיכה. תקציב הוועדה לציור ופיסול אינו גבוה, והחלק הארי שלו מופנה ליוזמות הוועדה עצמה. בעוד שבמוסיקה ובספרות ישנם כללים מסויימים לחלוקת המענקים, הרי שבתחום האמנות הפלסטית אין כל כללים, הכל נתון לשיקולי חברי הוועדה. בין הפרוייקטים בהם תמכה הקרן בעבר הלא רחוק היו תערוכת שלוש שנים לגלריה „אחד העם 90", שהתקיימה לפני כשנה במרתף דיזנגוף סנטר. המענק בסך 2000 דולר ניתן כהשתתפות בכיסוי הוצאות האירוע. לבית־ספר לאמנות „בימה" ניתן מענק לרכישת ספרי אמנות לספריית בית הספר, וכן ניתנו מענקים ל„מכון אבני" ולבית הספר הגבוה לציור ע"ש מרגושינסקי. מענק מיוחד ניתן גם לגלריה „תת־רמה" כתמיכה בהמשך קיומה (הגלריה נסגרה לאחרונה). הציוד שנרכש לסדנת ההדפס בבית האמנים, גם הוא נעשה בעזרת הקרן. המגמה, אם כן, היתה לתמוך בפעילות של אמנים צעירים או אמנים בתחילת דרכם. מאידך, משפנתה קבוצת אמנים צעירים, אשר הציגה קבוצת עבודות בנמל יפו, כליווי לפעילות בית ליסין שם, בבקשה לתמיכה בהוצאת קטלוג, קיבלה הוועדה החלטה שלא לתמוך בפעילות זו, היות והיתה פה מעין גושפנקא אמנותית שהוועדה לא היתה מוכנה להעניק. מקרה יוצא דופן של תמיכה באמן בודד הינו המענק שניתן לשם הוצאת ספר ציוריו של איזון שוויבל ואת בשל העובדה שמדובר באמן שצביון יצירתו תל־אביבי מאד. ספר נוסף שיצא בתמיכה וביוזמה של הקרן הינו האלבום „75 שנות אמנות בתל־אביב" המלווה בתמונות וכבתב את חיי האמנות בעיר. הספר נכתב ונערך ע"י יונה פישר ואף כי היות היוצר איש תל־אביב ופועל בתל־אביב אינו קריטריון הכרחי להמלצת הוועדות, זהו בהחלט שיקול הלקח בחשבון.

הקרן אינה תומכת בפעילות מוסדות האמנות המבוססים, לא בתמיכה בתקציבם ולא ברכישת יצירות אמנות. אך במקרים יוצאי דופן, הקרן נותנת מענקים מסייעים לארוע המתקיים במוזיאון ודוגמאות לכך הינן המענקים שניתנו הן לשם קיום תערוכתו של הנרי שלזניאק ב„ביתן הלנה רובינשטיין". כמו כן, עזרה הקרן במימון הוצאת הקטלוגים בתערוכות של זריצקי וגוטמן, היות וראתה בהם אמנים ותיקים הקשורים בתל־אביב וראויים לתמיכה זו.

אך, כאמור, רוב תקציב הוועדה לאמנות פלסטית מוקצה ליוזמותיה שלה, שהן כמעט כולן בתחום הפיסול בחוצות העיר. בין הפסלים שהציבה הקרן בעבר, נמצאים „התרוממות" של קדישמן, ברחבת „הבימה", ה„עקלתון" של דנציגר ופסל העץ של קנת גולנד בפארק הירקון. כמו כן, הוצבו בתמיכת הקרן פסלים בגן שממול תחנת רכבת צפון, ביניהם עבודות של דליה מאירי, אברהם אופק, ופסלו של פנחס עשה, שהוצב קודם בפינת המלך ג'ורג' ושד' בן־ציון, כחלק מתכנית לקיים רצף של עבודות פיסול שתחילתה בפסלו של קדישמן ליד הבימה ולאורך השדרה. הפסל „משהו" של שטרנשוס הוצב, בעזרת כספי הקרן, ברחוב פומבדיתא.

בחירת הפסל קשורה כמובן בשיקולי טעם של היושבים בוועדה, ולשאלה אם יש איזה קו מסויים בבחירה, או אם היא נעשית תוך סקירה תמידית של הקיים, על מנת לתת תמונה כוללת ונכונה של הנעשה בתחום הפיסול בארץ, אומר מנכ"ל הקרן דוד אלכסנדר כי לא נראה כי הדיונים אכן נעשים בהקשר כולל ההיסטורי של תחום הפיסול. הפסל נבחר על פי עבודותיו הקודמות המוכרות, ומתוך שיקולים של סוג העבודה, החומרים והתאמתה לסביבה.

בעתיד הקרוב עומדים להציב עבודת פיסול של ישראל הדני בגן המתחדש ברחוב שיינקין, כשבין שיקולי הבחירה למיקום יצירה זו המגמה לפיתוח לב העיר, בה החלה העיריה בשנים האחרונות. עבודתו של ישראל הדני עומדת לכלול מבנה בטון כמזרקה, בשילוב עם אבנים בקצוות. פסל מים נוסף של אמן יוצב בהדר יוסף. עבודה בהיקף גדול במיוחד, שבהקמתה משתתפת גם קרן תל־אביב לפיתוח, היא פסל סביבתי של דני קרוון, שיוקם בגן וולפסון ביד אליהו. זהו מבנה גדול שיוקם על גבעה שממנה ניתן לראות את הים. היצירה מורכבת ממגדל בן 18 מ', פירמידה, מדרגות בחצי עיגול כאמפיתיאטרון קטן, וקיר גבוה. העבודה הזו עומדת להסתיים בשנה הקרובה, בעזרת תרומה גדולה של יוסף מוכמן מפרנקפורט, והיא בנויה מבטון מיוחד שפותח ע"י מומחים בסכביון, הנראה כמו שיש. עלות פרוייקט זה גבוהה ביותר וחלקה של הקרן לתרבות ולאמנות בה היה עד כה כ־100,000 דולר. ליצירה זו אספקט של מודד זמנים, כשהצל שיוטל מהאלמנטים השונים יהיה שונה באורכו ובעוצמתו בתקופות שונות של היממה או השנה. חריץ באמצע הקיר יעביר קרן אור בזוית מסויימת על המדרגות שמאחור, וגם זו תשנה כיוונה במהלך היום.

תכנית נוספת לעתיד היא ציור קיר על קיר היכל התרבות בצד הקופות וכניסת האמנים. קיר אחר של היכל התרבות, הפונה אל הגן הפנימי, נושא ציורי קיר של איזון שוויבל.

בחודש הקרוב אמורה הקרן להחליט על תכניותיה לשנה הקרובה, וכפי שאומר דוד אלכסנדר, הם יישארו כנראה בתחום האמנות הסביבתית, עם מענקים מיוחדים כהיענות לפניות.

★

קרן נוספת הקשורה לעיריית תל־אביב הינה קרן תל־אביב לפיתוח. קרן זו לא נועדה אמנם לפרוייקטים בתחום התרבות והאמנות בלבד, אולם מגייסת כספים רבים גם לתחומים אלה, כשאחד מן המבצעים הגדולים המתוכננים לעתיד הקרוב הינו הקמת „מרכז גולדה", קומפלקס בניינים בין הרחובות וייצמן, לאונרדו דה וינצ'י ושד' שאול המלך, אזור הכולל היום את בניין בית־המשפט, מוזיאון תל־אביב והספריה המרכזית „ספר ציון" בית אריאלה. „מרכז גולדה" יכלול מבנה גדול באזור מגרש החניה שליד הספריה, שיכלול אולמות לאופרה, תיאטרון וקונצרטים, וכן בתכנית הרחבה של מוזיאון תל־אביב.

תכנית אחרת לעתיד הינה הקמת גן פסלים בפינת הרחובות ארלוזורוב ודרך חיפה. לדברי חנן בן־יהודה מנכ"ל הקרן, מחפשים כעת תורם לבניית מרכז מסחרי שיכלול גם את גן הפסלים, בו יוצבו פסלים קבועים ותהייגה בו תערוכות מתחלפות.

קרן ת"א לפיתוח נועצת בנושאים אמנותיים בוועדה של הקרן לספרות ולאמנות, אך אין מעייניה ומטרותיה המוצהרות תמיכה באמנים עצמם או בקידום אמנים בתחילת דרכם, וברור כי לפרוייקט גרנדיוזי רוויו אש כשל יעקב אגם, קל יותר לגייס תרומות, מאשר לעבודות פיסול בקנה מידה בינוני יותר. תרומה אחרת של הקרן לפיתוח הינה בשיפוץ גלריה ביפו העתיקה, אשר נתרמה על ידי תורמת מחו"ל, גב' קפלן, לשם הנצחת בעלה. הגלריה המשופצת נמסרה לברית התנועה הקיבוצית לניהול והצגת תערוכות. נערכות בו תערוכות של אמני הקיבוץ ואמנים מן העיר. תערוכה של תומרקין התקיימה בה לאחרונה, וזאת במטרה לבסס לגלריה תדמית של גלריה עכשווית ובעלת רמה, ולמשוך אליה קהל שאינו מגיע לגלריות ביפו, בדרך כלל. עד כה, התערוכות שהוצגו בה, בעיקר של חברי קיבוצים, לא הצליחו למשוך אליהן את אותו קהל המבקר בגלריות בתל־אביב.

תשובה תל־אביבית ל„משכנות שאננים" הירושלמים, כמרכז אמנותי המזמין אליו אמנים ליצירה במקום יהיו „משכנות הימיב" או „מרכז קונרד אדנהאואר", שאמור להיות מוקם בעתיד הקרוב ביפו. מרכז זה אמור לכלול חדרים ליצירה לפסלים, ציירים, מלחינים וסופרים אשר יוכלו לשהות וליצור במקום. היצירות יוצגו בחלל תצוגה שיהיה חלק מן המבנה, המתוכנן על ידי האדריכל סעדיה מנדל.

מי שחשב שמגמת הקיטש בכיכר דיזנגוף מספיקה לפרנסי העיר, טעה. ביום העצמאות הקרוב עומדת להיגלות שם לעינינו מזרקה חדשה של יעקב אגם, המוקמת בעזרת כספי קרן תל־אביב לפיתוח. המזרקה תכלול את כל האלמנטים האגמיים המוכרים, עם צבעים מתחלפים, אש ומים ומוסיקה שתתחלף בבקרת מחשב.

מגמה נוספת שיש בה סיכוי כלשהו לאמנים ישראלים, הינה הדרישה של עיריית תל־אביב להקציב אחוז אחד מעלות כל פרוייקט בניה גדול בעיר, ל„מעשה אמנות", כפי שמגדיר זאת שמאי אסיף, מהנדס העיר. דרישה זו כלולה בתנאי אישורי הבנייה לפרוייקטים גדולים, ובמיוחד כאלה הנמצאים במקומות מרכזיים. ועדה שתכלול אדריכל ויועץ העיר לעניני אמנות, תחליט על עבודת האמנות שתוצב כחלק מן הפרוייקט, שיכולה להיות גם ציור קיר, אך חייבת להיות יצירה הקבועה במקום, ובתחום הרבים. בדרישה זו כלולים גם פרוייקטים של בנייה פרטית, וב„גרה־עיר", מגדלים המוקמים ליד העיריה, מתוכננות מזרקות אמנותיות ליד מבני ציבור שיהיו חלק מן הפרוייקט.

בכל ההחלטות הקשורות בהצגת יצירות אמנות בתחומי העיר תל־אביב, משתתף פול קואל, יועץ ראש העיר לעניני אמנות. הוא משמש גם כאוצר לכל חלקי התצוגה השייכים לעיריה, בהיכל התרבות, „בית־אריאלה" ו„גלריה פארק הירקון", ולשיקול דעתו ולטעמו האישי משקל רב ביותר, אף כי הוא נעזר בוועדות המורכבות מאנשי ציבור ואנשי אמנות. בשל העדרו מן הארץ, לא ניתן היה לשמוע ממנו ישירות על פעילותו ועל התכניות לעתיד. מלשכת דובר העיריה נמסר כי הגלריה בפארק הירקון, שפעילותה הופסקה מטעמים תקציביים, תחדש פעילותה בעתיד, ונראה שיתמנה לה אוצר נפרד.

★

עיריית תל־אביב הינה גם מחזיקת המניות הגדולה במוזיאון תל־אביב, שהינו חברה עירונית, וראש העיר משמש כיו"ר מועצת המנהלים וחבר הנאמנים של המוזיאון. העיריה תורמת חלקה בתקציבי המוזיאון וקרנותיה עוזרות בגיוס כספים לפיתוחו. המוזיאון עומד כעת לקראת תכנית פיתוח והרחבה הן במבנה המרכזי בשד' שאול המלך, והן בביתן הלנה רובינשטיין, המופעל כביתן לאמנות עכשווית. הביתן עומד לעבור שיפוצים והרחבה שיתחילו כבר השנה, כשבנוסף לאולמות הקיימים שבהם יוכנסו כל השכלולים החדישים הקיימים כיום בעולם, כמו תאורה, מחיצות ניידות, אמצעי בטיחות וכו'. יורחב הבניין ויכלול גם חנות ספרים וקפטריה, ובשלב מאוחר יותר, כשכל הפעילות החינוכית תעבור לבניין המרכזי, יכלול הביתן גם אולם הרצאות וחדר קריאה, משרדים ומחסנים, כך שיהיה יחידה אוטונומית המתרכזת באמנות עכשווית. היחס בין המציגים יישאר, כפי שאומר מרק שפס מנהל המוזיאון, לטובת האמנים הישראלים, אך הביתן יארח גם אמנים בין־לאומיים, דבר הרצוי, לדבריו, גם לאמני ישראל כמוסיף יוקרה לביתן ומונע היווצרות „גטו" של אמנות מקומית.

אך התכנית הגדולה יותר היא הרחבת הבניין המרכזי בשד' שאול המלך, ולמעלה מהכפלת שטח התצוגה של המוזיאון. מדובר במבנה של 15,000 מ"ר אשר קיימות לו תכניות אב בלבד, ואשר יוקם מערבית לבניין הקיים, עם גשר המקשר בין שניהם. השיפוץ וההרחבה יגדילו בהרבה לא רק את שטחי התצוגה, אלא גם את שטחי האחסון, המעבדות, בתי המלאכה ואגף ההדרכה של המוזיאון. התכנית היא להקים בבניין החדש מרכז לחינוך לאמנות, כה שקיים היום בתנאים כמעט בלתי אפשריים ובחוסר מקום. מרכז זה יהיה לו מן המשותף עם אגף הנוער במוזיאון ישראל, אך התפיסה כאן תהיה שונה, לדברי מרק שפס, כשבתל־אביב יושם הדגש על יתר אינטגרטיביות עם המוזיאון ופעילותו. לא תהיה זו יחידה נפרדת ועצמאית אלא חלק אורגני של המוזיאון, שיעסוק גם בהדרכת מבוגרים, סדנאות יצירה והרבה פעילות קהילתית למשפחה כולה.

לפי התכנית שהגיש המוזיאון לאדריכלים ישר ואיתן, יכלול שטח התצוגה אולמות לאמנות אירופאית ואמריקאית של המאה ה־19 וה־20, אמנות ישראלית, פיסול ותערוכות מתחלפות. כן יכלול האגף החדש אולם תצוגה לאמנות של מאות קודמות, כשהאוסף של היום ישמש גרעין לתצוגה ויתוספו לו רכישות חדשות ואוספים שהמוזיאון עומד לקבל. לאולם זה יועברו גם היצירות באולם יגלום, אשר יכיל בעתיד את אוסף יגלום, אשר הובטח למוזיאון לפני שנים רבות. באולמות התצוגה לאמנות ישראלית תוצג תערוכה קבועה שתשקף את תולדות האמנות בישראל, כשהאמנים החשובים יהיו מיוצגים על ידי מספר עבודות, וכן יהיו אולמות לתערוכות מתחלפות.

מרק שפס רואה את מוזיאון תל־אביב כמוזיאון לאמנות, ולאו דווקא מודרנית, וככזה, לדבריו, הוא הגדול בישראל גם בהשוואה למוזיאון ישראל, שאת מוצגי הארכיאולוגיה, היודאיקה והפולקלור שבו, הוא אינו כולל בתחום האמנויות היפות. עם גמר ההרחבה, יהיה שטחו של המוזיאון, יחד עם ביתן הלנה רובינשטיין, כ־30,000 מ"ר, כשטחו של מוזיאון ישראל. הגן הציבורי שמצפון למוזיאון, גם הוא בתכנית ההרחבה, ומקוים כי יהפוך לגן פסלים הפתוח לציבור הרחב.

כשם שהמבנה הנוכחי הוקם ברובו מתרומות, גם תכנית ההרחבה מתבססת בעיקר על תרומות של ידידי המוזיאון. כעת משלימים במוזיאון את התכנית הבסיסית והוכן כבר התחום לתחימה עם האדריכלים. בבניית האגף החדש יוכנסו גם מיטב השכלולים הטכנולוגיים החדישים בבניית מוזיאונים. הפעלתו של המוזיאון המורחב תהיה יקרה בהרבה מזו של הקיים ודבר זה יצריך גם כוח אדם נוסף, הן בתחום האוצרי והן בתחומי אדמיניסטרציה. בשלב זה, מונה כבר אוצר ראשי, ד"ר מיכאל לוין (ששימש בעבר גם כיועץ עיריית ירושלים לנושאי אמנות), שיקח על אחריותו תחום זה שהיה בטיפולו של מרק שפס עד כה.

לפני שמתחילים בתכנית הגדולה, מה שמתוכנן כבר לשנה הבאה ועתיד להימשך כחמש שנים, יעבור המוזיאון מספר שיפוצים כבר בחודשים הקרובים. שני האולמות שליד הקפטריה אמורים לעבור עיצוב מחודש בו יוכנסו שכלולים רבים בנושאי תאורה ותצוגה. אולם אחד יותאם לתערוכות מתחלפות, עם כל הגמישות הנדרשת מכך, ובאולם השני יוצג אוסף הדפסים של האמן הנורווגי אדוארד מונק, שנתרם למוזיאון על ידי שרל קרמר, שעל שמו ייקראו שני אולמות אלה. יהיה זה אוסף הדפסי מונק הגדול בעולם, לאחר מוזיאון מונק באוסלו. אוסף זה אמור להיפתח לקהל כבר באפריל הקרוב.

גם אם מתקבל הרושם, כי ישנה איזו תנופת פיתוח בתחומי האמנות הפלסטית בתל־אביב, הרי שיש לזכור כי דבר זה רחוק עדיין מלהשפיע על מצבו של האמן הבודד. בסקטור הציבורי והסקטור הפרטי המופנים לעידוד יצירת אמנות ולרכישת עבודות הם עדיין מועטים מאד בישראל. גם המגמות הפרטיות לא מטפחות אוספי אמנות גדולים ולא משתתפות ישירות בתמיכה לבוסרות האמנות בארץ, ובפעילות אמנותית. האמנים בארץ יוצרים באמצעים דלים ביותר, בה שאינו מבטיח תנופת יצירה והישגים גדולים.